

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

31. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 5. LISTOPADU 2023

Opatruj, Pane, mou duši ve svém pokoji!

„Ať VÁM VE VAŠEM ŽIVOTĚ, VE VAŠICH RODINÁCH, VE VAŠÍ KAŽDODENNOSTI, POMÁHÁ NEJSVĚTĚJŠÍ PANNA MARIA. Ať VÁS VŽDY PROVÁZÍ SVATÝ PETR. Ať PAPEŽOVO POŽEHNÁNÍ JE ZÁRUKOU NESČETNÝCH MILOSTÍ, DOBRA, PEVNÉHO ZDRAVÍ, HORLIVOSTI A BLAGOBYTU PRO VAŠÍ DRAHOU MORAVU I MÍRU PRO CELÝ SVĚT.“
Blahopřání Giovanniho kardinála Coppy (9.11.1925-16.5.2016), *čestného občana Drysic*, u hrobu sv. Petra v kryptách vatikánské baziliky, *Peregrinatio ad Limina Apostolorum*, 9. června 2007.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, Bůh je náš Otec a otcovsky pečuje o všechny své děti. S důvěrou mu proto předložme své modlitby:

L: PROSÍME TĚ, VYSLYŠ NÁS.

- Modleme se za Svatého otce, aby při plnění svého poslání i nadále s pomocí Ducha Svatého doprovázel svěřené stádce ve víře.
- Za kněze, řeholníky a řeholnice, aby sloužili Pánu v Duchu a v pravdě.
- Modleme se za Izrael a Palestinu, zvláště za civilní obyvatelstvo Gazy, ať se k nim co nejdříve dostane humanitární pomoc a zajatci jsou propuštěni.
- Za zmučený ukrajinský národ, ať zbaven ruského barbarství prožije zimu v míru.
- Modleme se za ty, kdo nežijí podle svého křtu, aby je síla přijaté svátosti přivedla k činnému životu s Bohem.
- Modleme se za zemřelé, aby pro úpěnlivou modlitbu Církve těchto dnů měli podíl na společenství všech svatých

K: Všemohoucí Bože, vyslyš naše prosby. Nedopusť, abychom tvůj zákon zachovávali v otrocké bázni, ale s velkodušností srdce. Skrze Krista našeho Pána. **L:** Amen.

„Svatý Martin je jeden z prvních uctívaných světců, který nebyl ani mučedníkem, ani mnichem. Byl napřed voják, pak biskup. Ve službě církve vykonal mnoho. Ale tradice uchovala především vzpomínku na vojáka, který rozděluje svůj plášť s chudákem. Je to svědectví, na které už tak důrazně upozornil sv. Pavel. Nejkrásnější znamení Božího království mezi lidmi je láska. Nemohou být všichni mučedníci ani mniši, ale všichni se mohou a mají denně rozdělovat o své jmění s těmi, kdo jsou potřebnější než oni sami. A tak podle římské legendy zasvitne slunko na naší zemi, i když se kolem dokola pozoruje mráz a nepohoda.“ (Tomáš kardinál Špidlík, S.J., čestný občan Pustiměře)

Poutníci v katedrále sv. Martina v Lucce: nahoře - portál a interiér katedrály.

Iter ad christianae religionis divitias in Italia quae ad fidem amoremque Christi nos promovent, 26. června 2016.

„Nepřipravuji se
na konec,
ale na setkání.“

Benedictus PP XVI

16.4.1927 - 31.12.2022

PUSTIMĚŘ
Marie ŠEDOVIČOVÁ
24.5.1933 - 15.12.2022

PUSTIMĚŘ
Anna SÝKOROVÁ
18.1.1955 - 10.8.2023

PUSTIMĚŘ
Miroslav SMEJKAL
3.5.1947 - 16.10.2023

RADSLAVICE
Alena ŠKOLAŘOVÁ
25.6.1952 - 8.7.2023

Ing. arch.
Zdeněk JANSKÝ
6.12.1949 - 15.5.2023

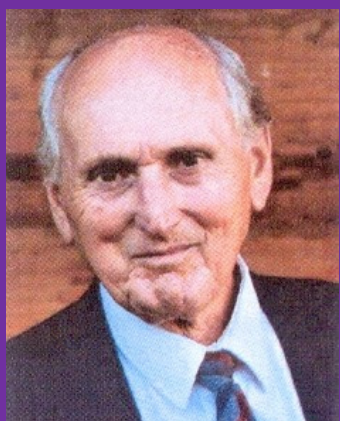
*Věčné
odpočinutí
dej jim, Pane,
a světlo věčné
ať jim svítí!
Ať odpočívají
v pokoji.
Amen.*

DRYSICE
Libuše ŠEVČÍKOVÁ
10.7.1952 - 22.9.2023

PODIVICE
Marie ŠMEHLÍKOVÁ
20.1.1952 - 28.5.2023

TOPOLANY
Milan KUMMER
13.7.1944 - 24.4.2023

TOPOLANY
Taťána CHYTRÁ
4.4.1984 - 6.5.2023

TOPOLANY
Radomila RAČANSKÁ
31.12.1949 - 14.5.2023

TOPOLANY
Ludmila DRMOLOVÁ
9.8.1931 - 14.7.2023

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ – 12. LISTOPADU 2023

Má duše po tobě žízni, Hospodine, Bože můj!

EUCHARISTIE V KATEDRÁLE SV. MARTINA - 'ZA KARLA IV. A ZA BOŽÍ POŽEHNÁNÍ PRO NÁROD', Lucca, Itálie.
Iter ad christianae religionis divitias in Italia quae ad fidem amoremque Christi nos promovent, 26. června 2016.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, prosme nebeského Otce, aby nám dal bdělé srdce a my tak vždy byli připraveni vyjít vstříc Pánu, který přichází: **L: PROSÍME TĚ, VYSLYŠ NÁS.**

● Modleme se za Svatého otce, aby při plnění svého poslání i nadále s pomocí Ducha Svatého doprovázel svěřené stádce ve víře.

● Modleme se za ty, kdo nežijí podle svého křtu, aby je síla přijaté svátosti přivedla k činnému životu s Bohem.

● Ať po příkladu sv. Alžběty a sv. Anežky přijímáme s důvěrou události, které nám Prozřetelnost připravila, s vědomím, že vše pomíjí, jen Boží Pravda zůstává navěky.

● Modleme se za Izrael a Palestinu, zvláště za civilní obyvatelstvo Gazy, ať se k nim co nejdříve dostane humanitární pomoc a zajatci jsou propuštěni.

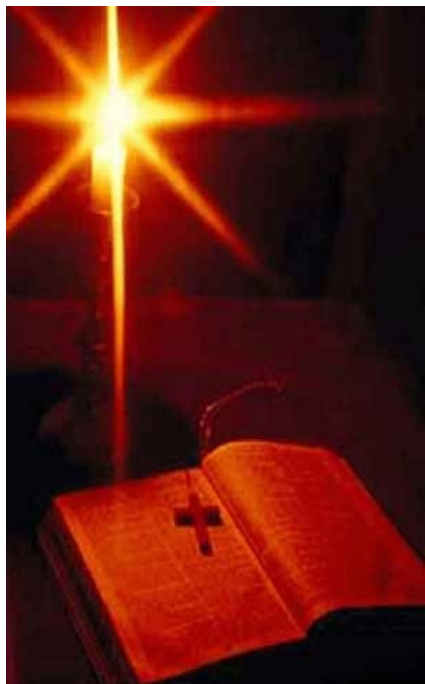
● Za zmučený ukrajinský národ, ať zbaven ruského barbarství prožije zimu v míru.

● Bože, nejkrásnějším znamením tvého království mezi námi je láska: dej ať následujeme příklad sv. Martina, aby slunce její vzešlo zemi zas, i když kolem nepřízeň a mráz.

● Za věrné zemřelé, aby pro úpěnlivou modlitbu Církve, s níž se k tvému trůnu v tyto dny obrací, měli podíl na společenství všech svatých.

K: Věčný Bože, vyslyš prosby této své rodiny, která prosí o bdělost srdce, aby dokázala číst znamení času a přinášet poselství naděje. Skrze Krista našeho Pána. **L: Amen.**

LITURGICKÉ TEXTY 31. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ - MAL 1,14B-2,2B.8-10

Čtení z knihy proroka Malachiáše.

Jsem mocný král – praví Hospodin zástupů – moje jméno je hrozné mezi národy. Nyní (platí) vám, kněží, tento příkaz: Jestliže neuposlechnete a nevezmete si k srdci, abyste vzdávali úctu mému jménu – praví Hospodin zástupů – stihnu vás kletbou. Vy jste sešli z cesty, jste příčinou, že mnozí nedbají o Zákon, porušili jste smlouvu s Levim – praví Hospodin zástupů. Proto i já vás uvrhnu do ponížení a potupy před vším lidem, poněvadž jste nezachovávali mé příkazy. Při udílení rad jste nebyli nestranní. Nemáme snad všichni jednoho otce? Nestvořil nás jeden Bůh? Proč jsme k sobě věrolomní, a tak znesvěcujeme smlouvu našich otců?

ŽALM 131

Hospodine, mé srdce se nevypíná, – nevyvyšují se mé oči, – neženu se za velikými věcmi, – pro mě nedostižnými. Spíše jsem uklidnil a utišil svou duši – jako dítě na matčině klíně; – jako dítě, tak je má duše ve mně. Doufej, Izraeli, v Hospodina, – nyní i navěky.

2. ČTENÍ – 1 SOL 2,7B-9.13

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Bratři! Počínali jsme si mezi vámi tak něžně, jako když matka hýčká svoje děti; tak jsme po vás toužili, že bychom vám nejraději nejen odevzdali Boží radostnou zvěst, ale dali za vás i vlastní život. Tak velice jsme si vás oblíbili. Přece si ještě vzpomínáte, (bratři a sestry), na naši vyčerpávající námahu: ve dne v noci jsme pracovali, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž, když jsme vám hlásali Boží evangelium. A proto i my bez ustání děkujeme Bohu za to, že když jste nás uslyšeli kázat Boží slovo, vzali jste ho ne jako slovo lidské, ale jako slovo Boží – vždyť jím skutečně je. A protože věříte, ukazují se na vás i jeho účinky.

EVANGELIUM - MT 23,1-12

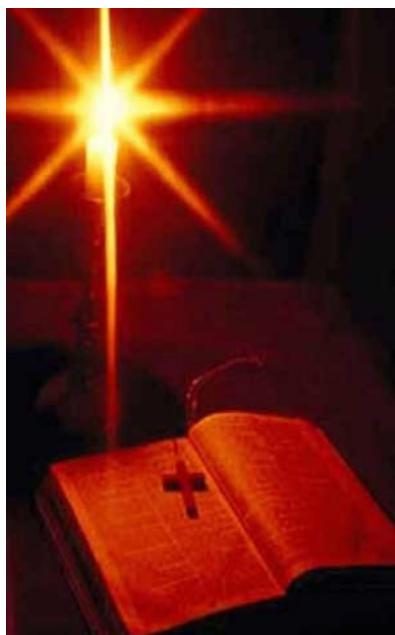
Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš mluvil k zástupům i ke svým učedníkům:

„Na Mojžíšův stolec zasedli učitelé Zákona a farizeové. Dělejte a zachovávejte všechno, co vám řeknou, ale podle jejich skutků nejednejte, neboť mluví, ale nejednají. Svazují těžká a neúnosná břemena a vkládají je lidem na ramena, ale sami se jich nechtějí dotknout ani prstem. Všechny své skutky dělají jen proto, aby se ukázali před lidmi. Dávají si zhotovovat zvlášť široké modlitební řemínky a zvlášť velké štrápece na šatech, mají rádi čestná místa na hostinách a přední sedadla v synagogách, mají rádi pozdravy na ulicích a když jim lidé říkají ‚Mistře‘. Vy však si nedávejte říkat ‚mistr‘, jenom jeden je váš Mistr, a vy všichni jste bratři. A nikomu na zemi nedávejte jméno ‚otec‘, jenom jeden je váš Otec, a ten je v nebi. Ani si nedávejte říkat ‚učitel‘, jenom jeden je váš Učitel – Kristus.

Kdo je mezi vámi největší, ať je vaším služebníkem. Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

LITURGICKÉ TEXTY 32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ

1. ČTENÍ – MDR 6,12-16

Čtení z knihy Moudrosti.

Moudrost září a nevadne, snadno ji vidí ti, kdo ji milují, dává se nalézt těmi, kdo ji hledají. Předchází ty, kdo po ní touží, a ukazuje se jim první. Neunaví se, kdo k ní časně přichází, najde ji, jak mu sedí u dveří. Myslet totiž na ni je svrchovaná prozíravost, kdo kvůli ní bdí, brzy je bez starosti. Vždyť sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni, na cestách se jim ukazuje s přízní a při každé myšlence jim vychází vstříc.

ŽALM 63

Bože, ty jsi můj Bůh, – snažně tě hledám, – má duše po tobě žízní, prahne po tobě mé tělo – jak vyprahlá, žíznivá, bezvodá země. Tak toužím tě spatřit ve svatyni, – abych viděl tvou moc a slávu. – Vždyť tvá milost je lepší než život, – mé rty tě

budou chválit. Tak tě budu velebit ve svém životě, – v tvém jménu povznesu své dlaně k modlitbě. – Má duše se bude sytit jak tukem a morkem, – plesajícími rty zajásají ústa. Kdykoli na tebe vzpomenu na svém lůžku, – v nočních hodinách budu na tebe myslet. – Neboť stal ses mým pomocníkem – a ve stínu tvých křídel jásám.

2. ČTENÍ – 1SOL 4,13-18

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Nechceme vás, (bratři), nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit tak jako ostatní, kdo nemají naděje. Poněvadž věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že s Ježíšem přivede Bůh k životu i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. Říkáme vám to přece, jak nás Pán o tom poučil: My živí, kteří se dožijeme příchodu Páně, nepředstihneme ty, kdo budou už mrtví. Až totiž bude dán rozkaz, až zazní archandělův hlas a Boží polnice, sám Bůh sestoupí z nebe. Napřed vstanou zemřelí křesťané, potom my, kteří zůstaneme naživu, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích do vzduchu vstříc Pánu. A pak už budeme s Pánem navždycky. Těšte se proto navzájem těmito slovy.

EVANGELIUM – MT 25,1-13

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství: „Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevezly s sebou olej, prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podřimovat a usnuly. Uprostřed noci se strhl křik: ‘Ženich je tady! Jděte mu naproti!’ Tu všechny ty panny vstaly a začaly si upravovat lampy. Pošetilé prosily prozíravé: ‘Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.’ Ale prozíravé odpověděly: ‘Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodavačům a kupte si.’ Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. Později přišly i ostatní panny a volaly: ‘Pane, pane, otevři nám!’ On však odpověděl: ‘Amen, amen, pravím vám: Neznám vás.’ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“

*Slyšte Slovo, vyšlé od Boha, Slovo, jež krmí lidské duše,
Slovo, jež sílí srdce i rozum, Slovo, jež vede k poznání Boha“
(Proglas, č. 24–27)*

LITURGICKÉ MEZIDOBÍ S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J., *čestným občanem Pustiměře* a P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM

PONDĚLÍ 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 6. LISTOPADU 2023

Ježíš řekl jednomu z předních farizeů, který ho pozval: „Když strojíš oběd nebo večeři, nezvi své přátele, ani bratry, ani příbuzné, ani bohaté sousedy, aby tě snad také nepozvali, a tak by se ti dostalo odměny. Ale když strojíš hostinu, pozvi žebráky a mrzáky, chromé a slepé. A budeš blahoslavený, protože oni ti to nemají čím odplatit. Dostaneš však odměnu při vzkříšení spravedlivých.“ (Lk 14,12-14)

Když strojíš večeři, nezvi své přátele! Těžko by bylo vidět v tomto Kristově výroku morální příkaz. Vždyť to patří k rodinnému a společenskému životu, abychom se scházeli při hostinách. Ostatně sám Ježíš se dával od přátel často pozvat. Pozvání přátel k večeři tu slouží jako symbol našeho všeobecného postoje k lidem. Ten se řídí zákonem obchodního styku: kolik dáváš, tolik dostaneš, dáváš, abys dostal. Bůh ovšem dává docela jinak. Nestvořil svět a jeho krásu proto, aby z toho měl On sám užitek, ale aby dal ze své plnosti těm, kteří nemají. V jednom kázání rozvinul názorně sv. Jan Zlatoústý tuto myšlenku. Líčí tam stvoření světa jako připravování velkého stolu v nádherné jídelně. Když je všechno hotovo, pozve člověka, Adama, aby zasedl. Morální závěr z tohoto kázání? Když Bůh takto jedná s tebou, i ty jednej podobně s bližním, dávej a nečekej odměnu. Není možné tak jednat vždycky. Žijeme v „obchodním“ světě, ale přesto máme tu a tam ukázat, že náš styk s druhými není jenom „obchod“.

Bude ti odplaceno. V obchodním styku se váží na prvním místě zisk. Proto mluvíme o zištnosti a nezištnosti jednání. Francouzský myslitel La Rochefoucauld prohlásil, že všechny lidské ctnosti mají svou přirozenou půdu jenom v nezištnosti. Jenom ten, kdo zapomene na své výhody, jedná opravdu čestně. Zní to vznešeně, ale je to neuskutečnitelné a neodpovídá to ani evangeliu. Tam se neříká, že máme milovat bližního a ne sebe, ale bližního jako sebe (Lk 10,27). Ty dvě lásky nejsou protichůdné, ale mají být harmonicky spojeny. O to, jak si to přestavit, se pokusil už Aristotelés. Zjišťuje, že je v přírodě základní princip sebelásky, pud zachovat si a rozvinout vlastní život. Je tedy dobré milovat sebe sama. Ale ten, kdo má přítele, považuje i přítele za část svého „já“. Jeho „já“

tím netrpí, ale naopak roste, rozšiřuje se. Křesťan tím, že miluje všechny, rozšiřuje své“já“ do plnosti Kristovy. V tom je největší odplata za lásku.

Při vzkříšení mrtvých ... V křesťanství tedy výrazy zjištění a nezištnost mají zvláštní význam. V obchodě dostáváme něco za něco. Ztratíme peníze a bereme si zboží. Křesťanskou láskou se vrací k nám samým to, co jsme ztratili. Proto se odměna za lásku spojuje se vzkříšením z mrtvých. Posmrtný život, kde jsou odměny za dobré skutky, znají i jiná náboženství. Pro spravedlivého znamená smrt vstup do jiného, lepšího života. Křesťanské vzkříšení z mrtvých je naopak návrat, záchrana života, který jsme vedli, jeho zbožštění a zvěčnění. Tam se tedy navrátí k nám všechno to, co jsme dali bližnímu, způsobem, který si ovšem těžko dnes dovedeme představit. Jde tu o tajemství, které oko nevidělo ani ucho neslyšelo (srv. 1Kor 2,9), ale které je přesto opěrným bodem křesťanské naděje.

Pán Ježíš se chová poněkud nezvykle ke svému hostiteli. Místo toho, aby mu byl vděčný za pozvání na večeři, tak ho poučuje, koho by měl a neměl pozvat na hostinu. Jistě však hostitel i my sami chápeme, že tu nejde o nějaký řád v prioritě pozvaných hostů, ale o důležitý požadavek lásky: Dělej dobře tomu, kdo ti nemůže odplatit, a budeš mít odměnu na věčnosti. Cokoli děláme z nezištnosti, je vyjádřením pravé, ryzí lásky, a to je pravá tvář křesťanství.

ÚTERÝ 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 7. LISTOPADU 2023

Jeden z hostů (ve farizeově domě) řekl Ježíšovi: „Blahoslavený, kdo se zúčastní hostiny v Božím království.“ On mu řekl: „Jeden člověk chystal velkou hostinu a pozval mnoho (hostů). Když byl čas k hostině, poslal svého služebníka, aby vyřídil pozvaným: `Poďte, už je připraveno!` A najednou se začali všichni vymlouvat. První mu vzkázal: `Koupil jsem pole, a musím se na ně jít podívat, prosím tě, omluv mě.` Druhý řekl: `Koupil jsem pět párů býků, a jdu je vyzkoušet. Prosím tě, omluv mě.` A jiný vzkázal: `Oženil jsem se, a proto nemohu přijít.` Služebník se vrátil a oznámil to svému pánovi. Pána domu to rozhněvalo. Řekl služebníkovi: `Jdi rychle na náměstí a do ulic města a přiveď sem žebračky a mrzáky, slepé a chromé!` Služebník pak hlásil: `Pane, stalo se, cos nařídil, a ještě je místo.` A pán řekl služebníkovi: `Jdi ven na cesty a k plotům a přinuť lidi, ať přijdou, aby se můj dům naplnil. Ale to vám říkám: Žádný z těch pozvaných neokusí z mé hostiny!`" (Lk 14,15-24)

Bohem připravená hostina. Každé přirovnání se dá přizpůsobit různým okolnostem. I toto tedy mívá v kázání vícero aplikací. Myslí-li evangelium především na nebe, Otcové církve nezapomínali na hostinu, kterou nám Bůh připravil už zde na zemi, tj. celý viditelný svět. I dnešní kazatelé rádi poukazují na to, kolik krásných věcí nám Stvořitel denně dává: stravu všeho druhu, podmínky

podnebí, krásu přírody atd. Otcům církve by se tento druh kázání jevil příliš materialistický. Bůh nestvořil svět jenom k jídlu a k hmotným potřebám, ale především jako překrásnou a užitečnou podívanou. Sv. Basil jej nazývá „školou duší“. Z každé věci, která nám padne do oka, se můžeme něco užitečného naučit. Každá věc je umělecké dílo, které zjevuje duši umělce. Je tedy svět galerií Božího umění.

Hostina viditelného světa. Je-li svět školou duší, pak se tam musíme chovat jako dobří a pozorní žáci. Tak radí sv. Basil ve svých homiliích na první kapitolu Genese, Hexameron, dílo šesti dní. Probírá tam všecko, co tehdejší věda o přírodě znala. Je to tedy jakoby příručka přírodopisu, ne světského, ale duchovního. Hledá u všeho, co o přírodě víme, nějakou pěknou myšlenku duchovní. Pozoruje moře, které odděluje ostrovy, a přece je i spojuje, protože lodi plují od jednoho k druhému. Tak i nás odděluje svět jednoho od druhého, jsme si cizí. Ale láska je loď, která spojuje osamělé. Chobotnice mává svými rameny, aby chytila, co je okolo. Je obrazem chamtivého člověka. Chameleon mění barvu. Takoví jsou lidé neupřímní. Všecko, co ve světě vidíme, se tedy stává obrazem nějaké duchovní pravdy, o kterou usilujeme. Tomu, kdo si takto navykne o věcech rozjímat, stává se příroda „duchovní knihou“, ve které čte a která je pro něho otevřená, kamkoli půjde.

Pojďte, už je připraveno! Začali se vymlouvat. Je známá německá povídka Wolfgang na cestě do Prahy. Mozart cestuje kočárem, který na chvíli zastaví v lese. Jde tedy s ženou na procházku. Vidí větve, kvítí na zemi a najednou mu přijde velice líto jedné věci. Žijeme uprostřed krásného světa a nenajdeme si chvíli, abychom se z něho radovali. Pořád jsme zaměstnáni něčím jiným, nějakými starostmi. Platí-li to o vnímání světa ve smyslu estetickém, tím smutnější je situace, když jde o užívání světa ve smyslu duchovním. Vidíme obilí. První myšlenka, která nás napadne, je: „Kolik to letos vynesou?“ Jedeme po cestě lesem. Zanaříkáme si: „Jak je to dlouhé a nudné!“ Zastavíme se před krásným rozhledem do krajiny a hned nás napadne: „už abychom byli doma!“ A přece, jak by to bylo jednoduché, kdybychom se naučili myslet jinak, např.: „Jak je to údolí krásné! Jak krásnější bude Boží království! Obilí se vlní a zraje. Jak se o nás Bůh stará!“ Kdo se naučí takto myslet, celý svět se mu stane duchovní četbou, příležitostí k modlitbě.

STŘEDA 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 8. LISTOPADU 2023

Ježíše cestou doprovázely velké zástupy. Obrátil se k nim a řekl: „Když někdo přichází ke mně a neklade svého otce, svou matku, ženu, děti, bratry a sestry – ano i sám sebe – až na druhé místo, nemůže být mým učedníkem. Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. Když někdo z vás chce stavět věž, nesedne si napřed a nespočítá náklady, jestli má dost na dokončení stavby? Kdyby totiž položil základy a nestačil ji dokončit, vysmáli by se mu všichni, kdo by to viděli, a říkali by: ‘Tenhle člověk se pustil do stavby, ale nemohl ji dokončit.’ Nebo když má některý král vytáhnout proti jinému králi, aby s ním vedl válku, nesedne si napřed a neuvažuje, jestli se může s deseti tisíci (vojáků) utkat s tím, kdo proti němu táhne s dvaceti tisíci? Jestliže na to nestačí, vyšle posly, dokud je ten druhý (král) ještě daleko, a žádá o podmínky míru. Tak ani žádný z vás, kdo se nezřekne všeho, co má, nemůže být mým učedníkem.“ (Lk 14,25-33)

Když někdo chce stavět věž, napřed si vypočítá, má-li prostředky.

Případy tzv. bankrotujících podnikatelů jsou časté, zvláště v dobách hospodářských změn. Je nebezpečné svěřit peníze neodpovědnému společníku v obchodě. Ale analogické případy jsou i při studiu. Na univerzitách se vyskytují tzv. věční studenti. Ti už několikrát začali na různých fakultách a v různých oborech, ale nikdy nedošli až ke konečným zkouškám. Nedokončené symfonie jsou časté i v duchovním životě. Setkáváme se s lidmi, kteří zkoušeli řeholní život v několika řádech, ale ze všech nakonec vystoupili. Jak takové smutné případy vznikají? Dá se taková nestálost léčit? Někdy ano, někdy ne. Těžko se dá pomoci těm, kdo fantazírují o velkých věcech a nejsou schopni vydržet při malých potížích. Je tedy moudré, aby se každý, kdo chce dělat něco lepšího, než dělá, poradil s rozumnými lidmi. V duchovním životě pak se volí vyšší cesta jenom po poradě s duchovním vůdcem.

Malá předsevzetí. „Lepší je největší nepřítel dobrého,“ říkávají zkušení poradci v duchovním životě. Zní to pesimisticky? Nemáme snad stále usilovat o pokrok? Nehlásal snad sv. Ignác z Loyoly opačné heslo? Pobízel, abychom si mezi vícero možnostmi vybrali to, co je k větší cti a slávě Boží. A přece právě tento světec dobře rozlišoval mezi nadšením pro ideál a cestou, která k jeho uskutečnění vede. Ta musí být rozumná, přiměřená silám a možnostem každého zvlášť. Kassián shrnuje nauku egyptských mnichů o této otázce větou: „Podle svatého Antonína Poustevníka a všech Otců pouště se každá ctnost změní v nectnost, nepěstuje-li se rozumně.“ K jednomu americkému kazateli, který míval plamenná kázání o růženci, přišla dáma a slibovala mu, že se od toho okamžiku bude modlit denně růženec. Promluvil s ní několik slov a pak dodal: „Zkuste zatím jen jeden Zdrávas! Později přidáte víc.“

Předsevzetí dodržaná. Sv. Terezii Velké se připisuje výrok, že cesta do pekla je dlážděná předsevzetími, která se nedodržela. Ve světové literatuře je známý ruský román Oblomov. Od té doby se tomuto postoji říká „oblomovština“. Tento hrdina se probouzí s mnoha plány, ale ani jeden z nich neuskuteční. Jde proto večer znechucený spát. Bývá to ostatně začarovaný kruh. Člověk, který neuskuteční to, co sám chce, má pocit, že není k ničemu. A z druhé strany ten, kdo má dojem, že je k ničemu, nedokáže nic uskutečnit, je jakoby paralyzován. Tzv. partikulární zpytování, které propagoval sv. Ignác, je namířeno přímo proti této chybě. Máme dělat mnoho dobrého, když máme mnoho chyb? To se nenapraví náraz. Lovci nestřílejí do hejna, ale na jistého určitého ptáka. Tak i my si musíme vzít na mušku jednu malou věc, kterou chceme napravit, a neměnit úsilí, dokud se nepodaří to jedno. I psychologicky to posílí. Dává to radost, že něco dovedeme a že jsme s pomocí Boží schopni pokroku.

ČTVRTEK 9. LISTOPADU 2023 - POSVĚCENÍ LATERÁNSKÉ BAZILIKY

Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš se odebral vzhůru do Jeruzaléma. V chrámě zastihl prodavače býčků, ovcí a holubů i směnárníky, jak tam sedí. Tu si udělal z provazů důtky a vyhnal všechny z chrámu i s ovci a býčky, směnárníkům rozházal peníze a stoly jim zpřevracel a prodavačům holubů

řekl: „Jděte s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržnici!“ Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: ‘Horlivost pro tvůj dům mě stravuje.’ Židé mu však namítli: „Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?“ Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím!“ Tu židé řekli: „Tento chrám se stavěl šestačtyřicet let – a ty že bys ho zase postavil ve třech dnech?“ On však to řekl o chrámu svého těla. Teprve až byl vzkříšen z mrtvých, uvědomili si jeho učedníci, co tím chtěl říci, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl. (Jan 2,13-22)

Dnes se v duchu přeneseme do věčného města Říma, kde se slaví výročí posvěcení lateránské baziliky. Přestože datum posvěcení chrámu není znám, od 12. století je to vždy 9. listopadu. Čím je tento chrám významný? Především tím, že v přilehlém paláci sídlili papežové od 4. do 14. století, konalo se zde 5 všeobecných sněmů. Jedná se tedy o místo, které je spjato s mnoha životy nástupců sv. Petra i s různými rozhodnutími koncilů, které určovaly cestu Církve v dějinách lidstva. Na průčelí tohoto chrámu jsou napsána slova: ‘Matka a hlava všech kostelů města Říma a celého světa’. V duchu těchto slov chceme se tedy ptát, hledat souvislost mezi našim chrámem s papežskou bazilikou, co mají společného. Nelze je samozřejmě srovnávat velikostí, ani po stránce architektonické či umělecké. kdo tam někdy byl, tak mně dá za pravdu. Jedno však je společné - bazilika, katedrála, chrám, kostel, jsou místa posvátná, kde se setkává nebe se zemí, člověk s Bohem, jsou to oázy klidu, kde člověk zažívá pocit bezpečí, radosti a pokoje. Nejčastěji se zde scházíme ke slavení mše svaté, kdy se chceme setkat a Bohem v jeho slově, Nejsvětější svátosti, ve společenství bratří a sester, v jehož středu je Kristus. Doufám, že nikdo z vás nepřichází do kostela z povinnosti, ale především s touhou setkat se s živým Bohem. Víme totiž, že v každém člověku je mezera, kterou může zaplnit jen Bůh. Jeden kněz se ptal staré, špatně chodící paní: "Proč chodíte do kostela?", a ona říká: "no abych to všechno vydržela!" Mše svatá pro ni byla jedinou oporou, jak unést svůj vlastní kříž. Stejně tak i pro nás je velmi důležité, jak prožijeme mši svatou, s jakým soustředěním, protože tak potom budeme zvládat správně své povinnosti či úkoly, které nás čekají. Jak máme mši svatou prožívat? Odpověď zahrnuje 3 skutečnosti: uvědoměle, zbožně a aktivně. Jen ten, kdo ví, co se zde děje, ví proč stojíme, klečíme, sedíme, žehnáme se, bijeme se v prsa, z čeho se čte při mši svaté, co se děje na oltáři, - jen ten dokáže se soustředit a dobře prožívat hluboké okamžiky, které liturgie nabízí. Děti se o tom učí v náboženství a dospělí křesťané se mají v tomto ohledu vzdělávat, aby to nejdůležitější, co katoličtí křesťané mají, se nestalo časem něčím nudným, stereotypním, nesklouzlo to k tomu, že budeme za hlavní části mše svaté považovat kázání a ohlášky, a to ostatní jako nějakou výplň či kulisu. Od znamení kříže až po propuštění věřících máme prožívat mši svatou se stejným zaujetím. Dále máme být při mši svaté aktivní. Proto je kněz obrácen čelem k lidu, ne aby se lidé na něho dívali, jak slouží mši svatou a kontrolovali, zda-li něco nezapomněl nebo se nepřerekl a pak dělali po mši hodnocení, ale je to proto, aby vás všechny vyzval k spoluúčasti na oběti mše svaté. Vy se zapojujete hlavně zpěvem a odpověďmi - i to má být živé a ne vynucené. P. Olejník nám říkal, že lidé, kteří při mši svaté nezpívají jsou buď pyšní nebo lhostejní, a takoví nemají v kostele co dělat. Neříkejme, že neumíme zpívat, spíše popravdě přiznejme, že se nám nechce zpívat a ani učit zpívat. To je zajímavé, že když je nějaká oslava, tak

zpívají všichni, ale v kostele jsou němí. Nemůžeme se ani vymlouvat na to, že nemáme kancionál. No a konečně se máme účastnit mše svaté zbožně. Tedy je důležité, abychom přišli na mši svatou aspoň 15 minut před začátkem a soustředili se na to, co budeme konat. Nerozptylovat se promýšlením osobních plánů nebo sledováním neposedného dítěte. Na té jedné hodině záleží strašně moc, abychom prožili dobře celý týden. Snažme se tedy všichni být ne pasivními diváky, ale aktivními tvůrci bohoslužby. Jen tak z ní budeme mít ten správný užitek a dokážeme z ní žít celý týden. Pak se stane kostel místem, odkud pramení veškeré požehnání pro naši práci i pro náš život, jak to v krásném obrazu vylíčil prorok Ezechiel v prvním čtení a zároveň budeme schopni budovat i ten živý chrám Ducha svatého, který jako farnost máme vytvářet.

PÁTEK 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 10. LISTOPADU 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: „Byl jeden bohatý člověk a ten měl správce, kterého obvinili, že prý zpronevřuje jeho majetek. Zavolal ho a řekl mu: `Co to o tobě slyším? Slož účty ze svého správcovství! Správcem už dál být nemůžeš.` Správce si řekl: `Co si počnu, když mě můj pán zbavuje správcovství? Kopat nemohu, žebrat se stydím. Už vím, co udělám, aby mě (lidé) přijali k sobě do domu, až budu zbaven správcovství.` Zavolal si dlužníky svého pána, každého zvlášť, a zeptal se prvního: `Kolik jsi mému pánovi dlužen?` Odpověděl: `Sto věder oleje.` Řekl mu: `Tady máš svůj úpis, honem si sedni a napiš padesát.` Pak se zeptal druhého: `Kolik ty jsi dlužen?` Odpověděl: `Sto korců pšenice.` Řekl mu: `Tady máš svůj úpis a napiš osmdesát.` Pán pochválil nepoctivého správce, že jednal prozíravě. Synové tohoto světa jsou totiž k sobě navzájem prozíravější než synové světla.“ (Lk 16,1-8)

Slož účty ze svého správcovství. Často bývá na jevištích Gogolova hra *Revizor*. Považuje se za zdařilou veselohru. V malém městě čekají státní kontrolu. Mezi tím tam přijede pochybný človíček, kterého omylem považují za vládního revizora a všichni si ho chtějí podplatit, získat na svou stranu. Omyl se zjistí, až když odjede. Nastane velké rozčilení a v tom se ohlásí příjezd revizora pravého. Divadlo je plné roztomilých komických scén. Když je hráli poprvé, lidé nadšeně tleskali a smáli se na celé kolo. Ale Gogolovi bylo do pláče. Diváci nepochopili, že je v jeho komedii tragédie. Falešný revizor je symbol ďábla, který se zmocňuje panství v tomto světě, protože se lidé chtějí vyhnout revizoru pravému, Bohu, který přijde zkontrolovat všechny účty našeho života v okamžiku, kdy se toho nejméně nadáme.

Vím, co udělám, aby mě lidé přijali do domu. V Gogolovu *Revizoru* je pěkně vylíčeno, proč všichni tak horlivě podplácují falešného kontrolora jejich účtů. Pochopili, že je jeden z nich, který se chce prostě udržet na místě jako oni a vydobýt z toho, co se dá. Nemyslí na důsledky. V Goethově *Faustu* se pokušení ke zlu vyjadřuje touto zdánlivě nevinnou větou: „Okamžiku, jsi krásný, neprchej!“ Turgeněv vyjádřil stejnou myšlenku v novele *Jarní*

vody. Tam vystupuje ženská postava, která svou lehkomyšlností a požívačností přivede do neštěstí jiné. Jak je možná taková zloba u osoby, která vypadá dokonce sympatická? Ona sama vysvětlí své tajemství: „Hlavní je nemyslet na důsledky!“ Díváme-li se na takové počínání s odstupem, připadá nám ovšem bláhové. Ale není většina našich skutků tohoto rázu? Jedni z nás myslí jenom na dnešek, a ti obyčejně přijdou o všechno, zítra jsou v bídě. Druzí naopak myslí na zítřek, tj. na budoucnost, ale jenom na tu, která je na zemi, v čase. Nemyslí na další zítřek, kterým je věčnost. Tam budeme muset složit poslední účty ze správcovství.

Pán pochválil nepoctivého správce. Ten závěr nám ovšem připadá divný. Ale u každého přirovnání musíme umět zachytit to, co se jím vyjadřuje. Jde tu o myšlenkový pochod, kterému filosofie říká a fortiori. Česky bychom řekli: „Když, tak tím spíš!“ Když jsou lidé tak prozíraví, aby se starali o nejbližší zítřek, tím spíš se máme my starat o pozítří na věčnosti. V Apoftegmatech egyptských Otců se vypravuje o jednom mnichovi, že potkal velmi nazdobenou ženu špatné pověsti. Rozplakal se. Když se tomu divili, dal jim vysvětlení: „Ona vynaloží víc námahy na to, aby se líbila mužům, než já k tomu, abych se líbil Bohu.“ Sv. Františku Xaverskému bylo stejně smutno, když zjistil, že se dostali do Japonska dřív obchodníci, aby vydělali peníze, než on, aby hlásal evangelium. Nejhorší studenti jsou ti, kteří se naučí dobře podřadné, nedůležité věci a přitom nepochopili to, co je hlavní. Máme být takovými špatnými studenty v našem vlastním životě?

Prožíváme dušičkový čas, chodíme na hřbitov, abychom nejen vzpomínali na naše drahé, ale také se zamýšleli nad svou vlastní životní cestou, kam vlastně směřujeme, co po sobě zanecháváme. Boží slovo nám v tyto dny představuje náš cíl, kterým je šťastná věčnost - pro ni se máme nasazovat, nebát se i riskovat, odpoutávat se od věcí tohoto světa. Úplatky, podvody, krádeže jsou na denním pořádku. O těch velkých se dovíme ze sdělovacích prostředků, ale o většině se neví nebo mlčí, i když tady jsou. Co svět světem stojí, stále to mezi lidmi bylo, je a bude. Proto i Pán Ježíš vypráví podobenství, tedy příběh, kterému všichni dobře rozuměli a na jeho základě zdůrazňuje určitou duchovní myšlenku. Správce majetku svého pána má být propuštěn, protože jeho majetek zpronevěřuje. On však nelení, ale využívá svého dočasného postavení a snižuje dlužníkům svého pána dluhy, aby až bude vyhozen, získal u nich přízeň a práci. Pán však i tento tah svého správce prohlédl. Jistě ho na minutu propustil, ale také ocenil jeho prozíravost, tedy starost o svou budoucnost. Závěr z tohoto podobenství je jasný: lidé, kteří žijí jen pro tento svět, dokáží se hodně nasazovat, riskovat, jen aby o něco nepřišli. Jak by nám věřícím mělo záležet na našem věčném cíli, který je pro nás mnohem důležitější, než nějaká zajištěnost zde na zemi, která nemá dlouhého trvání. Vezměme si k srdci slova sv. Pavla, že naše vlast je v nebi, - proto dělejme tak, abychom dostali vízum do nebeského království. Pro jeho získání je třeba neutročit tělu (břichu, požívačností a smyslností), ale vést dobrý a poctivý křesťanský život podle desatera.

FARNÍ INFORMÁTOR, XXX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSDICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božímu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

SOBOTA 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 11. LISTOPADU 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: „Získávejte si přátele z nespravedlivého mamonu, abyste až ho nebude – byli přijati do příbytků věčných. Kdo je věrný v maličkosti, je věrný i ve velké věci, a kdo je v maličkosti nepoctivý, je nepoctivý i ve velké věci. Jestliže jste tedy nebyli věrní v nespravedlivém mamonu, kdo vám svěří pravé (bohatství)? Jestliže jste nebyli věrní v cizím, kdo vám dá, co je vaše? Žádný služebník nemůže sloužit dvěma pánům. Bud' jednoho bude zanedbávat a druhého milovat, nebo se bude prvního držet a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu.“ To všechno slyšeli farizeové, kteří měli rádi peníze, a posmívali se mu. Řekl jim: „Vy ze sebe děláte před lidmi spravedlivé, ale Bůh zná vaše srdce. Neboť co je u lidí vznešené, před Bohem je ohavnost.“ (Lk 16,9-15)

Nemůžete sloužit Bohu i mamonu. Mamon, slovo punsko-aramejské, přešlo i do našeho slovníku. Je to výraz obchodní, znamená „zisk“. Je to důležitý prvek společenského života. Ten není možný bez obchodu a obchod bez zisku je nemyslitelný. Bereme-li to z tohoto hlediska, pak nám připadá výrok evangelia jako neskutečné, nereálné napomenutí. Doslova jej mohli vzít jenom idealisté, jako např. Petr Chelčický, kteří považovali obchodování za nedůstojné křesťana. Ostatně i katoličtí moralisté ve středověku zakazovali půjčovat peníze na úroky, aby se z půjčky vytěžilo. Dnešní morálka si už pomáhá z potíže rozlišením mezi ziskem spravedlivým a nespravedlivým. Bez spravedlivého zisku by se přestalo pracovat. Ale který zisk je a který není spravedlivý? To se nedá povědět jednou větou. Otázku si musí vyřešit svědomí v souvislosti života. Ale napomenutí evangelia o mamonu můžeme přece jenom krátce vysvětlit ve formě principu: Získáváme peníze, abychom žili, a život je pro Boha, nemůžeme proto poměr převrátit a žít jenom proto, abychom získali peníze.

Slyšeli to farizeové. Mluvílo se mezi neznámými lidmi o tom, co kdo dělá. Patřilo to k vzájemnému představení. Ale pak padl další dotaz: „Kolik vyděláte?“ Jeden, který předtím vyložil, jak pracuje vědecky, se přiznal, že z knih, které píše, nic nevydělá. „Tak proč je píšete?“ divili se ostatní. Zdá se to neuvěřitelné, ale zkušenost to stále potvrzuje: Zvýšením ekonomické úrovně by měl mít člověk víc času a smyslu pro jiné hodnoty, ale stává se naopak, že ten smysl a zájem ztrácí. Zbohatlíci sice kupují i umělecké předměty, obrazy, ale nejméně jim rozumějí. Odhadují jenom jejich peněžní hodnotu. Otcové církve nazývali lásku k penězům modloslužbou a vysvětlují to příkladem. Můžeme mít rádi slunce, protože hřeje. Můžeme se modlit směrem k vycházejícímu slunci (tak to dělali první křesťané), když v něm vidíme obraz Krista osvěcujícího svět. Ale jsme modloslužebníci, kdybychom se klaněli jenom slunci. Podobně není špatné usilovat o peníze, abychom si za ně opatřili věci k životu, abychom jimi sloužili lidem a Bohu.

Kdo je věrný v maličkosti, je věrný i ve velké věci. Kdo opatruje peníze proto, aby sloužily k dobru, se nepovažuje v plném smyslu za jejich majitele, ale za správce. Základní vlastností správce pak je, aby byl poctivý, věrný. Poctivost a ukázněnost v užívání peněz je dnes nutná při výchově dětí. Dříve děti vlastně peníze nepotřebovaly. Měly všechno doma. Když pak měly něco koupit, musely požádat rodiče. Dnes se bez peněz v kapse nikdo nemůže ve městě pohybovat. Musí se kupovat lístky do autobusů,

školní potřeby atd. Moderní pedagogové tedy radí, aby se dětem peníze svěřily, třeba i na delší dobu, ale aby se naučily vést přesné záznamy o výdajích, aby se naučily srovnávat je s výdaji sourozenců a přátel. Svět je dnes plný nesrovnalostí. Ukázalo se, že je nevyrovnaná silná ruka totalitních režimů. Je potřeba vypěstovat naopak vědomí, že každý malý penízek patří do Boží pokladny a že jsme odpovědni za to, jak jsme jej spravovali.

"Dvojí láska postavila dvě města" (sv. Augustin). Láska ke světu postavila Babylon a láska k Bohu zbudovala Jeruzalém. Zeptejte se sami sebe, co máte rádi a poznáte, které z těchto dvou měst je vaším domovem. Tato slova svatého Augustina jsou jakýmsi rozvedením Kristových slov o službě Bohu a mamonu. Pán Ježíš na mnoha místech varuje před bohatstvím, které může být jen klamnou jistotou, může člověka odvést od správného zaměření na Boha. Na druhé straně, sloužit Bohu znamená panovat nad stvořením. A toto panství, které je už od počátku lidského rodu dáno jako Boží příkaz nám všem lidem, se projevuje v nezávislosti na pozemských věcech. Jistěže, náš život bez dober pozemských by jistě nebyl možný.

Máme však být pány, ale ne otroky. A když je někdo pánem, pak se dá předpokládat, že má své služebníky, kteří mu slouží a tak on sám využívá jejich služeb, bez nichž by se neobešel, a tak zůstává nezátížen těmito otázkami. A tak by to mělo být v našem životě. Majetek, pozemská dobra mají být našimi sluhy, abychom mohli dosáhnout svého cíle, kterým je Bůh. Ptejme se častěji při své práci jako sv. Alois: "Co mi to prospěje k věčnosti?" Snad i taková jednoduchá otázka nám může pomoci správně hodnotit všechno v našem životě.

PONDĚLÍ 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 13. LISTOPADU 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: „Není možné, aby nepřišla pohoršení, ale běda tomu, od koho pocházejí! Bylo by pro něho lépe, aby mu dali na krk mlýnský kámen a uvrhli ho do moře, než aby svedl ke hříchu jednoho z těchto nepatrných. Dejte si pozor! Když tvůj bratr zhřeší, domluv mu, a bude-li toho litovat, odpusť mu! A když se proti tobě prohřeší sedmkrát za den a sedmkrát se na tebe obrátí a řekne: `Je mi to líto', odpusť mu!“ Apoštolové prosili Pána: „Dej nám více víry!“ Pán řekl: „Kdybyste měli víru jako hořčičné zrnko a řekli této moruši: `Vyrvi se i s kořeny a přesaď se do moře!', poslechla by vás.“ (Lukáš 17,1-6)

Prohřeší-li se tvůj bratr, domluv mu. Kde žijí lidé pohromadě, častěji dojde k nedorozumění, snadno jeden druhému ublíží vědomě nebo nevědomě. Jak se máme zachovat? Bývá tu dvojí postoj. Jedni říkají: „Nedej se! Život je boj. Jak se do lesa volá, tak se z něho ozývá.“ Druzí říkají: „Mlč, snášej příkoří, trp! Tím jsi podobnější Kristu, dáš příklad lásky a máš naději, že bližního obrátíš.“ Tu druhou radu čteme tam, kde se mluví o křesťanské trpělivosti. Definují ji jako schopnost snášet v tomto světě zlo, „které

nemůžeme napravit“. Ve skutečnosti se mnoho věcí napravit dá. Je známo, že mnoho rozepří mezi lidmi pochází z nedorozumění. Náprava pak spočívá v tom, že obě strany svůj postoj a své jednání objasní. Je k tomu potřeba odvahy. Mlčet k urážce vypadá pokorně, ale je to pohodlnější, než zajít za druhým a klidně poprosit o vysvětlení, aby se záležitost urovnala.

Odpust' mu, lituje-li. Jak se v normálním styku projevuje tato lítost? Máme pro to ustálené výrazy: „Promiňte, já nerad, spletl jsem se, byl jsem rozčilen a ztratil jsem kontrolu.“ Taková omluva obvykle musí stačit. Proto také odpovídáme: „Nic se nestalo! Zapomeňte na to“ apod. Někdy se musíme spokojit i s omluvou němou. Někdo např. zvýšil hlas, křičí na nás, ale pak si to uvědomí a mluví tiše a slušně. Omluva už je obsažena v tom, že změnil vůči nám své chování. Nemáme žádat víc. Nestací ovšem slovo „promiňte“, když nám někdo narazil do auta. Pak se v klidu a bez hádek hledíme dohodnout, jak napravit škodu. Umět odpustit a napravit křivdy je velké životní umění, je to jediná cesta, jak žít v tomto světě v míru. Je to napodobení Boha samého a Jeho Prozřetelnosti ve světě, ta vede ke stálému odpouštění hříchů.

Třeba i sedmkrát za den. Je konfliktů mezi lidmi mnoho? Někteří jich mají mnoho, jiní méně, ale jsou na denním pořádku. Lidé, kteří neumějí odpustit, se stanou časem zatrpklými a uvěří, že je svět plný zlořádů a že se nedá vůbec žít. Ale to všechno pochází ze špatného, nereálného pohledu na skutečnost. Předpokládá se mylně, že bychom měli žít v ráji a dávat jenom pozor, abychom z něho nebyli vyhnáni. Bible vidí problém z opačného hlediska. Jsme všichni „vyhnaní synové Evy“ a musíme se stále snažit najít cestu do ztraceného ráje. Jediná cesta, která tam vede, je odpouštění. Proto se modlíme stále: „Odpust' nám naše hříchy!“ Přidáváme pak k tomu, že uskutečňujeme podmínku, která k tomu vede: „Jako i my odpouštíme našim viníkům.“

Dvě věci připomíná Pán Ježíš svým učedníkům, tedy i nám: 1) varovat se pohoršení: podle Katechizmu katolické Církve je pohoršení postoj nebo chování, které navádí druhé k páčání zla. Rodiče vychovávají své děti ne slovy, ale svým příkladem. To je známá věc. Ovšem nejsou to jen rodiče, ale také i prarodiče a v podstatě my všichni dospělí máme odpovědnost za ty, s nimiž se setkáváme. Bděme jak nad svým slovníkem, - když napomenu dítě za nějaké nevhodné slovo, odpoví: babička to také říká! - tak i nad tím, co druhým říkáme, a jak se potom chováme. Každá lež vzbuzuje nedůvěru, a tím pak ztrácíme body, tedy vliv nám svěřených. 2) Dále máme usilovat o smířlivost: žijí-li lidé pohromadě, dochází často k různým nedorozuměním. Snadno se ublíží - vědomě i nevědomě. Jedni říkají - 'Nedej se! Život je boj! Jak se do lesa volá, ... - je třeba být tvrdý, za svým si stát! Jiní zase říkají pravý opak: 'Mlče, snášej příkoří, tak se více podobáš Kristu.' Správné jednání je však někde uprostřed. Mlčet k nějaké urážce vypadá možná pokorně, je to ale spíše pohodlnější cesta, která ale konflikt nevyřeší, ale jen prohloubí. Je třeba najít odvalu k tomu, aby se obě strany sešly a své jednání objasnily. Většina rozporů vzniká totiž z nedorozumění, a ty

přetrvávají, protože lidé přestanou mezi sebou komunikovat. Příklad papeže Lva, jehož památku jsme slavili v sobotu, je i pro nás v tomto ohledu velmi výmluvný. Když chtěli Hunové napadnout a zpusťit Řím, šel papež naproti jejich veliteli Atilovi a dosáhl toho, že velitel i s vojskem se vrátili zpět na sever. O tři roky později už sice nebyl tak úspěšný, když Vandaloové obsadili Řím a dva týdny ho brakovali, ale zase šel za králem a dosáhl toho, že město nebylo vypáleno a jeho obyvatelé vyvražďeni. Usilujme tedy i my o pokoj a buďme těmi, kdo se přicházejí usmířit. Nečekejme na druhou stranu, buďme první jako byl papež Lev Veliký.

ÚTERÝ 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 14. LISTOPADU 2023

Pán řekl: „Když někdo z vás má služebníka a ten orá nebo pase, řekne mu snad, až se vrátí z pole: ‘Hned pojd’ a sedni si ke stolu’? Spíše mu přece řekne: ‘Připrav mi večeri, přepásej se a obsluhuj mě, dokud se nenajím a nenapiji. Potom můžeš jíst a pít ty.’ Děkuje snad tomu služebníkov, že udělal, co mu bylo přikázáno? Tak i vy, až uděláte všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte: ‘Jsme jenom služebníci. Udělali jsme, co jsme byli povinni udělat.’” (Lk 17,7-10)

Jsme služebníci. Zdá se, že slovo sluha, otrok už patří minulosti. Vyjadřuje ponižující pracovní poměr. Měli se sluhové vždycky zle? Sotva. Při královských a šlechtických palácích bývala spousta dvorních povalečů, kteří za málo práce dobře jedli. I v měšťanských domech bývaly staré služebné dobře zajištěné. Ale postavení sluhů záviselo vždycky na tom, jak uměli vyhovět pánům. Svobodná a nezávislá práce byla v této situaci největším proviněním a skoro vzpourou. Tento stav pak člověka ponižuje, umenšuje jeho hodnotu. Máme tedy i náš vztah k Bohu vyjadřovat v tomto „služebním“ poměru? Neřekl snad Kristus apoštolům, že už je nenazývá sluhy, ale svými přáteli? (Jan 15,15). Jak vidíme, užívá obojích slov současně. Evangelium zdůrazňuje i Boží službu i Boží přátelství. Je to slučitelné, protože podřídít se Bohu člověka neponíží, ale povýší. Je to zázrak Kristova tajemství.

Až uděláte všechno. Kdo se může pochlubit, že udělal všechno, co mohl? Každé opravdové dílo vyžaduje mnoho přípravy a musíme se mu zcela věnovat. Jde-li o důležitou věc, necháme všeho ostatního a obětujeme i odpočinek, jenom abychom si byli jisti, že jsme nic neopomenuli. Studenti před vážnou zkouškou sedí u knihy i pozdě do noci. Spasit duši, zachránit věčný život je záležitost nejvážnější. Není divu, že ti, kdo si to plně uvědomili, obětovali všechno ostatní. Ale i záchrana bližních není maličkost. Sv. Františka Xaverského proto velmi mrzelo, když slyšel, že pronikli do Japonska dřív obchodníci, aby vydělali peníze, než on, který tam šel hlásat evangelium. Na každém kroku totiž vidíme, že se pro peníze a pro zábavu dělá daleko víc než pro to, co je opravdu hodnotné a důležité. Jsme ve službě nízkého na úkor hodnot vysokých.

Služebníci neužiteční. „Pracujte, jako by všechno záviselo jenom na vás, ale modlete se tak, jako by všechno záviselo na Bohu a na vás nic.“ Sv. Ignác z Loyoly shrnul v této větě starou zkušenost duchovního života. Bůh může udělat všechno sám. Děláme-li něco i my, není to z potřeby, ale je to privilegium, že můžeme spolupracovat. Když velký mistr maluje obraz a dovolí učedníkovi, aby i on na něm vypracoval malý detail, považuje to učedník za velkou čest. Podobně je i velká pocta pro nás, že smíme zasadit malý kamének do velké mozaiky světa. Jeden francouzský kněz píše tuto vzpomínku: Když byl jeho otec na vojně, matka mu psala. A pak vzala ruku malého chlapce a vedla ji tak, že i on napsal několik slov. Otcí na vojně to bylo tak milé, že si tu pohlednici schovával. Autor dodává: „Dnes jsem kněz, občas mě napadají pochybnosti, je-li má práce užitečná. Ale vzpomenu si, jak jsem poslal kdysi dopis otcí. Myslím, že i dnes dělám něco podobného. Boží milost mně drží ruku, a to, co píši, je zřejmě Bohu Otcí milé.“

STŘEDA 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 15. LISTOPADU 2023

Když na cestě do Jeruzaléma procházel Ježíš mezi Samařskem a Galilejí a přicházel do jedné vesnice, šlo mu naproti deset malomocných. Zůstali stát opodál a volali: „Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!“ Když je uviděl, řekl jim: „Jděte a ukažte se kněžím.“ A jak odcházeli, byli očištěni. Když jeden z nich zpozoroval, že je uzdraven, vrátil se, mocným hlasem velebil Boha, padl mu k nohám tváří až k zemi a děkoval mu. Byl to Samaritán. Ježíš na to řekl: „Nebylo jich očištěno deset? Kde je těch devět? Nikdo z nich se nenašel, aby se vrátil a vzdal Bohu chválu, než tento cizinec?“ A jemu řekl: „Vstaň a jdi! Tvá víra tě zachránila.“ (Lk 17,11-19)

Žádný se nenašel, aby se vrátil a vzdal Bohu chválu? Výraz „chválit Boha“, „slavit ho“ se vyskytuje často v Písmu i v liturgii. V našem jazyku nemá slovo „chvála“ nejlepší zvuk. Znamená cosi podřadného. Proto se říká: Nestarej se o to, jestli tě někdo chválí nebo ne! Nestaneš se větším chválou, ale dobrými skutky. V hebrejštině a v semitských jazycích se chválí trochu v jiné souvislosti. Nebylo tam slovo pro děkování. Ostatně i my jsme je převzali z němčiny. Jak se tedy vyslovoval dík a vděčnost? Prostě tím, že se chválil, blahoslavlil ten, kdo nám něco dobrého udělal. Proto se v Bibli nejčastěji blahoslaví, chválí Bůh: „Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid“ (Lk 1,68). Je tedy přirozená povinnost člověka chválit Boha, od kterého denně dostává tolik darů.

Než tento cizinec? Jde tu o známou zkušenost. Vděčnější bývají lidé cizí, neznámí než vlastní, příbuzní. Důvod je psychologický. To, co dostáváme často, zevšední a považujeme to za samozřejmé. Proto je také častým zjevem nevděčnost vůči rodičům, učitelům nebo manželům vůči sobě navzájem. Na prvním místě jsme ovšem nevděční samému Bohu. V ignaciánských exerciciích je návod, jak zpytovat denně svědomí. Myslíme si, že tu jde především o to, abychom si uvědomili své hříchy a napravili chyby. Ten úmysl máme

ovšem mít. Ale návod začíná něčím jiným. Máme si na prvním místě uvědomit, co jsme dostali dobrého od Boha i od lidí. Každý den je toho mnoho. Nevšimli jsme si toho. Když si to uvědomíme, poděkujeme Bohu a pomodlíme se za lidi, kteří nám umožňují život, který vedeme.

Samaritán velebil Boha. Ježíš jej uzdravil. K němu se tedy Samaritán vrátil, aby mu poděkoval. Ale přitom velebil Boha. Náboženský člověk totiž vztahuje k Bohu všechno, co se mu přihodí, ať už to má jakoukoli jinou bezprostřední příčinu. Když nemocného vyléčí dobrý lékař, patří vděčnost lékaři za jeho práci, ale na prvním místě musíme poděkovat Bohu, že nám dobrého lékaře poslal. Lidé totiž patří k našemu okolí, které celé nazývá Písmo jedním slovem „svět“. Je tento svět dobrý, nebo zlý? Podle Bible je jakoby zrcadlo našeho poměru k Bohu, k dobrým je dobrý, ke zlým je zlý. Táž voda, která uchránila při přechodu Rudým mořem Izraelity, potopila jejich pronásledovatele. A lidé? I ti jsou v rukách Božích. Dvě přísloví to vyjadřují názorně. „S kým je Bůh, s tím jsou všichni svatí.“ „Když svatý neslyší, je to proto, že je Bůh hluchý!“ Umět poděkovat Bohu usnadňuje tedy i náš poměr k lidem.

Jeden francouzský filozof popisuje moderního člověka jako "obří miminko". Stále něco potřebuje, nikdy nemá dost, pokud se mu něco nedaří, mohou za to druzí. Je nenasytný, věčně nespokojený a nešťastný. Myslím, že mu dáme za pravdu. Modernímu člověku totiž chybí, - stejně jako těm devíti uzdraveným z malomocenství - vděčnost. Vděčnost v sobě zahrnuje přijetí minulosti jako celku. Máme Bohu děkovat nejen za to dobré, co nám vyšlo, podařilo se, za úspěchy, zdraví, ale i za to, co život přináší v podobě nemoci, bolesti, zklamání, ztráty přítele či milované osoby, osobního selhání - protože všechny tyto skutečnosti se stali cennou zkušeností; vytrýbily náš charakter, stali se tou nejlepší formací k tomu, abychom svůj život žili lépe a s větším nasazením. Každý večer bychom měli začínat zpytování svědomí ne výčtem svých hříchů, ale poděkováním za to, co jsme dobrého dostali od Boha i od lidí, a je to mnoho. Děkujme proto Bohu za lidi, kteří nám umožňují žít život, který vedeme. Největším projevem vděčnosti není naše modlitba, ale mše svatá, kdy skrze Ježíše Krista děkujeme Otci za vše, co jsme obdrželi - povolání do Božího království, za víru, přátelství, pokoj i zdraví. Když nás třeba vyléčí dobrý lékař, patří mu vděčnost za jeho práci, ale na prvním místě děkujeme Bohu, že nám dobrého lékaře poslal.

ČTVRTEK 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 16. LISTOPADU 2023

Když se farizeové zeptali Ježíše, kdy přijde Boží království, odpověděl jim: „Boží království nepřichází tak, že by se to dalo pozorovat. Ani se nedá říci: `Hle, tady je!' nebo `tam je!' Neboť Boží království je mezi vámi.“ Učedníkům pak řekl: „Přijdou dny, kdy byste rádi viděli aspoň jeden ze dnů Syna člověka, ale neuvidíte ho. Budou vám říkat: `Hle, tady je!', `hle, tam!' Neodcházejte a neběhejte za nimi! Neboť jako blesk, když vyšlehně, zazáří

od jednoho konce nebe až k druhému, tak to bude i se Synem člověka v jeho den. Napřed však musí mnoho vytrpět a od tohoto pokolení být zavržen.“ (Lk 17,20-25)

Království Boží nepřichází tak, že by se dalo pozorovat. Starý režim těšival své poddané těmito sliby: Nová lepší společnost tu sice ještě není, ale už je na obzoru. Z toho pak koloval vtip, že je obzor imaginární linie, která se tím víc vzdaluje, čím víc se k ní přibližujeme. Musíme si však dát pozor, abychom nepředstavovali podobným táborovým řečením i Boží království, které slibuje Kristus. Křesťanství se sice za dva tisíce let rozšířilo do celého světa, staly se křesťanskými i celé národy a státy. Ale přesto dobře víme, že se nedá tzv. křesťanská společnost ztotožnit s Božím královstvím, které je především v srdci člověka. Do srdce pak vidí jenom Bůh. Proto se máme vyhnout dvojímu extrému: naříkat, jak je málo věřících v dnešním světě, nebo se naopak chlubit, jak počet věřících roste. Co o tom všem doopravdy víme? Jsme před tajemstvím Boha, který chce všechny spasit, ale nevíme kdy a jak.

Království Boží je mezi vámi. Pravdy víry mají vždy dvojí stránku, dva pohledy, které se navzájem doplňují. Tak je tomu i zde. Boží království je na prvním místě vnitřní a neviditelné. Ale neviditelný Bůh se také zjevuje navenek. Zjevením Božího království na zemi je církev, kde je Duch svatý „mezi námi“. Na Druhém vatikánském koncilu se dlouho diskutovalo o tom, nakolik se kryje vnitřní neviditelná církev s vnější církevní institucí, kterou známe ze společnosti. Otcové se shodli v tom, že musíme věřit, že je neviditelná církev skutečnost neskonalé bohatší a plnější. Ale přesto jsou vnější organizace, liturgie, svátosti, posvátná znamení, která nás do spojení s Kristem uvádějí. Když se společně modlíme a přijímáme eucharistii, jsme si vědomi, že je Bůh mezi námi, aby se uskutečnilo Jeho království jako na nebi, tak i na zemi.

Nebot' jako blesk, když vyšlehne, tak bude i se Synem člověka v jeho den. Svátosti jsou vnější znamení. Vidíme tu obrazně, co se děje uvnitř. Voda při křtu omývá hlavu dítěte, vnitřně se očišťuje duše. Ale toto vnitřní očištění je život, který roste do plnosti. Podobně je i společná modlitba v kostele obraz vnitřního spojení s Kristem. Ale i to je prozatím částečné. Při liturgii k nám přichází na oltář. Ale jednou přijde v plnosti a slávě. Středověcí kazatelé to rádi líčili jako den soudu nad hříchem a zlem. Téma posledního soudu nás má povzbudit k obrácení a pokání. Je to pohled pravdivý, ale částečný. Odsouzení zla znamená i vítězství dobra. První křesťané tedy ten den očekávali s touhou. Modlili se: „Amen, přijď, Pane Ježíši“ (srv. Zj 22,20). On pak odpovídá ve Zjevení sv. Jana: „Hle, přijdu brzy, a moje odplata se mnou, abych odměnil každého podle jeho činů. Já jsem Alfa i Omega, První i Poslední, Začátek i Konec“ (Zj 22,12-13).

PÁTEK 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 17. LISTOPADU 2023

Ježíš řekl svým učedníkům: „Jako bylo v době Noemově, tak tomu bude v době Syna člověka: jedli a pili, ženili se a vdávali až do dne, kdy Noe vstoupil do archy a přišla potopa a zahubila všechny. Podobně se stalo v

době Lotově: jedli a pili, kupovali a prodávali, sázeli a stavěli; ale ten den, kdy Lot vyšel ze Sodomy, z nebe spadl oheň a síra a zahubilo to všechny. Právě tak to bude v den, kdy se zjeví Syn člověka. Kdo bude v ten den na střeše a své věci bude mít v domě, ať nesestupuje, aby si je vzal, a stejně tak, kdo bude na poli, ať se nevrací nazpět! Pamatujte na Lotovu ženu! Kdo si bude hledět život zachránit, ztratí ho, a kdo by ho ztratil, zachová ho. Říkám vám: Té noci budou dva na jednom lůžku: jeden bude vzat, druhý ponechán. Dvě ženy budou spolu mlít obilí: jedna bude vzata, druhá ponechána.“ Zeptali se ho: „Kde, Pane?“ Odpověděl jim: „Kde bude tělo, tam se slétnou i supi.“ (Lk 17,26-37)

Tak tomu bylo za dnů Noemových: jedli, pili, ženili se a vdávali.

Stalo se neštěstí v horách. Lavina se zřítila a pohřbila celou skupinu turistů. Přišlo to znenadání ve slunečném dni, nikdo to nemohl předvídat. Ale jednomu francouzskému novelistovi to dalo námět k fantastické povídce. Líčí tam, jak před mnoha lety se tam kdesi nahoře zvrátil strom, jak po mnoha letech tam lehával kamzík, jak se ponenáhlu v tom dolíku sbírala voda atd. Byl tu dlouhý, staletý proces uvolňování, který se ukončil tím, že se nakonec utrhla lavina. Náhodou? Náhodně to vypadalo pro lidi, ale ve skutečnosti se to dalo předvídat, kdyby o tom lidé věděli. Ale nejenom v přírodě, i v životě společnosti probíhají dlouhé procesy uvolňování mravních zásad. Jednoho dne to pak skončí katastrofou, zánikem říší a kultur. Vědí o tom lidé? Dá se to často pozorovat, předvídat, často i kazatelé hrozí Božími tresty. Ale lidé raději jedí a pijí, žení se a vdávají, nechtějí myslet na důsledky.

Pamatujte na Lotovu ženu! Vypravování Genese o zkáze Sodomy a Gomory je známé. Čteme tam, jak se při útěku z hořících měst Lotova žena ohlédla a proměnila v solný sloup (Gn 19,26). Je to symbolické. Goethe podobné pokušení vyjádřil ve Faustovi kratičkým veršem: „Okamžiku, jsi krásný, neutíkej!“ Hřích se podobá balvanu, který zatěžuje srdce. Balvany pak jsou nehybné. Tak je i těžké změnit život tomu, kdo vidí, že směřuje ke zkáze, k tragédii. Vyjadřuje se ten postoj také rčením: „Po nás potopa!“ Tolstoj o tom napsal alegorickou povídku o člověku, který visí nad propastí, drží se keře, který se odtrhává. Dvě myši, černá a bílá (symbol noci a dne) překusují jeho kořeny. Ale on uvidí, že jsou na keři sladké plody, a celý šťastný si je trhá do úst. Zapomenout na důsledky je to, co vede k životním tragédiím.

Tu noc budou dva na jednom loži, jeden bude vzat, druhý ponechán. Autor, žijící ve čtvrtém století, kterému dali jméno Makarios, srovnává stádo ovcí a zástup lidí. Ovce jsou navenek všechny ovce a skutečně všechny ovcemi jsou. Lidé jsou navenek všichni lidé, ale uvnitř v srdci jsou jedni ovce a druzí vlci. Dnes je těžko rozeznáváme, ale ty obrovské rozdíly se projeví při příchodu Krista. Autor myslí na poslední definitivní rozdělení na konci světa. Ale nějakým způsobem už dnes cítíme, že se lidé rozdělují. Shodnou se, když mluví o jídle, o sportu, dost i o kultuře, ale jakmile se jedná o problém náboženství, o poměru ke Kristu, začínáme cítit, že je mezi jedněmi a druhými propast těžko překlenutelná. Všechna krásná slova o snášlivosti, o společných humanitních cílech, o národní soudržnosti apod. nakonec vyzní naprázdno. Prožíváme tu názorně, že je jediným opravdovým mostem mezi lidmi sám Kristus. Zboříme-li tento most, nemáme už, co by nás spojilo.

Od úsvitu lidských dějin až do dnešního dne se vlastně s námi lidmi nic nezměnilo: jíme, pijeme, ženíme se vdáváme, jak už připomněl Pán Ježíš v evangeliu. Jenže jeho slova jsou velmi vážná, protože se týkají konce světa nebo i konce našeho života o kterých nic bližšího a konkrétního nevíme. Máme být hlavně stále připraveni. Denně slyšíme o tragédiích na silnicích, zákeřných nemocech a přírodních katastrofách. Přicházejí nečekaně a jejich oběťmi jsou lidé všech věkových kategorií. Za vzor připravenosti jsou nám dnes představeny dvě starozákonní postavy, o kterých čteme na prvních stránkách Bible. Je to spravedlivý Noe, který byl poslušný Boha a jeho nařízení (zákonů) a proto se zachránil před zkárou pohanských měst Sodomy a Gomory, známých pro zvrácenost a nemravnost jejich obyvatel. Kdo je připraven není ohrožen. Naše připravenost spočívá v životě lásky, jak naznačil sv. Jan v prvním čtení. Láskou se zde nemyslí nějaký cit či náklonnost nebo nějaká tělesná touha, ale láska - život podle desatera, podle jeho přikázání. Někdy sice klopýtneme, ale důležité je stále povstávat! Mějme na mysli, že vytrvalostí zachráníme své duše. Blíží se konec jak církevního tak i kalendářního roku; příroda se také připravuje k zimnímu spánku a my lidé se máme v duchu Božího slova zamýšlet nad posledními věcmi, tedy nad odchodem z tohoto světa, který nevíme, kdy bude, ale víme, že jistě jednou nastane. Chceme se tedy dnes zamýšlet nad tím, jak být připraven a nemít strach z konce svého života zde na zemi.

SOBOTA 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 18. LISTOPADU 2023

Ježíš pověděl svým učedníkům podobenství, že je třeba stále se modlit a neochabovat: „V jednom městě byl soudce, Boha se nebál a na lidi nedal. Byla v tom městě i vdova, chodila k němu a říkala: `Zastaň se mě proti mému odpůrci!` Ale on dlouhou dobu nechtěl. Potom si však řekl: `I když se Boha nebojím a na lidi nedám, přece se té vdovy zastanu, protože mě obtěžuje; jinak sem bude ustavičně chodit a mě trápit.`“, A Pán řekl: „Slyšte, co říká ten nespravedlivý soudce! A Bůh by se nezastal svých vyvolených, kteří k němu volají ve dne v noci, a nechal by je dlouho čekat? Říkám vám, že se jich rychle zastane! Ale nalezne Syn člověka na zemi víru, až přijde?“ (Lk 18,1-8)

Bůh že by nepomohl k právu svým vyvoleným? Poselství Bible Starého zákona zní, že je Bůh milosrdný. Nový zákon to doplňuje zjevením, že je nebeský Otec. To je nauka, kterou svorně popíraly filosofické směry starověku. Bůh je první příčina, je vzor vši dokonalosti. Ale musí být uzavřený do sebe, mít všechno štěstí v sobě, nesmí se dát ovlivnit ničím zvenčí. Nemůže ho tedy dojmout ani bída lidí, neslyší jejich prosby. Kristus se ovšem nepouští do filosofické diskuze, ale dokazuje otcovství Boží v duchu biblické tradice. Boha přímo nikdo nikdy neviděl (Jan 1,18). Ale poznávat ho v jeho odlesku, v obraze. Nejdokonalejší Boží obraz je člověk (Gn

1,26). Dobré lidské vlastnosti jsou paprsky Božího slunce. Lidé pak dokážou být milosrdní, dokonce i ti, kteří jsou otupělí. Jak by tedy nebyl milosrdný Bůh, jak by mohl neslyšet ty, kdo se k němu obracejí.

Kteří k němu volají ve dne v noci ... Poselství o milosrdném Bohu Otci je v Písmu svatém tolikrát a tak důrazně zjeveno, že o tom nikdo nemůže pochybovat. A přece, jak se zdá, odporuje denní zkušenosti. „Kolikrát jsem se modlil,“ naříkají si lidé, „a Bůh mě nevyslyšel. Co mám ještě dělat?“ „Modli se ještě dál!“ odpovídá na takové nářky sv. Augustin. A jako by předpokládal další námitku, hned na ni odpovídá: „Nenarostou Bohu uši, ale ty sám uslyšíš, zač vlastně prosíš.“ I my jednáme podobně s dětmi a lidmi, kteří neuvažují. Nemůžeme jim vyhovět, když víme, že by později velice litovali toho, že ten dar nebo dovolení dostali. Dospělý syn dovede ocenit, jak bylo dobře, že mu v něčem rodiče nepovolili. Až budeme dospělí na věčnosti, uvidíme, že i Bůh takto s námi jednal. Ale to nepřekáží, že ho často o něco prosíme. Tou častou prosbou v nás samých uzrává lepší pochopení a dochází i k vnitřní změně v hodnocení toho, zač prosíme.

Jenomže až přijde Syn člověka, nalezne na zemi víru? Víra je v duchu Bible pramen a střed celého náboženského života. Z jedné strany se tu postupně zjevuje Boží dílo ke spáse světa. Tomu pak má z druhé strany odpovídat stále rostoucí víra. Je to důvěra v Boha Otce, že se o nás stará, že k nám mluví. Toto je pak také dobrovolné přijetí všeho, co řekl, uznání za pravdu toho, co zjevil. Zjevení Boží bezesporu roste, je jako semínko, které už je skoro stromem. Roste však i víra? Slyšíme nářky, jak jí všude ubývá, jak se počet věřících zmenšuje, jak naopak zaplavuje svět materialismus teoretický i praktický. Co o tom víme? Velmi málo, je to Boží tajemství. Proto není radno vymýšlet teorie. Musíme být spíš připraveni v tomto oboru na velká překvapení a také na překvapení kříže. Vždyť i život Krista byl takový. Zpočátku jej neznali, pak se k němu hrnuly nadšené zástupy, ale současně se ho i úředně zříkali. On však šel svou cestou dál až ke konečnému vítězství.

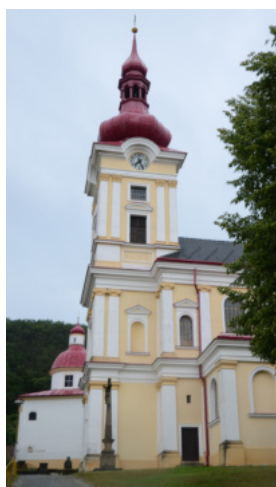

Bůh je mocný. To si uvědomili Izraelité, když prošli suchou nohou přes Rudé moře, aby se zachránili před otroctvím Egyptanů. I nás Kristus zachraňuje, když svých hříchů litujeme a začínáme zase znovu. Smysl podobenství o bezbožném soudci je ten, že máme být vytrvalí ve svých modlitbách. Tolikrát jsem se modlil a Bůh mě nevyslyšel - co mám ještě dělat? Sv. Augustin odpovídá: modli se ještě dál. Proč nám Bůh nedává hned to, zač prosíme? Zřejmě proto, že vidí dále, než my. Jak já mohu vědět, že to, zač prosím je pro mě to nejlepší? Ví to jen Bůh, a proto je třeba se vytrvale modlit, ale také vše nechat na Bohu, co je pro nás lepší. Pane, ty víš, co bych já rád, ale ty víš, co je pro mě lepší. Jednej, prosím, podle své vůle. Boží slovo končí dnes otázkou, na kterou nenajdeme hned tak odpověď, na kterou si musíme odpovědět každý sám, ale nejprve je třeba ji trochu poopravit, přizpůsobit. Nalezne Bůh víru u mě, když mě povolá z tohoto světa k sobě? Samozřejmě si přejeme, abychom vytrvali ve víře až do konce, ale je třeba, abychom se každý z nás osobně zamysleli nad svou vírou, na jakém fundamentu vlastně stojí. Někdo si myslí, že je věřící, protože má za to, že nad námi něco musí být. Další se považuje za věřícího, protože ho rodiče kdysi pokřtili. Jiný je přesvědčený o tom, že je věřící, když chodí dvakrát, třikrát do roka do kostela, protože to patřilo k rodinné tradici. Víra je především život. To nám jasně

ukazuje i světice, jejíž památku jsme včera slavili - sv. Alžběta Uherská, sestřenice sv. Anežky České. Šest let žila v manželství, vychovala tři děti a po celý svůj život se starala o nejhudší a nejubožejší, nechala pro ně postavit nemocnici, všechny své majetky, které měla, dokonce i své ozdoby a drahocenné šaty nechala prodat a vše věnovala chudým. Všeho se vzdala ještě před svou smrtí a nechala si jen šaty do hrobu. Rád bych vzpomněl i její sestřenici, sv. Anežku Českou, které vděčíme za den, který se stal státním svátkem, kdy oslavujeme vítězství svobody nad totalitou, demokracii nad vládou jedné strany. Byl jsem na jejím svatořečení ještě jako bohoslovec v Římě a vím, že se říkalo, že v Čechách bude dobře, až bude Anežka svatořečena. A tak se i stalo. Také ona byla dcerou českého krále, ale vyměnila jemný královský šat za hrubý řeholní hábit, aby se mohla věnovat po vzoru našeho Pána těm nejpotřebnějším. Ze svého staví kostel a při něm dva kláštery a slouží pražské chudině. její kostel zbořili husité, klášter zrušil Josef II., ale její památka zůstává stále. Obě dvě sestřenice a řekněme v našich poměrech "revoluční světice", nám ukazují, co je víra. To není nějaká představa, ale život pro druhé, zvláště pro ty nejpotřebnější. Z jejich příkladu si odnesme vědomí, že i náš život bude šťastný, pokud budeme zodpovědně přistupovat ke svému životu, poctivě pracovat a žít svůj život pro své blízké

**FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE.
PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYVICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**

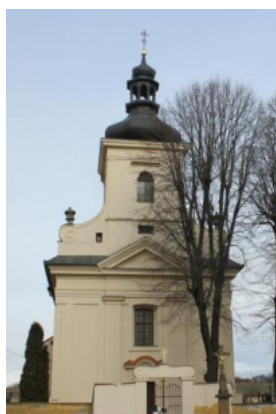
**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**

**SVŮJ DAR MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE
NA EMAIL: josef.benicek@seznam.cz**

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA KAŽDÝ VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.

POSELSTVÍ PAPEŽE FRANTIŠKA K 7. SVĚTOVÉMU DNI CHUDÝCH 19. listopadu 2023

„Neodvracej tvář od chudého“ (Tob 4,7)

1. Světový den chudých, plodné znamení Otcova milosrdenství, přichází již posedmé, aby podpořil putování našich společenství. Je to událost, kterou církve postupně zavádí do své pastorační činnosti, aby stále více objevovala stěžejní obsah evangelia. Každodenně se snažíme přijímat chudé, a přece to nestačí. Řeka chudoby protéká našimi městy a stává se stále mohutnějším proudem, který až přetéká; zdá se, že nás tato řeka zaplaví, volání našich bratří a sester, kteří žádají o pomoc, podporu a solidaritu, jsou stále hlasitější. Proto v neděli, která předchází slavnosti Ježíše Krista Krále vesmíru, se shromažďujeme kolem jeho stolu, abychom od něj znovu přijali dar a odhodlání žít chudobu a sloužit chudým.

„Neodvracej tvář od chudého“ (Tob 4,7). Toto slovo nám pomáhá pochopit podstatu našeho svědectví. Zamyšlení nad Knihou Tobiáš, málo známým starozákonním spisem, přesvědčivým a bohatým na moudrost, nám umožní lépe proniknout do toho, co nám chce autor posvátného textu sdělit. Před námi se odehrává scéna z rodinného života: otec Tobi se loučí se svým synem Tobiášem, který se chystá na dlouhou cestu. Starý Tobi se obává, že svého syna už nikdy neuvidí, a proto mu zanechává svou „duchovní závěť“. Byl vyhnancem v Ninive a nyní je slepý, tedy dvojnásobně chudý, ale stále měl jednu jistotu, vyjádřenou jménem, jež nosí: „Hospodin je mým dobrem“. Tento muž, který vždy důvěřoval Hospodinu, chce jako dobrý otec zanechat svému synovi ani ne tak nějaké hmotné statky, ale spíše svědectví o cestě, kterou se má syn v životě ubírat, a proto mu říká: „Po všechny dny buď, dítě, věrný Pánu. Nechtěj hřešit ani překračovat jeho zákony. Po všechny dny svého života konej dobré skutky a nechod' po cestách nepravosti“ (4,5).

2. Jak si lze hned všimnout, připomenutí, které starý Tobi adresuje svému synovi, se neomezuje na pouhý akt myšlenky na Boha nebo na modlitbu, kterou by se syn měl k Bohu obracet. Naznačuje mu konkrétní úkony, které spočívají v dobrých skutcích a ve spravedlivém životě. Tato výzva se ještě více konkretizuje ve slovech: „Všem těm, kdo uplatňují spravedlnost, dávej almužnu ze svého majetku a při dávání almužny ať tvé oko nelituje“ (4,7).

Slova tohoto moudrého starce jsou nemálo udivující. Nezapomínejme totiž, že Tobi přišel o zrak právě poté, co vykonal akt milosrdenství. Jak sám vypráví, jeho život byl od mládí zasvěcen skutkům dobročinnosti: „Svým bratřím a krajanům, kteří byli se mnou odvečeni do Ninive v asyrské zemi, jsem dával hojné almužny. [...] Svůj chléb jsem dával hladovějícím a svůj oděv těm, kteří byli nazí; a když jsem viděl mrtvolu svých krajanů pohozené za hradbami Ninive, pohřbíval jsem je“ (1.3.17).

Kvůli jeho svědectví o dobročinnosti ho král připravil o veškerý majetek a učinil ho zcela chudým. Hospodin ho však stále potřeboval; poté co se vrátil na své místo správce, se nebál pokračovat ve svém způsobu života. Poslechněme si jeho vyprávění, které

promlouvá k nám i dnes: „Na náš svátek Letnic byla dobrá večeře. Usadil jsem se k jídlu, přistavili mi stůl a přinesli mi několik chodů. Tu jsem řekl svému synu Tobiášovi: ‚Běž, dítě, a vyhledej mezi našimi bratry odvečenými do Ninive nějakého chudáka věrného srdce a přiveď ho, aby společně se mnou pojedl. Počkám, dítě, až se vrátíš.‘“ (2,1-2). Jak znamenité by bylo, kdyby v Den chudých byla tato Tobiášova starost i naší starostí! Pozvání na nedělní oběd po sdílení eucharistického stolu. Slavení eucharistie by se skutečně stalo výrazem společenství. Ostatně pokud si kolem oltáře Páně uvědomujeme, že jsme všichni bratři a sestry, oč viditelnějším by se toto bratrství stalo sdílením svátečního pokrmu s těmi, kterým se potřebných věcí nedostává!

Tobiáš udělal, co mu otec řekl, ale vrátil se se zprávou, že uprostřed náměstí byl zabit a pohozen nějaký chudák. Starý Tobi bez váhání vstal od stolu a šel muže pohřbít. Když se unavený vracel domů, usnul na dvoře; na oči mu spadl ptačí trus a on oslepl (srov. 2,1-10). Ironie osudu: uděláš skutek lásky a potká tě neštěstí!

Můžeme si to tak myslet; víra nás však učí jít ještě více do hloubky. Tobih o slepota se stane jeho silou, aby ještě lépe rozpoznal mnohé tváře chudoby, kterými byl obklopen. A Hospodin v pravý čas vrátí starému otci zrak a radost z toho, že opět uvidí svého syna Tobiáše. Když ten den přišel, „Tobiáš mu padl kolem krku a zaplakal. Vykřikl: ‚Vidím tě, synu, světlo mých očí!‘ A řekl: ‚Bud’ veleben Bůh! Velebeno jeho slavné Jméno! Velebeni všichni jeho svatí andělé! Velebeno jeho slavné Jméno po všechny věky! Protože mě stíhal a pak se nade mnou smíloval a já vidím svého syna Tobiáše!‘“ (11,13-15).

3. Můžeme si položit otázku: Odkud Tobi čerpá odvahu a vnitřní sílu, která mu umožňuje sloužit Bohu uprostřed pohanského lidu a milovat bližního natolik, že riskuje svůj vlastní život? Stojíme před mimořádným příkladem: Tobi je věrný manžel a starostlivý otec; byl vyhnán daleko od své vlasti a nespravedlivě trpí; je pronásledován králem i svými sousedy... Přestože je tak dobromyslný, je vystaven zkoušce. Jak nás často učí Písmo svaté, Bůh nešetří ve zkouškách ty, kdo konají dobré skutky. Jak to? Nedělá to proto, aby nás ponížil, ale aby upevnil naši víru v něj.

Tobi ve chvíli zkoušky objeví svou vlastní chudobu, díky níž je schopen rozpoznat chudé. Je věrný Božímu zákonu a dodržuje přikázání, ale to mu nestačí. Činorodý zájem o chudé je pro něj možný, protože zakusil chudobu na vlastní kůži. Proto slova, která adresuje svému synu Tobiášovi, jsou jeho skutečným odkazem: „Nikdy neodvracej tvář od žádného chudého“ (4,7). Když stojíme před chudým člověkem, nesmíme odvrátit zrak, protože bychom tak sami sobě zabránili setkat se s tváří Pána Ježíše. A dobře si všimněme onoho výrazu „od žádného chudého“. Každý člověk je naším bližním. Nezáleží na barvě pleti, sociálních poměrech, původu... Pokud jsem chudý, dokážu rozpoznat, kdo je skutečně bratr, který mě potřebuje. Jsme povoláni vyjít vstříc každému chudému člověku i každému druhu chudoby a setřást ze sebe lhostejnost a pocit jistoty, kterými zaštiťujeme svůj iluzorní blahobyť.

4. Žijeme v historické době, která není nakloněna těm nejchudším. Volání po blahobytu je stále hlasitější, zatímco hlasy lidí žijících v chudobě jsou umlčovány. Máme tendenci přehlížet vše, co nezapadá do životních modelů určených zejména mladším generacím, které jsou tváří v tvář probíhajícím kulturním změnám nejzranitelnější. To, co je nepříjemné a způsobuje utrpení, se dává do závorky, zatímco se vyzdvihují fyzické

kvality, jako by byly hlavním cílem, kterého je třeba dosáhnout. Virtuální realita přebírá vládu nad skutečným životem a stále snadněji dochází k záměně obou světů. Z chudých se stávají obrazy, které mohou člověka na pár okamžiků dojmout, ale když je potkáme živé na ulici, převládne rozmrzelost a opomíjení. Chvat, každodenní průvodce člověka jeho životem, mu brání zastavit se, pomoci a postarat se o druhé. Podobnoství o milosrdném Samaritánovi není příběhem z minulosti, ale klade otázky týkající se přítomnosti každého z nás. Delegovat pomoc na druhé je snadné, nabídnout druhým peníze na dobročinnost je velkorysé gesto, ale angažovat se osobně je povoláním každého křesťana.

5. Děkujeme Pánu, že existuje tolik mužů a žen, kteří žijí oddaně pro chudé a vyloučené a dělí se s nimi; jsou to lidé všech věkových skupin a sociálních kategorií, kteří se věnují pohostinnosti a angažují se po boku těch, kdo se ocitli na okraji společnosti a trpí. Nejsou to nějací nadlidé, ale „sousedé od vedle“, které denně potkáváme a kteří se v tichosti stávají chudými spolu s chudými. Nejen že něco dávají, ale i naslouchají, vedou dialog, snaží se porozumět situaci a jejím příčinám, dát vhodnou radu a správně nasměrovat. Dbají na materiální potřeby a také na potřeby duchovní, na integrální povznesení člověka. V této velkorysé a nezištné službě se zpřítomňuje a zviditelňuje Boží království; je to skutečně jako semeno, které padá do dobré půdy života těchto lidí a přináší své plody. Vděčnost vůči tolika dobrovolníkům vybízí k tomu, aby našla svůj výraz v modlitbě za plodnost jejich svědectví.

6. U příležitosti 60. výročí vydání encykliky *Pacem in terris* je naléhavě nutné připomenout slova svatého papeže Jana XXIII., který napsal: „Každý člověk má právo na život, na tělesnou nedotknutelnost, na nutné a dostatečné prostředky k důstojnému způsobu života: mezi ně patří především obživa, ošacení, bydlení, odpočinek, lékařská péče a nezbytné sociální služby; má proto právo na zabezpečení pro případ nemoci, pracovního úrazu a nemoci z povolání, vdovství, stáří, nezaměstnanosti a konečně pro případ, že byl bez svého zavinění připraven o věci potřebné k životu“ (č. 11).

Kolik práce nás ještě čeká, aby se tato slova stala skutečností, a to i prostřednictvím seriózního a efektivního politického a legislativního úsilí! Kéž se i navzdory nedostatkům a někdy i selhání politiky, která nedokáže vidět a sloužit společnému dobru, rozvíjí solidarita a subsidiarita tolika občanů, kteří věří v hodnotu dobrovolnického odhodlání nasadit se pro chudé. Jistě je třeba podněcovat veřejné instituce a vyvíjet na ně tlak, aby dobře plnily své povinnosti; nemá však smysl zůstat pasivní a čekat, že vše se zařídí „shora“; je nutné zapojit i ty, kdo žijí v situaci chudoby, a doprovázet je na cestě ke změnám a k odpovědnosti.

7. K výše popsaným formám chudoby se, bohužel, jak vidíme, opět přidávají nové. Mám na mysli zejména obyvatelstvo žijící ve válečných oblastech, zejména děti zbavené klidné přítomnosti a důstojné budoucnosti. Na tuto situaci si nikdo nikdy nezvykne; zachovejme při životě všechny pokusy o to, aby se mír prosadil jako dar zmrtvýchvstalého Pána a jako plod úsilí o spravedlnost a dialog.

Nemohu opomenout spekulace, které v různých odvětvích vedou k dramatickému nárůstu nákladů, což mnohé rodiny ještě více ožebračuje. Mzdy jsou rychle spotřebovány,

takže lidé se dostávají do nouze, která útočí na důstojnost každého člověka. Pokud si rodina musí vybrat mezi potravinami pro výživu a léky pro léčbu, pak musí být slyšet hlas těch, kteří se ve jménu důstojnosti lidské osoby dovolávají práva na oba tyto statky. (Srov. Lk 10,25-37. 2 Srov. Lk 8,4-15).

Jak bychom si taktéž mohli nevšimnout etického chaosu, kterým je poznamenán svět práce? Nelidské zacházení s tolika pracovníky a pracovníci, nedostatečná odměna za vykonanou práci, bič nejistoty, příliš mnoho obětí úrazů, často způsobených mentalitou, která upřednostňuje okamžitý zisk na úkor bezpečnosti... Na mysl přicházejí slova svatého Jana Pavla II: „Prvním základem hodnoty práce je člověk sám. [...] Člověk je určen a povolán k práci, přece má především ‚práce sloužit člověku, a ne člověk práci‘.“ (Srov. enc. *Laborem exercens*, 6.)

8. Tento výčet, který je sám o sobě dramatický, poskytuje pouze částečný přehled o situacích chudoby, jež jsou součástí našeho každodenního života. Nemohu přehlížet zejména tu formu bídy, která se jeví den ode dne zřetelnější a postihuje svět mládeže. Kolik je zde frustrovaných životů, a dokonce sebevražd mladých lidí, oklamáných kulturou, jež je vede k pocitu „bezvýchodnosti“ a „selhání“. Pomáhejme jim reagovat na tyto zhoubné podněty, aby každý z nich nacházel cestu, po níž by se vydal, a tak získal silnou a plnohodnotnou identitu.

Je snadné, když se mluví o chudých o chudých, upadnout do řečnického stylu. Zrádné je také pokušení zastavit se u statistik a čísel. Chudí jsou osobami, mají své tváře, příběhy, srdce a duše. Jsou to bratři a sestry se svými přednostmi a chybami, stejně jako všichni ostatní, a je důležité vstoupit s každým z nich do osobního vztahu.

Kniha Tobiášova nás učí, jak konkrétně máme jednat s chudými a pro chudé. Je to otázka spravedlnosti, která nás všechny zavazuje k tomu, abychom se navzájem hledali a setkávali, abychom podporovali harmonii, jež je nezbytná k tomu, aby společenství bylo tím, čím má být. Zájem o chudé tedy nekončí jen spěšným poskytnutím almužny, ale vyžaduje obnovení pravých mezilidských vztahů, které byly chudobou narušeny. „Neodvracet tvář od žádného chudého“ tak vede k dosahování účinků milosrdenství a dobročinné lásky, která dává smysl a hodnotu celému křesťanskému životu.

9. Kéž je naše pozornost vůči chudým vždy poznamenána evangelijním realismem. Vzájemné sdílení musí odpovídat konkrétním potřebám druhého, a ne snaze zbavit se toho, co je pro mě nadbytečné. I zde je zapotřebí rozlišování pod vedením Ducha Svatého, abychom rozpoznali skutečné potřeby našich bratří a sester a nehledali své vlastní ambice. To, co oni určitě naléhavě potřebují, je naše lidskost, naše srdce otevřené lásce. Nezapomínejme: „Jsme povoláni objevit v nich Krista, propůjčovat jim svůj hlas v jejich záležitostech, ale také být jejich přáteli, naslouchat jim, chápat je a přijímat tajemnou moudrost, kterou nám Bůh chce sdělit jejich prostřednictvím.“ (Srov. *Evangelii gaudium*, 198). Víra nás učí, že každý chudý člověk je Božím dítětem a že v něm je přítomen Kristus: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejmenších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 25,40).

10. Letos si připomínáme 150. výročí narození svaté Terezie od Dítěte Ježíše. Na jednom místě svých „Dějin duše“ píše: „Nyní jsem pochopila, že dokonalá láska spočívá v tom, že snášíme chyby druhých, že se vůbec nedivíme jejich slabostem, že se sami posilujeme na těch sebemenších ctnostných skutcích, které u nich vidíme; ale především jsem pochopila, že láska nesmí zůstat uzavřená na dně srdce: ‚Nikdo‘, řekl Ježíš, ‚nezapálí pochoděň, aby ji dal pod nádobu, ale postaví ji na svícen, aby osvětila všechny, kdo jsou v domě.‘ Zdá se mi, že tato pochoděň představuje lásku, jež musí osvěcovat a rozradostňovat nejen ty, kteří jsou mi nejdražší, ale všechny, kteří jsou v domě, aniž by někoho vylučovala.“ (Ms C, 12r^o: Opere complete, Roma 1997, 247).

V tomto domě, kterým je svět, má každý právo být osvěcován dobročinnou láskou a nikdo nesmí být o ni připravován. Kéž vytrvalost lásky svaté Terezie inspiruje v tento Světový den naše srdce, kéž nám pomáhá „neodvracet tvář od žádného chudého“ a stále hledět na lidskou a božskou tvář Pána Ježíše Krista.

Řím, u sv. Jana v Lateránu 13. června 2023,
památka svatého Antonína Paduánského, patrona chudých

Franciscus

MODLITBA PAPEŽE FRANTIŠKA ZA MÍR VE SVĚTĚ

Maria, pohleď na nás! Jsme tu před tebou. Ty jsi Matka, znáš naši námahu a naše zranění. Ty, Královno míru, trpíš s námi a za nás, když vidíš tolik svých dětí zkoušených konflikty, sužovaných válkami, které trýzní svět.

Nastala temná hodina. Toto je temná hodina, Matko. A v této temné hodině se noříme do tvých zářivých očí a svěřujeme se tvému srdci, vnímavému k našim starostem. Také ono nepostrádalo neklid a obavy: kolik zažilo úzkosti, když se pro Ježíše nenašlo místo pod střešou, kolik

strachu, když jste spěšně uprchli do Egypta, protože ho chtěl Herodes zabít, jakou tíseň, když jste ho ztratili v chrámu! Ve zkouškách jsi však, Matko, byla odvážná a statečná, důvěřovala jsi Bohu a na obavy jsi reagovala péčí, na strach láskou, na úzkost obětí. Neustoupila jsi, Matko, ale v rozhodujících chvílích jsi převzala iniciativu: spěchala jsi k Alžbětě, na svatbě v Káně jsi od Ježíše obdržela jeho první zázrak, ve Večeřadle jsi udržovala učedníky v jednotě. A když na Kalvárii pronikl tvou duší meč, ty, Matko, pokorná a silná žena, jsi protkala noc smutku velikonoční nadějí.

Nyní, Matko, se znovu ujmí iniciativy, ujmí se jí za nás, v této době drásané rozpory a pustošené zbraněmi. Obrat' svůj milosrdný pohled na lidskou rodinu, která zbloudila z cesty k míru, která dala přednost Kainovi před Ábelem, a protože ztratila smysl pro bratrství, nenachází atmosféru domova. Přimlouvej se za náš svět, který se ocitl v nebezpečí a zmatku. Nauč nás přijímat život a pečovat o něj – o každý lidský život! – a zavrhnout šílenství války, která rozsévá smrt a ruší budoucnost.

Maria, mnohokrát jsi k nám přišla s prosbou o modlitbu a pokání. My však, zahleděni do svých vlastních potřeb a rozptýleni tolika světskými zájmy, jsme byli k tvým pozváním hluchí. Avšak protože miluješ, neomrzeli jsme tě, Matko. Vezmi nás za ruku, vezmi nás za ruku a veď nás k obrácení, přiměj nás, abychom Boha postavili na první místo. Pomoz nám zachovat jednotu v církvi a být řemeslníky společenství ve světě. Připomeň nám důležitost naší role, dej, ať se cítíme zodpovědní za mír, povolání k modlitbě a adoraci, k přimlouvám a smírné oběti za celý lidský rod.

Matko, sami to nezvládneme, bez tvého Syna nemůžeme dělat nic. Ty nás však přivádíš zpět k Ježíši, který je naším pokojem. Proto, Matko Boží a naše, přicházíme k tobě, hledáme útočiště u tvého neposkvrněného Srdce. Vžíváme milosrdenství, Matko milosrdenství, pokoj, Královno pokoje! Otřes dušemi těch, kdo jsou v pasti nenávisti, obrat' ty, kdo žíví a podněcují konflikty. Osuš slzy dětí, které v této hodině tolik pláčou, pomáhej osamělým a starým, podpírej zraněné a nemocné, ochraňuj ty, kdo museli opustit svou vlast a své blízké, utěšuj sklíčené, obnovuj naději.

Svěřujeme a zasvěčujeme ti své životy, každé vlákno svého bytí, vše, co máme a čím jsme, navždy. Zasvěčujeme ti církev, aby svědčila světu o Ježíšově lásce, aby byla znamením svornosti a nástrojem míru. Zasvěčujeme ti náš svět, zvláště ti zasvěčujeme země a regiony, kde se válčí.

Věřící lid k tobě volá, jitřenko spásy: Matko, otevři průzory světla v noci konfliktů. Ty, stánku Ducha svatého, vnukni zodpovědným za národy cesty k míru. Ty, Paní všech národů, usmiř své děti, svedené zlem, zaslepené mocí a nenávistí. Ty, která jsi blízká každému, zkrat' naše vzdálenosti. Ty, která máš soucit se všemi, uč nás pečovat o druhé. Ty, jež zjevuješ Pánovu něhu, učiň nás svědky jeho útěchy. Matko, Královno míru, vlévej do srdcí Boží soulad. Amen.

Poselství naděje pro lidstvo

(závěrečný komentář k završené synodě od edičního ředitele Vatikánských médií)

Ve světě, který hoří a je na pokraji propasti nového světového konfliktu; ve světě poznamenaném neschopností naslouchat a nenávisť, která podněcuje války a násilí odrážející se i na digitálním kontinentu, je jistě dobrou zprávou, že se čtyři sta lidí sešlo na měsíc mimo domov, aby se modlili, naslouchali si a diskutovali. Synodální církev, na kterou dnes papež František naléhá, představuje

malé semínko naděje: stále je možné vést dialog, vzájemně se přijímat, odložit význam vlastního ega, překonat polarizace, aby se dospělo k široce sdílenému konsenzu. Žijeme v temné hodině, v době, kdy se války a terorismus, které masakrují civilisty a zabíjejí děti, udržují oporou verbálního násilí a jednostrannosti. Temná hodina, v níž se i "mír", "dialog", "vyjednávání" a "příměří" staly nevyslovitelnými slovy. Temná hodina poznamenaná nedostatkem odvahy, prozíravosti a diplomatické kreativity na všech úrovních - počínaje vládami a vládnoucími třídami. Je skutečně třeba se modlit. Vskutku je tu prorocký hlas schopný povznést se a povznést se nad zájmy, ideologie a stranickost, který je třeba podpořit a následovat: hlas římského biskupa. Synoda, kterou jsme slavili letos v říjnu, představuje v rozjitřeném světě malé semínko, které, jak doufáme, bude plodné pro budoucnost církve a celého lidstva.

Podíváme-li se na církev a její poslání a analyzujeme-li souhrnný dokument tohoto prvního ze dvou zasedání této jediné synody, která bude mít za rok svůj epilog - text odhlasovaný s velmi vysokým procentem shody -, objevíme poměrně dost novinek. Především další uvědomění si potřeby aplikovat učení posledního koncilu, pokud jde o jedinečné povolání, které se týká nás všech pokřtěných. Na každé stránce evangelia se proti Ježíši, který se všem přiblížil a se všemi hovořil, staví různé kasty a bojují proti němu. Byli to tehdejší klerikové, zvyklí nakládat těžká břemena na bedra druhých, zákoníci, znalci zákona, mistři doktríny. Je třeba hledět k Nazaretu, aby se v církvi na všech úrovních, od římské kurie až po nejmenší farnosti, obnovilo vědomí, že každá služba je opravdu službou, a ne mocí, a skutečně "slouží", pokud lidi sbližuje, sjednocuje, činí je spoluodpovědnými, vytváří bratrství, vydává svědectví o Božím milosrdenství, ne pokud odcizuje, ne pokud upevňuje privilegia, ne pokud vytyčuje hranice oddělenosti mezi těmi, kdo jsou vysvěceni, a těmi, kdo vysvěceni nejsou, ne pokud považuje (možná spíše skutky než slovy) laiky za pokřtěné druhé kategorie. Současně je také třeba zabránit tomu, aby ze strany pokřtěných, kteří nejsou povoláni ke kněžskému povolání, ale k jiným formám svědectví a služby v jediném křestním kněžství, hrozilo riziko, že se budou chtít klerikalizovat a nechají se klerikalizovat, že překročí malou kastu "angažovaných laiků". Synoda o synodalitě bude semínkem naděje, pokud čas milosti, který prožili muži (většina a většinou biskupové) a ženy shromáždění v Římě, bude svědčit o metodě, kterou je třeba trpělivě uplatňovat v každém projevu života křesťanských společenství. Nebude semínkem naděje, pokud bude redukována na byrokratické plnění, třeba tím, že bude zařazena do

směsice "církvenického" a sebestředného jazyka, směsice starých klerikálních kategorií. Kategorií církve, která slovy říká, že chce koncil aplikovat, ale pak jedná v předkoncilních kategoriích prostřednictvím zavedené praxe, s biskupy a kněžími, kteří rozhodují, a ostatními pokřtěnými, kteří se musí omezit na uvádění svých rozhodnutí do praxe. Právě zveřejněná souhrnná zpráva pak hovoří o společné potřebě dát více prostoru ženám, ženskému géniu, mariánskému principu, který je v církvi tak důležitý. I zde by stačilo mít odvahu více se ohlížet na evangelium a více důvěřovat Ježíši. Pod křížem, když apoštolové a učedníci (kromě Jana) utekli, byly ženy. Zatímco on umíral, ony zůstaly. A právě jejich prozíravosti a odvaze opustit prostor večeřadla vděčíme za první zvěst o vzkříšení. U prázdného hrobu byly nejdříve ženy, ne muži, ne vyděšení apoštolové, kteří zůstali zavření doma. První zvěst o nejvíc šokující novince v lidských dějinách - o Bohu, který se stává člověkem, umírá za nás a pak vstává z mrtvých a činí nás součástí tohoto osudu - učinily ženy, nikoli muži. Ony jsou svědky toho, co viděly, prázdného hrobu, ony jsou první, kdo říkají, že Ježíš žije. Pronášejí první homilii o kérygmatu, o podstatných věcech naší víry, apoštolům a učedníkům, kteří jsou stále ještě zděšeni tím, co se stalo na Velký pátek. Odtud by stačilo začít, abychom si všichni uvědomili, že ženy musí být v církvi mnohem více oceňovány na všech úrovních a překonávat metlu klerikalismu, nemoc bohužel stále hluboce zakořeněnou a opakovaně odsuzovanou Petrovým nástupcem. Lze doufat, že synodní souhrnný dokument bude i v této oblasti představovat bod, z něhož není návratu k obnově evangelijních počátků. Další prvek, který vyplývá z textu odhlasovaného členu synody, se týká přijímání zraněných. Přijetí chudých - blízkost k nim a přednostní volba pro ně je učením Ježíše Krista a tradicí církevních otců, nikoliv sociologickou kategorií či objevem teologie osvobození - a přijetí migrantů, v nichž křesťan nemůže nevidět odraz tváří svaté nazaretské rodiny na útěku. Ale také přijetí těch, kteří jsou "neregulární", kteří jsou vzdálení, kteří jsou "nepřijatelní". Znovu se musíme vrátit k evangelium a k oné velmi účinné syntéze obsažené ve slovech, která římský biskup svěřil mladým lidem na Světových dnech mládeže v Lisabonu, když zopakoval, že v církvi je skutečně místo pro všechny, "todos, todos". Na každé stránce evangelia vidíme, jak Nazaretský boří tabu a zavedené tradice, jak boří úctyhodnost a pokrytectví, aby se ujal hříšníka, zraněného, zavrženého, bezprávného, zkaženého, vzdáleného, toho, kdo není "z nás". Všem nám udělá dobře, když se vrátíme k dynamice toho, co se stalo v Jerichu v březnu třicátého roku, několik dní před Ježíšovým umučením, smrtí a zmrtvýchvstáním, kdy Mistr, procházející pod platanem, vzhledne a osloví malého, všemi nenáviděného zkorumpovaného celníka a pozve se k němu domů. Zacheus Nazaretského přijímá, poznává svůj hřích a obrací se. Toto obrácení je však důsledkem toho, že na něj nejprve někdo s láskou pohlédl, přijal ho a zahrnul milosrdenstvím. Není to nutný předpoklad. Potřebná je církev, která je schopna pohlédnout na každou ženu a každého muže s jejich bídou, s jejich hříchem, stejným pohledem jako Ježíš, dát jim pocítit přijetí a doprovázet je s trpělivostí a něhou, s důvěrou v působení milosti a její působení v Božím čase a způsobem v srdcích lidí a v jejich příbězích. A konečně, jak bychom mohli en passant nezmínit body, v nichž synoda ve své syntéze vyzývá k revizi kanonického práva, k tomu, abychom šli cestou ekumenismu s větší přesvědčivostí a konkrétností a abychom více využívali stávající synodální struktury. A také aby se vydali cestou, kterou marně naznačil svatý Jan Pavel II. již v roce 1995 v souvislosti se službou papeže, totiž "najít takovou formu výkonu primátu, která se sice v žádném případě nevzdá základní povahy svého poslání, ale bude otevřená nové situaci" (Ut unum sint).

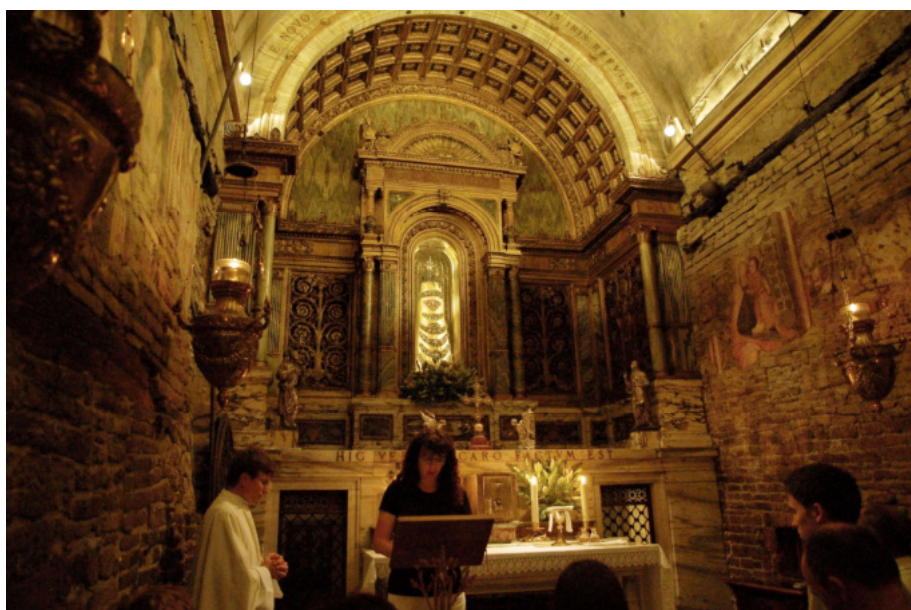
NADŠENÍ PRO EVANGELIZACI: APOŠTOLSKÁ HORLIVOST VĚŘÍCÍHO. *Svatý Charles de Foucauld,* *srdce tlukoucí láskou ve skrytém životě*

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 25. října 2023.)

Foto: EUCHARISTIE V NAZARETSKÉM DOMKU V LORETU, *Anni Paulini Peregrinatio*, 4. 7. 2009, Loreto, Itálie;

EUCHARISTIE V BAZILICE ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ V NAZARETĚ, *Peregrinatio ad Fontes Salutis*, 27. 2. 2013, Nazaret, Izrael)

Potom se s nimi vydal na zpáteční cestu, šel do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka to všechno uchovávala ve svém srdci. Ježíš pak prospíval moudrostí, věkem a oblibou u Boha i u lidí.
(Lk 2,51-52)

Drazí bratři a sestry,
dobrý den!

Pokračujeme v našem setkávání s několika křesťanskými svědky plnými horlivosti v hlásání evangelia. Dnes bych s vámi rád hovořil o muži, který učinil Ježíše a své chudší bratry a sestry vášní svého života. Mám na mysli svatého Charlese de Foucauld, který "vycházej

ze své intenzivní zkušenosti s Bohem, vykonal cestu proměny až k bodu, kdy vnímal, že je bratrem všech" (Encyklika *Fratelli tutti*, 286).

Jaké bylo "tajemství" Charlese de Foucauld, jeho života? Poté, co prožil mládí vzdálené od Boha, aniž by věřil v cokoli kromě nezřízené honby za požitky, svěruje se nevěřícímu příteli, kterému poté, co se obrátil přijetím milosti Božího odpuštění ve zpovědi, odhaluje smysl svého života. Píše: "Ztratil jsem srdce pro Ježíše Nazaretského". Bratr Charles nám tak připomíná, že prvním krokem k evangelizaci je mít Ježíše ve svém srdci, prvním krokem

je pro něj "ztratit hlavu". Pokud se tak nestane, těžko to můžeme dát najevo svým životem. Místo toho riskujeme, že budeme mluvit o sobě, o své skupině, o morálce nebo, což je ještě horší, o souboru pravidel, ale ne o Ježíši, jeho lásce, jeho milosrdenství. Vidím to na některých nových hnutích, která vznikají: mluví o své vizi lidství, mluví o své spiritualitě a vnímají se jako nová cesta... Ale proč nemluví o Ježíši? Mluví o mnoha věcech, o organizaci, o duchovních cestách, ale neumějí mluvit o Ježíši. Domnívám se, že dnes by bylo dobré, aby se každý z nás zeptal sám sebe: Mám Ježíše ve středu svého srdce? Ztratil jsem pro Ježíše trochu hlavu?

Charles ano, a to až do té míry, že od přitažlivosti vůči Ježíši přechází k jeho napodobování. Na radu svého zpovědníka se vydává do Svaté země, aby navštívil místa, kde žil Kristus, a chodil tam, kde chodil Mistr. Zejména v Nazaretu si uvědomuje, že se musí nechat formovat v Kristově škole. Prožívá intenzivní vztah s Hospodinem, tráví dlouhé hodiny četbou evangelií a cítí se jako jeho mladší bratr. A když pozná Ježíše, vzniká v něm touha dát ho poznat. Vždycky se to děje takto: když každý z nás více poznává Ježíše, vzniká v něm touha dát ho poznat, podělit se o tento poklad. V komentáři k příběhu o návštěvě Panny Marie u svaté Alžběty ho nechává říci: "Dal jsem se světu...

vezměte mě do světa". Ano, ale jak to udělat? Jako Maria v tajemství Navštívení: "v mlčení, příkladem, životem". Životem, protože "celá naše existence," píše bratr Charles, "musí křičet evangelium". A přitom naše existence tak často křičí světskost, křičí mnoho hloupostí, podivností, a on říká: "Ne, celá naše existence musí křičet evangelium".

A tak se rozhodne usadit se ve vzdálených krajích, aby v tichosti křičel evangelium, žil v duchu Nazareta, v chudobě a skrytosti. Odchází do saharské pouště, mezi nekřesťany, a přichází tam jako přítel a bratr, přinášející Ježíšovu mírnost eucharistie. Charles nechává Ježíše tiše působit, přesvědčen, že "eucharistický život" evangelizuje. Je totiž přesvědčen, že Kristus je prvním evangelizátorem. Proto zůstává v modlitbě u Ježíšových nohou před svatostánkem asi deset hodin denně, jistý si, že evangelizační síla spočívá právě tam, a cítí, že je to Ježíš, kdo ho přibližuje tolika vzdáleným bratrům a sestrám. A my, ptám se sám sebe, věříme v sílu eucharistie? Nachází naše směřování k druhým, naše služba, v adoraci svůj počátek a naplnění? Jsem přesvědčen, že jsme ztratili smysl pro adoraci; musíme jej obnovit, počínaje námi zasvěcenými osobami, biskupy, kněžími, řeholnicemi a všemi zasvěcenými osobami. "Ztrácet" čas před svatostánkem, znovu získat smysl pro adoraci.

Charles de Foucauld napsal: "Každý křesťan je apoštol"; a svému příteli připomněl, že "vedle kněží potřebujeme laiky, kteří vidí to, co kněz nevidí, kteří evangelizují s blízkostí lásky, s laskavostí ke všem, s láskou vždy připravenou se darovat. Laiky, kteří jsou světci, ne šplhouni. A tito laici, tyto laičky, které jsou zamilované do Ježíše, dávají knězi

pochopit, že není funkcionářem, že je prostředníkem, knězem. Jak moc my kněží potřebujeme mít vedle sebe tyto laiky, kteří věří seriózně a svým svěděním nás učí cestě. Charles de Foucauld touto zkušeností předjímá dobu Druhého vatikánského koncilu, uvědomuje si důležitost laiků a chápe, že hlásání evangelia je odpovědností celého Božího lidu. Jak však tuto účast posílit? Stejně jako Charles de Foucauld: tím, že poklekne a

přijmeme působení Ducha, který vždy probouzí nové způsoby účasti, setkávání, naslouchání a dialogu, vždy ve spolupráci a důvěře, vždy ve společenství s církví a pastýři.

Svatý Charles de Foucauld, postava, která je proroctvím pro naši dobu, byl svědkem krásy předávání evangelia prostřednictvím apoštolátu mírnosti: on, který se cítil být "univerzálním bratrem" a přijímal každého, nám

ukazuje evangelizační sílu mírnosti, laskavosti. Nezapomínejme, že Boží styl spočívá ve třech slovech: blízkost, soucit a laskavost. Bůh je vždy blízko, vždy soucitný, vždy laskavý. A křesťanské svědectví musí jít touto cestou blízkosti, soucitu, laskavosti. A on byl takový, tichý a laskavý. Chtěl, aby každý, kdo se s ním setká, viděl skrze jeho dobrotu Ježíšovu dobrotu. Říkal, že je "služebníkem toho, který je mnohem lepší než on" . Prožívání Ježíšovy dobroty ho vedlo k navazování bratrských přátelských vztahů s chudými, s Tuaregy, s těmi, kteří byli jeho mentalitě nejvzdálenější. Tato pouta postupně vytvářela bratrství, začlenění, uznání kultury druhého. Dobrota je prostá a žádá si být prostými lidmi, kteří se nebojí rozdávat úsměv. A úsměvem, svou prostotou, vydával bratr Charles svědectví evangeliu. Žádný proselytismus, nikdy: spíše svědectví. Evangelizace se neděje proselytismem, ale svěděním, přitažlivostí. Ptejme se tedy sami sebe, zda v sobě neseme a druhým přinášíme křesťanskou radost, křesťanskou mírnost, křesťanskou laskavost, křesťanský soucit, křesťanskou blízkost.

Svatí Cyril a Metoděj, Apoštolové Slovanů

(katecheze papeže Františka při generální audienci, náměstí sv. Petra, Vatikán, 25. října 2023.

Foto: POUTNÍCI U HROBU SV. CYRILA V BAZILICE SV. KLEMENTA s velvyslancem ČR u Svatého Stolce, *Peregrinatio in Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9. 7. 2019, Řím, Itálie)

Když pak Petr přišel do Jeruzaléma, věřící obrácení ze židovství mu dělali výčitky a říkali: „Vešel jsi k lidem neobřezaným a jedl jsi s nimi!“ Petr jim tedy začal po pořádku vykládat: Když jsem začal mluvit, sestoupil na ně Duch svatý jako na začátku na nás. Jestliže tedy Bůh dal stejný dar jim jako nám, když jsme přijali víru v Pána Ježíše Krista, jak bych se mohl já odvážit klást Bohu překážky?“ (Sk 11,2-4.15.17)

Drazí bratři a sestry,
dobrý den!

Dnes budu hovořit o dvou bratrech, kteří jsou na Východě natolik známí, že se jim říká „apoštolové Slovanů“ – svatí Cyril a Metoděj. Narodili se v devátém století v Řecku v urozené rodině a vzdali se politické kariéry, aby se věnovali mnišskému životu. Jejich sen o životě v ústraní

však neměl dlouhého trvání. Byli vysláni jako misionáři na území Velké Moravy, které v té době zahrnovalo různé a již částečně evangelizované národy, u kterých nicméně přežívalo množství pohanských zvyků a tradic. Jejich kníže si vyžádal učitele, který by křesťanskou víru vykládal v místním jazyce.

Počáteční Cyrilovo a Metodějovo úsilí tudíž spočívalo v zevrubném studiu kultury oněch národů. Vrací se zde stále jako refrén, že víru je nutno inkulturovat a kulturu evangelizovat. Vždy je zapotřebí inkulturace víry a evangelizace kultury. Když se Cyril zeptal, zda mají ony národy nějakou abecedu, dostal zápornou odpověď. „Kdo může psát řeč na vodu?“, reagoval. K hlásání evangelia a modlitbě jsou totiž potřebné náležitě, vhodné a osobité nástroje. Proto vynalezl

hlaholici, přeložil Bibli a liturgické knihy. Lidé tak vnímali, že křesťanská víra již není „cizí“, ale stává se jejich vírou, protože promlouvá mateřským jazykem. Pomyslete: dva řeční mniši dali písmo Slovanům. Tato otevřenost srdce přispěla k tomu, že evangelium zapustilo kořeny. Oni dva bratři skutečně neměli strach, byli odvážní.

Velice brzy však nastaly rozpory s některými představiteli latinského duchovenstva, kteří se obávali odnětí monopolu na kázání mezi Slovany – onen obvyklý boj uvnitř církve. Jejich námitky jsou náboženského rázu, avšak jen zevně: Boha prý nelze chválit jinak než ve třech jazycích, které stály na kříži – hebrejštině, řečtině a latině. Měli uzavřenou mentalitu, aby uhájili svou

nezávislost. Cyril ovšem důrazně odpověděl: Bůh se přeje, aby ho každý národ chválil ve svém jazyce. Spolu s bratrem Metodějem se odvolal k papeži, který schválil jejich liturgické knihy ve slovanském jazyce, dal je umístit na oltář kostela Panny Marie Sněžné a společně s bratry podle nich zpíval Pánu chvály. Zanedlouho poté Cyril zemřel a jeho relikvie jsou dodnes zde, v Římě, uctívány v bazilice sv. Klimenta. Metoděj byl naopak vysvěcen na biskupa a vyslán zpět na slovanské území. Tam hodně vytrpí, bude též uvězněn, avšak, bratři a sestry, víme, že Boží Slovo není spoutáno a šíří se mezi těmi národy.

Když pohlédneme na svědectví těchto dvou hlasatelů evangelia, které sv. Jan Pavel II. prohlásil za spolupatrony Evropy a o kterých napsal encykliku *Slavorum Apostoli*, všimneme si tří důležitých hledisek:

Především je to jednota. Řekové, papež, Slované – v oné době existovalo v Evropě jednotné křesťanstvo, které spolupracovalo při hlásání evangelia.

Druhým důležitým hlediskem je inkulturace, o které jsem již něco řekl předtím. Evangelizace kultury a inkulturace ukazují, že hlásání evangelia je úzce propojeno s kulturou. Nelze hlásat abstraktní, destilované evangelium, nikoli. Evangelium je třeba inkulturovat a je také výrazem kultury.

Posledním hlediskem je svoboda. Hlásání si žádá svobodu, ale svoboda vždy

potřebuje odvahu. Člověk je tím více svobodnější, čím více má odvahy a nedá se spoutat mnoha věcmi, které svobodu berou.

Bratři a sestry, prosme svaté Cyrila a Metoděje, apoštoly Slovanů, abychom byli pro druhé prostředníky „svobody v lásce“, abychom byli tvořiví, vytrvalí a pokorní, v modlitbě a ve službě.

„Bože našich otců, u hrobu sv. Cyrila přijmi naši vděčnost za Apoštoly Slovanů, kteří vedeni výzvou tvého Syna – *‘Jděte do celého světa’*, neváhali opustit milovanou vlast a vydat se k našim barbarským předkům, aby v rodné řeči slyšeli tvé Slovo. Přijmi naši vděčnost za Giovanniho kardinála Coppu, čestného občana Drysic, který stejně jako první papežský nuncius u slovanských národů – sv. Metoděj, se nejprve stal učedníkem našeho jazyka, aby pak evangeliem hlásaným v naší mateřštině, získal Kristu srdce národa, jemuž – jak sám přiznává, - polovinu toho svého zanechal. Přijmi naši vděčnost za Tomáše kardinála Špidlíka, čestného občana Pustiměře, který ve šlépějích soluňských bratří dal ve všech jazycích zaznít srdci, co láskou získává svět celý, a dýchat oběma plícemi jedné, svaté, katolické a apoštolské Církve.“ /S Tomášem kardinálem Špidlíkem, S.J. (2007) a Giovanniem kardinálem Coppou (2011) hrobu sv. Cyrila./

Svatá Alžběta Durynská, *sestřenice sv. Anežky České* (1207 – 17. 11. 1231)

Evropa, obdařená bohatstvím katolické víry, dosáhla nových stupňů civilizace a kultury, vybudovaných na troskách pohanského Říma.

Novému společenskému řádu se tak dostalo neslýchané vitality sociálních i osobních ctností, jimiž žila křesťanská rodina. Nikdy to nebylo tak zřejmé jako ve středověku, kdy v královských palácích Evropy vládli svatí panovníci. Tito mužové a ženy chápali svou svatost jako vrchol své vznešenosti. Katolické národy buď s Božím požehnáním prosperovaly anebo platily za nevěrnost vůči svým svatým povinnostem.

Svědectvím působení síly Boží milosti, jsou maďarští válečníci, kteří patřili k nekrutějším a nejhůře podmanitelným, a přece právě z nich vzešli velcí svatí monarchové. Tato královská linie začala obrácením vůdce Maďarů, Gézy, v roce 975, jehož syn sv. Štěpán se stal maďarským králem a panoval v letech 1000-1038. Štěpán a jeho následníci usilovali o to, aby co nejvíce rozšířili vliv křesťanské víry i za hranice své země.

Právě v této rodině se skví sv. Alžběta Uherská jako jedna z nejzářivějších hvězd. V krátkém údobí svého čtyřicetiletého pozemského života dokázala obdivuhodně uskutečňovat Boží záměry, zpočátku jako princezna, později jako manželka, matka a vdova, která sama prožívala a neúnavně předávala nastupujícím generacím nevýslovnou hodnotu odříkání a lásky ve službě Bohu.

Otec sv. Alžběty, - Ondřej II., bohatý a mocný maďarský král, začal panovat v roce 1205. dějiny jej charakterizují jako „statečného, podnikavého, zbožného, velkorysého a optimistického vladaře, který se nikdy nestaral o zítřek“. Pro utužení svých politických svazků se oženil s německou komtesou Gertrudou z Andechs-Merana, pocházející v přímé linii z rodu Karla Velikého. Sestrou královny Gertrudy byla Hedvika, manželka slezského knížete, později prohlášena za svatou; její sestřenicí pak sv. Anežka Přemyslovna. Další sestrou Alžběty byla abatyše benediktinek a dva její bratři oblékali kardinálský purpur, jako „knížata Církve“.

Alžběta se narodila v polovině roku 1207 v královském paláci v Poszony, dnešní Bratislavě. První tři léta života strávila šťastně se sestrou Marií a bratrem Bélou, který jednoho dne nastoupil na otcův trůn jako král Béla IV. Už od nejútlejšího věku Alžběta milovala hudbu, tanec a hry na vesnicích. Její největší radostí však bylo dávat almužny, aby ulehčila utrpení chudých.

Alžbětin zápal pro ctnost a modlitbu odpovídá dokonale jejímu jménu, které v hebrejštině znamená „klanějící se Bohu“ či „Bohu zasvěcená“. Ovšem ani v daleké budoucnosti se jí nerýsovalo, že by mohla následovat svou tetu z matčiny strany, benediktinskou abatyši. Podle dobových obyčejů jí otec krátce po narození určil životní dráhu, sledující politické záměry. Rozhodl, že se Alžběta stane durynskou kněžnou.

Durynský lankrabě Hermann I. byl mecenášem umění a jedním z nejbohatších a nejvlivnějších evropských panovníků počátku XIII. století. Byl bratrancem Fridricha II., císaře Svaté říše římské. Jeho historický hrad Wartburg byl centrem velkoleposti a kultury. Ovšem i přes tuto slávu jeho království, byl mužem hádek: feudální knížata byla ve vzájemné válce a v konfliktu s královskými a císařskými představiteli. Přátelské vztahy a opora v cizích mocných národech bylo proto víc než důležité. Hermann při sbírání informací o možných výhodných spojencích nemrhal časem a hledal přitom vhodnou manželku pro svého mladého syna Ludwiga.

K uskutečnění tohoto záměru došlo spíše nečekaně. Jednou odpoledne nahnal všem na hradě Wartburgu strach velký Kingslohr, vrchní „minnesingers“, či německých trubadúrů, když pronesl proroctví: „Vidím, jak se v Maďarsku skví zářivá hvězda“ – a dodal v transu – „její paprsky doléhají až k Wartburgu, a odtud se šíří do celého světa. Dále vězte, že tam se mému pánu, maďarského králi, narodila dcera jménem Alžběta. Ona bude dána

za choť synu vašeho knížete, stane se světicí a její svatost naplní radostí celé křesťanství“.

Lankrabě Hermann vzal Kingslohrova slova vážně a začal bedlivě zvídat mezi všemi, kdo přicházeli z Maďarska, aby zjistil, zda se oné noci princezna skutečně narodila. Potěšen vším, co o ní slyšel, začal plánovat zasnoubení Alžběty se svým synem.

V blažené nevědomosti stran všech strategií, které se kolem ní odehrávaly, se Alžběta musela ve čtyřech letech znenadání zřítí všech radostí nevinného dětství. Z dalekého Durynska totiž dorazil rytířský oddíl, aby si princeznu vzal a odvezl ji do nového domova. Podle tehdejších zvyků tam měla vyrůstat se svým budoucím manželem a jeho rodinou. Tady se jí mělo dostat výchovy a dvorních způsobů, aby se mohla stát dobrou manželkou budoucího panovníka.

Durynští rytíři přijeli se dvěma doprovodnými vozy. Po třech dnech oslav a náboženských obřadů, opouštěli Maďarsko s třinácti vozy, naloženými Alžbětiným věnem a velkolepými dary pro durynský dvůr. Jak uvádějí starobylé kroniky: „*Spousta nádherných nádob ze zlata a stříbra; ty nejdražší drahokamy, prsteny, náhrdelníky, pásy poseté šperky; stříbrná koupelna, bez počtu šatů, polštářů a lněných povlečení purpurové barvy; věci takové ceny a krásy, jaké nikdo v durynské zemi nespatriřl*“.

Kromě těchto úžasných věcí, tu pro Alžbětu bylo i šest nádherných arabských koní, spolu se sluhy a rytíři. Odjíždělo s ní i maďarské služebnictvo, stejně jako její osobní služebné, z nichž dvě jí zůstaly věrnými přítelkyněmi až do smrti. Právě jim vděčíme za mnoho životopisných informací o svaté Alžbětě.

Ještě než vyrazili, král Ondřej vložil svou dceru „světlo svých očí a radost svého života“ do náručí hraběti Waltrovi de Varila se slovy: „Slib mi na víru křesťanského rytíře, že

budeš vždy věrným přítelem mého děvčátka a že ji budeš chránit“. Varila přislíbil: „Budu ji chránit a povždy jí zachovám věrnost“. Královna Gertruda dala své dceři spíše chladné sbohem, a jen řekla: „Chovej se jako princezna“. Až později se děvče dovědělo, že matka byla dva roky nato zavražděna skupinou povstalců.

Cesta z rodného kraje do nového domova – durynského města Eisenach, trvala několik měsíců, protože královský konvoj byl všude vítán a oslavován. Konečně dorazili na hrad Wartburg, jenž se vypínal na vrcholu hory, obehnán více než stovkou mil hlubokých lesů. Mohutný věkovitý hrad sloužil jako pevnost pro okolní vesnice. Vnější zdi byly deset stop silné, vnitřní šest. V popisu čteme: „*Kamenné hradby s těžkými branami a strážní věže, padací most, nedostupné římsy, podzemní žalář, strmá a vysoká opevnění, temné a vlhké chodby, kuchyně, pekárny, světnice pro služebnictvo, zahrady a stáje...*“.

Po svém příjezdu byla princezna uvítána lankrabětem Hermannem a jeho manželkou Sofií, která jí představila novou rodinu: jejího snoubence, jedenáctiletého Ludwiga, i další své děti: desetiletého Hermanna, čtyřletou Anežku, Hermanna Raspa a Konráda. K této rodině přibylo ještě šest dětí durynských šlechticů, které měly Alžbětu provázet při hrách. Dvě z nich – Guda a Isentruda, se posléze stanou jejími nejbližšími po celý život. K oficiálnímu zasnoubení obou dětí došlo v hradní kapli, kde biskup požehnal Alžbětě a Ludwigovi.

Byla to „láska na první pohled“, nakolik ji takto lze mezi dětmi nazvat. Vzájemně se oslovovali „bratře a sestro“. Bylo jim spolu krásně a když byli ještě malí, trávili spolu co nejvíce času. Jenže jako budoucí panovníci mocného království se museli ještě mnohému naučit.

Pod dohledem Ludwigovy matky Sofie se Alžběta a její družky učily němčině, francouzštině, latině, dějinám království, hudbě, literatuře, vyšívání, stejně jako tkát len pečovat o tapiserie a garderobu. Prvořadou důležitostí zaujímalo důsledné cvičení se v tom, jak se stát „budoucí královnou Lankrabství“.

Mezitím se Ludwig zase cvičil ve všem, co bylo předpokladem pro budoucího durynského panovníka. Podle rytířské tradice se už v sedmi letech stal „pážetem“. Učil se dokonalým způsobem posluhování šlechticům a dámám. Jako rytíř měl vlastní služebnictvo, zbroj a koně. Také on se učil latině, francouzštině, hudbě, matematice, jezdeckým schopnostem a válečnému umění.

Říká se, že Ludwig byl neobyčejně fyzicky i intelektuálně zdatný. Byl dokonalým ztělesněním středověkého rytíře: „*vysoký, pěkně urostlý, pohledný, přitahoval každého, kdo se k němu přiblížil, byl výmluvný, chrabrá a*

nebojácny“. Alžběta pak tyto jeho kvality povýšila do nadpřirozené roviny, když Ludwiga učila jednat z lásky k Bohu.

To je jednou z příznačných vlastností světice, jakou se stala Alžběta. Nikdy, ani na okamžik, nechtěla nic, co by nebylo v souladu s Boží vůlí. Stále více si uvědomovala, že takovým je právě její svazek s Ludwigem. Tím, že jej milovala, plnila Boží vůli, milovala tedy Boha. To pak přenášelo jejich lásku do zcela jiné roviny – stala se jim cestou ke svatosti, kterou po nich z výsosti chce sám Bůh.

Vskutku bylo vedením Boží prozřetelnosti, že Ludwig bral svou výchovu tak vážně. Musel totiž usednout na trůn už v mladistvém věku, protože otec v roce 1207 zemřel. Příčinou tragické smrti starého lankraběte byly jeho politické obtíže a spojenectví proti Církvi, jež vyústila v jeho exkomunikaci. Ve středověku se exkomunikace považovala za nejtěžší potrestání. Tento závažný trest se ukládal za účelem nápravy rouhače a jako obhajoba spravedlivého.

Exkomunikace znamenala pro panovníka vyloučení ze všech bohoslužeb, z veřejné modlitby a svátostí Církve, a pokud ve své zatvrzelosti setrval, byl nucen vzdát se svého úřadu a jeho poddaní byli zbaveni povinnosti být mu oddáni. Tato rána spolu se ztrátou syna Hermanna, jej připravily o rozum a po nějaký čas jej musel Ludwig zastupovat. Jednoho dne se pak lankrabě vydal na projížďku a už se nevrátil.

Smrt tchána Alžbětu hluboce zasáhla. Vždyť jej kromě Ludwiga milovala víc než kohokoli jiného. Vroucně se modlila za spásu jeho duše. Alžběta i Ludwig společně ronili slzy nad modlitbou, kterou našli v Sofině modlitební knížce: *„Ježíši, tobě svěřuji duši tvého služebníka Hermanna, který i přesto, že se poskrvil zločinem či hříchem, zůstává stále tvým tvorem, pro nějž byla prolita tvá svatá Krev a jenž na tebe vkládá své naděje. Chraň jej zlého nyní i navěky. Vymaň ho z moci a násilí jeho nepřátel. Uchraň ho tělesného strachu a nenadálé smrti. Tobě ho svěřuji s nadějí a vírou, že může být spasen.“*

Po době smutku byl Ludwig už jako osmnáctiletý pasován na rytíře, čímž byla učiněna výjimka běžného věku jednadvaceti, a přijal jméno Ludvík IV, lankrabě durynský. Velkolepému a propracovanému ceremonálu předsedal biskup Naumberg. Dle feudálního obyčeje Ludwig zaplatil Fridrichu II. vazalský poplatek a sám přijal závazek od svých šlechtických poddaných.

Znám svou čestností a vznešeností ducha, požíval mladý lankrabě respektu i u okolních panovníků. Jeho osobní kaplan jej popsal jako „veselého, odvážného, zbožného, čistého a jedinečného“. Alžběta byla šťastná, když slyšela Ludwigovo vyznání: „Má duše patří Bohu, můj život mému králi, mé srdce méj paní Alžbětě, a má čest mně samotnému“. Z úcty k chudým poručil, aby se tradiční ceremonie omezila na hostinu. To pobouřilo dvůr, který mu měl za zlé, že se nechal ovlivnit Alžbětou.

Svěťice na dvoře panovníka

Alžběta už od počátku pohrdala marnostmi dvorního života. Často jí vytýkali, že nemá cit pro tradiční detaily. Nebyla to však lhostejnost, co ji činila odlišnou, nýbrž spíše její

hluboká spiritualita, která jí dávala patřit bezvýznamnost a nedůležitost marností světa. Jako princezna měla šatník plný nádherného šatstva, které však oblékala jen aby plnila povinnosti svého stavu a aby se líbila manželovi. I když se objevila ve skvostných šatech však její služebné věděly, že pod nimi nosí kající šat, aby jí nedovolily příliš přilnout k pozemským marnostem.

Alžběta už ve dvanácti letech překvapila dvůr svým přehlížením okázalostí a slavností. O svátku Nanebevzetí Panny Marie se měla účastnit slavnostní mše svaté v nádherných šatech: „to znamenalo, že ona i ostatní princezny si měly obléct bohatě zdobené lněné a sametové šaty, dlouhé vyšívané řízy s kožešinovým přehozem, jakož i skvostné pláště, nesené pázaty, vyšívané perlami a drahokamy; jejich doprovod pak měly zdobit zlaté řetězy a šperky. Mladičké princezny si zřejmě nenasazovaly tradiční lněnou kapuci, nýbrž splývající závoje a korunky do plavých vlasů. Jakmile vstoupily do vyzdobeného kostela, poklekly nejprve před křížem, načež Alžběta, nepokračovala na čestné místo spolu s ostatními, ale sundala si korunu, položila ji pod kříž a se zahalenou tváří zůstala ležet na zemi před křížem“.

Oči všech byly upřeny na budoucí manželku lankraběte. Když ji jeho matka napomenula, jak ukládal protokol, Alžběta odvětila: „*jak bych si já, ubohý tvor, mohla nadále brát korunu pozemské důstojnosti, když vidím mého Krále, Ježíše Krista, korunovaného trním?*“

Z celého srdce toužila přijímat našeho Božského Pána ve svatém přijímání, ale musela počkat, až jí bude dvanáct, jak ukládala tradice. Jen Gudě, své nejdražší přítelkyni svěřila, že se jí Ježíš mnohokrát ukázal v Eucharistii a v chudobě. Když jednoho dne rozdělovala jídlo u hradní brány, spatřila mezi žebráky Ježíše. Dotkl se těch kolem a jejich tváře se proměnili v tu Jeho, a tak jej mohla spatřit v chudých, nemocných, postižených a nechtěných. Už nemohla dopustit, aby jí její přirozený odpor vzdaloval chudým, anebo aby se nechala odvrátit jejich špínou nebo ošklivostí. S jistotou si byla vědoma, že náš Pán po ní žádá, aby se ujímala sklíčených. To vyvolalo pozdvižení na dvoře, kde byla ještě považována za cizinku a nazývali ji „malou maďarskou cikánkou“. Pokud by nedošlo k zasnoubení s Ludwigem, které celou záležitost prolomilo, byl by pro ni život na dvoře neúnosný.

Alžbětina zbožnost byla doslova hmatatelná ve všem jejím konání. I za prahem kaple všude spatřovala Kristovu přítomnost. Čím více dospívala, tím více její chování

pohoršovalo dvorní dámy, které mezi sebou reptaly, že je příliš svatá, příliš se modlí a měla by se stát spíše řeholnicí než manželkou knížete.

Vtom dorazila zpráva, že události v Maďarsku se nevyvíjejí nikterak dobře. Její otec Ondřej, který přislíbil svou účast v Křižácké válce, uskutečnil naopak pokojnou výpravu přes Jericho a Rudé moře a po krátkém střetu ze Saracény se stáhl zpátky. Takové ponížení, spolu s neschopností vrátit peníze, které si na výpravu půjčil, bylo důvodem jeho pádu. V této situaci se maďarské spojení už Durynským nejevilo tak slibně, a proto začali přehodnocovat volbu Alžběty pro budoucího lankraběte.

Věc se začala široce diskutovat a proto Ludwigova matka svolala bez jeho vědomí radu. To, co se Alžbětě nejvíce vyčítalo, byla její zbožnost a vstřícnost vůči chudým. Jak by jí mohly být svěřeny peníze pro dobro království? Alžběta se o zasedání rady dozvěděla a proto se hájila sama. Poté, co se mnoho hodin modlila, svěřila se Waltrovi de Varila, rytíři, kterého jí dal otec, že se bála konspirace, jež by ji oddělila od milovaného Ludwiga.

Varila obešel dvorní radu a ptal se přímo Ludwiga, jaké má záměry s Alžbětiným osudem. Ludwig ukázal na jeden z nejvyšších vrcholů Durynska, a přísahal, že i kdyby se celá ta hora stala zlatem, za svou Alžbětu by ji nevyměnil. *„Je mi dražší než cokoli na zemi a žádnou jinou si za ženu nevezmu, jen ji“*.

Marcos da Cruz (1610-1683), sv. Alžběta Uherská, kaple třetího řádu sv. Františka, Lisabon

Jakmile vešlo Ludwigovo rozhodnutí ve známost, řeči ustaly a od té chvíle se i s Alžbětou jednalo vlídněji. Vynořily se však další zkoušky, které kladly manželství značné překážky. Tou největší byla Ludwigova falešná exkomunikace ze strany arcibiskupa, který se snažil zabrat jeho území. Ludwig odmítl postoupit svá práva nespravedlivým žádostem, shromáždil své oddíly a přinutil preláta, aby z něj i jeho otce sňal exkomunikaci.

Svaté manželství

Na jaře 1221 Alžběta a Ludwig konečně uzavřeli manželství. Bylo jí čtrnáct, zatímco jemu jedenadvacet. Svatby se účastnilo celé království, stejně jako vyslanci království maďarského, kteří přinesli dary z nevěstiny rodné země. Od nynějška byla Alžběta „durynskou lankraběnkou“ jakož i „Paní Wartburgu“. Po týdenním slavení se život vrátil do běžných kolejí a nový pár mohl svobodně vládnout hradu bez vměšování Ludwigovy matky, která se uchýlila k mnišskému životu do konventu cisterciáček sv. Kateřiny, který nechal zbudovat její manžel.

Hrad Wartburg tak znovu ožil jako centrum činnosti a veselí. Pod novými lankrabaty prošel několika zásadními úpravami, včetně největšího sálu pro hostiny. Znovu se sem vrátili trubadúři a znovu nastaly šťastné časy, bez extravagancí předchozího království. Ludwig byl na svou ženu velmi pyšný na svou honosně oděnou ženu. Neměl však tušení o náboženských důvodech, které se skrývaly za jejím vzezřením.

„Není to z tělesného zalíbení či marnosti, že se tak zdobím“, svěřila se, „Bůh je mi svědkem, ale jen skrze křesťanskou lásku mohu odvrátit od mého bratra (mého manžela) všechny příležitosti rozmrzelosti či hříchu, pokud by se mu na mně něco nelíbilo, a on mne může milovat v Pánu. A Bůh, který požehnal našim životům na zemi, nás může spojit v nebi.“ A dále: *„V Bohu miluji svého manžela; kéž by nám On, jenž posvětil manželství, nám dal život věčný“.*

Svatost této mladičké manželky nejlépe vystihl svatý František Saleský, který o ní prohlásil: „Hrála si, tančila a účastnila se rekreačních shromáždění, bez obav, že by tím jakkoli utrpěla její zbožnost, která byla pevně zakotvena v její duši. Ta pak rostla mezi svátky a marnostmi, kterým byla pro svůj sociální stav vystavena. Velké plameny živí vítr, zatímco maličké plamínky hasnou, nejsou-li před ním chráněny.“

Nový sál pro hostiny poskytoval nové možnosti setkávání. Jedné noci vystoupil německý vypravěč příběhů v omšelém hábitu právě založeného řádu menších bratří. Sváteční shromáždění uchvátil svým vyprávěním o „malém chudém bohatém člověku“, který se jmenoval František a o jeho řádu. Alžběta byla velmi příjemně překvapena vším, co slyšela a zatoužila stát se jeho následovnicí a pomoci mu s obnovou Církve. Svou cestu našla v pomáhání chudým.

Chudí

Když nebyl Ludwig doma, odkládala své honosné šaty a oblékala se jako vesničanka v době smutku. Poté vycházela do vesnice, aby pomáhala poddaným a naslouchala jejich problémům. Viděla, jak žijí a poznávala, jak skutečně smýšlejí o svých panovnicích; pochopila, jak nenávidí bohaté, kteří se jimi stali na jejich účet. Rolníci pracovali velmi tvrdě, museli platit tíživé daně a šlechta s nimi mnohdy velmi zle zacházela. Na těchto

misích milosrdenství ji provázely služebné ... do osady malomocných však chodila sama. Přinášela jídlo, oblečení, ale především něco mnohem důležitějšího – přinášela lásku a útěchu katolické nauky.

Byla dokonalým ztělesněním křesťanské charity. Mnoho prostředků, které měla k dispozici, používala k placení dluhů, nákupu jídla a šatů, k péči o chudé a pohřbívání mrtvých. Její dobročinnost byla výzvou celému feudálnímu systému. Alžbětina činnost pochopitelně nezvyšovala její popularitu u dvora.

Alžběta v sobě začala pocíťovat velký rozpor a zdálo se jí, jakoby vedla dvojí život. I přesto, že den co den se spolu s Ludwigem účastnili mše svaté, byla tu i spousta světských záležitostí, které bylo třeba mít na zřeteli. Bála se, že její láska k manželovi bude zápolit s láskou k bohu. Jednoho dne pohlédla při mši svaté na Ludwiga ve chvíli požehnání a rozplakal se. Ludwig o příčině jejího pláče neměl tušení. Odešel z kaple, ale když se vrátil, našel ji v slzách. I jeho oči se však zalily slzami ve chvíli, kdy mu sdělila důvod svého zármutku. Hluboce se ho dotkla ryzost jejího nitra.

Často se umrtvovala, když uprostřed noci vstávala, aby se po straně postele modlila. Když se Ludwig natáhl, nahmatal její chladné dlaně, sepnuté na příkrývce. Schoulil je do těch svých a šeptal jí: „Pošetři se, sestřičko“. Jednou ji potkal, jak běží po ulici a zástěru měla plnou chleba pro chudé. Když se jí zeptal, co to nese, upustila zástěru ... a místo chleba se objevily nádherné, svěží růže...

Jednou, po celodenním podělování chudých, se přihodilo, že k Ludwigovi přišli znenadání maďarští šlechtici, aby jménem krále Ondřeje zjistili, jak se daří dceři a pozvali manžele do Maďarska. Alžběta právě odložila své honosné šaty a měla na sobě jen drsnou lněnou halenu. Neunikl jí Ludwigův ustaraný výraz, ale uklidnila ho slovy: „*Nikdy jsem se nepyšnila tím, do čeho se oblékám. Ale promluvím o tom s Bohem, takže se může stát, že si mého oblečení nevšimnou*“. Jen co vstoupila do velkého sálu, hleděli na ní Maďaři s velkým zálibením, neboť „její šaty zářily jako rosa z perel!“ Později na Ludwigův dotaz odvětila s úsměvem: „*Když Bůh chce, dokáže i takové věci*“.

Ludwig s Alžbětou pozvání do Maďarska přijali. Bydleli v Pozsony, na hradě, kde se narodila. Otec, jehož už pak nikdy nespatriřila, ji zahrnul skvostnými dary. I přesto, že se šťastně vrátili, nemohla se Alžběta zbavit myšlenky, že peníze, které na cestu použili, pocházeli z daní, odváděných chudými království. Byla zdrcena poznáním, že panovníci myslí víc na moc, pohodlí a peníze, než na své poddané. Toužila po prostém životě a snažila se přesvědčit Ludwiga, aby s těmito přáními souhlasil. On však jí vlídně vysvětlil, že jejich povinností je vládnout a že jejich poddaní by je nerespektovali, pokud by žili skromněji.

Na cestě svatosti

V té době dospěli do Německa menší bratři, přicházející s výzvou všem křesťanům k prokazování lásky vůči chudým. Alžběta a Ludwig je pozvali na svůj hrad a snažili se jim všemožně pomoci. Alžběta nechala pro bratry postavit kapli a svatý František jí z vděčnosti poslal svůj sešlý plášť, aby jí poděkoval. Pro Alžbětu se stal jedním z nejvzácnějších pokladů. Jeden z bratří se na její prosby stal jejím duchovním vůdcem.

Pod jeho vedením se stále více přibližovala našemu Pánu, jehož utrpení jí bylo předmětem prvořadé úcty a zdrojem síly.

Manžel byl právě na cestách, když 28. března 1222 se Alžbětě narodil první syn. Ludwig po obdržení zprávy jásal. Po otci mu dali jméno Hermann. Jen co to bylo možné, přinesla jej matka do kaple svaté Kateřiny, aby ho představila Bohu. Nesla ho ve stříbrné kolébce, kterou si před deseti lety přivezla do Durynska. Trápila ji starost, že by tento její syn mohl být poután k této zemi natolik, že by zapomněl na Boha. Zpovědník ji však uklidnil: „*Tvou povinností je nyní starat se o syna ... Bůh má radost, když každý praktikuje ctnost podle svého životního stavu. Ty jsi vévodkyní, manželkou a matkou. Je velmi těžké, nikoli však nemožné, praktikovat chudobu i přesto, že jsi bohatou panovnicí. Můžeš ale praktikovat jiné ctnosti jako trpělivost, pokoru a dobrotu, jak nyní činiš. Může být Boží vůlí, abys zůstala tak, jak jsi. Tvou největší obětí by mohlo být zřeknutí se své vůle*“.

Tuto radu poslechla a stala se tak věrnou učednicí svatého Františka. Mezi její nejoblíbenější skutky lásky patřila starost o malomocné. Její švagrová Anežka jednou potkala Ludwiga, který se právě vracel domů a sdělila mu, že Alžběta šla až příliš daleko se svou dobrotou. Jen co překročili práh domu, ukázala mu, že jeho lůžko byl darováno malomocnému. Ve chvíli, kdy pohlédli na muže, znetvořené rysy se před jejich zraky proměnily v tvář Krista. Nato Ludwig vlídně pravil: „Alžběto, sestro drahá, vždyť to byl Kristus, kterého jsi omývala, sytila a o něhož ses starala. Oba nyní učiníme vše pro to, abychom mu sloužili v jeho trpících chudých“. A vybudovali nemocnici pro malomocné.

Ludwig si stále více uvědomoval, že nemá co do činění s běžnou ženou, a její zázraky jej mnohdy naplňovaly bázní. Napsal papeži, a žádal o duchovního vůdce, a chtěl aby byl poslán otec Konrád. Ale ještě než přijel, narodilo se jim další dítě, - dívka, které dali po Ludwigově matce jméno Sofie. Na rozdíl od františkánů, nový zpovědník poznal, že je přísný. S Ludwigovým svolením a za jeho přítomnosti Alžběta otci Konrádovi slíbila, že jej bude poslouchat ve všem, kromě toho, co se týká manželských povinností. Složila také slib, že pokud ovdoví, bude zachovávat stálou čistotu.

Konrád po Alžbětině smrti přiznal, že ve chvíli, kdy tento slib vyslovila, mu Bůh dal spatřit zářivý jas její duše v celé její kráse. Modlil se, aby byl schopen vést tuto duši, svěřenou jeho pastýřské péči.

V zimě 1225 se Ludwigova sestra Anežka provdala a opustila Wartburg. Tím byla Alžběta vysvobozena z dlouhého příkoří přítomnosti švagrové. Čekala však další zkouška. Ta zima totiž byla jednou z nejhorších v evropských dějinách vzhledem k záplavám, bídě, moru a neštovicím. Ludwig byl mimo domov ve službách císaře. Devatenáctiletá Alžběta se tedy musela postarat o hrady, vesnice i poddané.

E. Blair, Štědlost sv. Alžběty Uherské

Jen co zima pominula, rolníci obléhali hrad Wartburg kvůli obilí. Správci jim však zahradili cestu. Když o tom Alžběta slyšela, rozplakala se a osobně se vydala do vesnic, aby rozdávala jídla co jen mohla. Správcové ji sice poslechli, ale trvali na tom, že nesmí vydat rezervní zásoby obilí.

Zoufalá královna prodala své rodinné šperky, aby koupila jídlo a když došlo, nařídila, aby se sýpky otevřely. „*Budeme-li štedří, hlady neumřeme. Musíme věřit*“, říkala. Rytíři a dvorní dámy se však postavili proti Alžbětě a spojili se se správci a fojtstvím, takže počínání královny bylo zastaveno. Tato se modlila a fojtství otevřelo své brány. Alžběta tak denně dostávala 900 bochníků chleba, byly otevřeny kuchyně s polévkami a vytvořen hospic pro děti a mládež.

Krutá zima konečně polevila. Ale přišla epidemie neštovic. Na ulicích leželi mrtví. Alžběta brala své děti do soukromé kaple a tam se modlili: „*Pane Bože, svěřuji Ti sebe samu, své děti i celou moji rodinu. Drž nade mnou svou ochranou ruku, když konám tvou vůli a dej mi sílu, abych to dokázala*“. Pak vyšla, aby pečovala o nemocné a pohřbívala mrtvé. Ve venkovských oblastech jí pomáhaly ženy a jejich služebnictvo, takže Alžběta mohla postavit malou nemocnici u cesty v podhradí. V Německu šlo o první nemocnici postavenou laiky. Nastalo léto a díky horku se zápach nemocí a smrti stával na ulicích nesnesitelným. Ani to však Alžbětě nedokázalo zabránit v jejím díle lásky, v němž neustala dokud nákaza nepominula.

Nástup podzimu, nová sklizeň a návrat Ludwiga to vše bylo příslibem lepší zimy. Avšak jen co se přiblížil k městu, už ho maršál a fojt informovali o rozdaném obilí a zpravili ho o ztrátách. Poté, co vyslechl všechny jejich reklamace, se zeptal: „Jak se daří mé ženě? To je vše, co mě zajímá; ostatní není důležité. Nechte, ať rozdá chudým, co chce; dokud budu mít její lásku, jsem šťastný“. Potom s nimi odešel do sýpek. Jakmile je otevřeli, shledali, že byly zázračně plné až po okraj. A co na to Alžběta? Její výklad zněl: „*Dala jsem Bohu, co mu patří a On uchoval, co je vaše a mé*“.

Alžbětin kříž

To o čem Ludwig se svou ženou po návratu nemluvil byla katastrofální politická situace císaře. Fridrichovi tehdy hrozilo, že bude exkomunikován, protože nesplnil daný slib, že povede křížácké tažení jakmile bude zvolen císařem. Ludwigovou povinností proto nyní bylo neodkladně sledovat císaře a odít se křížáckým křížem. Nechtěl o tom mluvit s manželkou, kterou miloval, ale když na to náhodou přišla, pochybovala o úspěchu a téměř padla do mdlob. Ludwig ji utěšoval, a vzpomínal, e když byli mladí mluvili o tom, že se stanou křížáky a že tradicí durynských panovníků bylo bránit Svatou zemi. Jeho hrdinská manželka však odvětila: „*nebudu tě zdržovat. Je to Boží vůle. Zcela jsem se mu darovala a teď musím darovat i tebe*“. Ještě před odjezdem Ludwig shromáždil rytíře a poddané, kteří zůstali a nařídil jim, aby se postarali o ženy a děti. „Naše země je v míru“, konstatoval, „*Nyní opouštím své pokojné království, moji milovanou manželku, mé malé děti, vše, co je mi drahé, a odjíždím jako Kristův poutník. Vroucně vás prosím, abyste se za mne den co den modlili, abych se, je-li to vůle Boží, vrátil zdravý do svého království.*“

Otec Konrád byl pověřen správou kostelů a klášterů v království. Ludwig povolal také svou matku, aby pomohla jeho rodině, zvláště pak Alžbětě, která čekala třetí dítě. Veškerou správu pak předal svému bratru Jindřichovi. O vigílii svátku sv. Jana Křtitele, 23. června 1227, nastala chvíle loučení. Ludwig políbil svou matku, požehnal dětem, ale

Alžběta se od něj nedokázala odtrhnout. Spolu s ním cválala na koni až na hranice Durynska, kde ji Ludwig řekl, že se musí vrátit, protože se musí ujmout velení pluků, které se tam shromáždily.

Bylo to velmi bolestné loučení; ukázal jí prsten a řekl, ať věří jen té zprávě, kterou bude provázet tento prsten. *„Ať Bůh, co jest na nebi, ti žehná, má sestřičko. Ať žehná dítěti, co porodíš. S jeho pomocí dokážeš rozvíjet to, na čem jsem se dohodli. Vzpomínej na náš šťastný život, na naši svatou lásku a nikdy na mě nezapomeň ve svých modlitbách“*.

Její oči ho provázely až do chvíle, než zapadl za obzor. Po návratu se tyto oči proměnily v ozdoby bolesti. Trávila dny v očekávání narození dítěte, modlila se, činila pokání a starala se o chudé a nemocné.

Mezitím, po dlouhé a strastné cestě přes Alpy, se Ludwig a jeho oddíly setkali s císařem v italském Brindisi. Pluky byly decimovány horečkou, ale přesto postupovaly k Otrantu. Tady Ludwig zemřel a zde přijal svátost nemocných a viatikum. Když umíral, dal svůj prsten rytířskému důvěrníkovi, aby jej předal jeho manželce a oznámil jí úmrtí. Zemřel 11. září 1227 ve věku sedmadvaceti let. Jeho posledním přáním bylo, aby byl pohřben v Durynsku.

Po namáhavé cestě dorazili rytíři k Alžbětě se smutnou zprávou u Ludwigově smrti právě v době, kdy porodila třetí dítě – děvčátko, jemuž dala jméno Gertruda. Dlouho se zdráhali jí zvěst oznámit. Když ji konečně uslyšela, zvolala: *„To ne! Je mrtev! Mrtev! Můj drahý manžel je mrtev! Nyní pro mě umřel celý svět i všechny jeho radosti.“* Zhroutila se a museli ji odnést na lůžko. Osm dní v samotě plakala. Celý hrad oplakával ztrátu milovaného panovníka, ale její bolest byla nesrovnatelná. Nakonec Alžběta překonala díky modlitbám bolest a nechala si zavolat rytíře, aby jí vyprávěl podrobnosti o posledních okamžicích jejího drahého manžela.

Vyhnání z hradu

Ještě než v roce 1227 opadl těžký sníh, ujal se plné moci nad královstvím Alžbětin švagr, jakožto dědic, a oficiálně se prohlásil lankrabětem, přičemž lidu oznámil, že k tomu byl donucen, protože královna není kompetentní a je velkou marnotratnicí. Neřekl jim však, že vybral všechny fondy Alžběty i jejich dětí. Šlechta jej pochopitelně podpořila a začala proti ní tvrdě vystupovat, protože Ludwig byl mrtev a neměl ji kdo bránit. Nakonec byla Alžběta z Wartburgu vyhnána a ponechána na pospas ulicím vesnice. Nezastala se jí ani duše. Lidem z vesnice bylo zakázáno, aby jí poskytlí přístřeší, přestože mnohým z nich pomáhala. První noc strávila na statku, kde jí uvolnili místo vepří, kteří byli vyhnáni ven. Zůstali s ní věrné služebné, zatímco o tři děti se postarali Ludwigovi přátelé. Po několik měsíců musela snášet toto kruté zacházení, vydělávala si šitím, tkaním a pomocí všude, kde ji přijali. Přítrž této situaci učinilo až naléhání Alžbětina strýce z matčiny strany, opata Kitzingena a jeho bratra, bamberského biskupa, kteří pro ni a její děti poslali a ujali se jich v klášteře.

Po náležité pomoci a pobytu v klášteře, jenž se pro malou Sofii stal celoživotním domovem, strýc povolal Alžbětu na hrad Pottenstein, ve francouzských horách. Tento mocný prelát totiž doufal, že provdá svou jednadvacetiletou neteř za císaře Fridricha, který před časem ovdověl. Neměl totiž tušení o předchozím Alžbětině slibu. Když Alžběta

vyslechla jeho záměry, uchýlila se k modlitbě a své krásné svatební šaty nechala na oltáři panny Marie v nedalekém klášteře jako záruku rozhodnutí, že dostojí svému slibu.

Její modlitbám se vzápětí dostalo odpovědi, protože byla neodkladně povolána do Durynska, aby pohřbila ostatky svého manžela. Černá rakev, pokrytá křížem, byla otevřena a ona pohlédla na bílé kosti svého drahého Ludwiga. Hned jak se vzchopila, pronesla hlasitě tuto modlitbu:

„Pane, děkuji Ti, žes mne potěšil tak dlouho očekávaným pohledem na kosti mého muže. Víš, že ačkoli jsem ho hluboce milovala, nermoutím se nad obětí, kterou Ti můj muž přinesl, a kterou jsem Ti přinesla i já. Dala bych celý svět, jen abych ho zase měla, spolu sním bych prosila o chléb, ale беру si Tě za svědka, že ho proti Tvé vůli nebudu volat k životu, i kdybych tak mohla učinit za cenu pouhého jednoho klobouku. Nyní jej odevzdávám tvému milosrdenství. Ať se na nás naplní Tvá vůle“.

Alžběta, která byla ještě královnou, oslovila poddané a věrné rytíře, kteří přinesli domů tělo jejího manžela. Poděkovala jim za věrnost a zpravila je o tom, jak dopadla po smrti svého pána. Oni se postarali o obranu jejich práv i nároků dětí a přinutili Jindřicha, aby Alžbětě vrátil postavení, které jí po právu náleží. Ona však odmítla vrátit se na Wartburg a uchýlila se na rodinný hrad Marbourg-Hess, s odpovídající rentou a tím, co zůstalo z jejího věna, což už bulko zanedbatelné.

Poslední dny slávy

Otec Konrád, její duchovní vůdce, o tomto období napsal: *„Po smrti svého manžela Alžběta tihla k co nejvyšší dokonalosti a ptala se mne, co dělat, aby to bylo co nejzáslužnější, zda žít jako eremita, či v klášteře nebo nějakým jiným způsobem. Její mysl byla upřena k přání prosit od domu k domu a se slzami mě prosila, abych jí to dovolil“.* Konrád jí však nařídil, aby vzala vše, co má a použila to pro chudé. Bylo jí dovolena připojit se k třetímu řádu sv. Františka, čímž se stala první ženou, která tento krok učinila. Krátce nato ji následovaly i dvě její věrné přítelkyně.

V té době byl Třetí řád svatého Františka znám jako „Kající bratři a sestry“ a byl mnohem přísnější než dnes. Jeho členové oblékali drsné šaty, recitovali kanonické hodinky, po většinu roku se postili a čtyři dny v týdnu nejedli maso. Alžběta se tomuto životu pokání dokonale přizpůsobila a o velkém pátku se zavázala slibem, že se všeho zříká. Pokud jde o její děti, tak Hermann odešel na hrad Kreuzberg, aby tam byl vychován jako budoucí lankrabě, a dvě dívky byly poslány do kláštera.

Nepřekvapuje, že král Ondřej poslal pro dceru, aby se vrátila do Maďarska, kde mohla žít v pohodlí. Odpověděla takto: *„Řekněte mému otci, že jsem šťastnější tady, než na mém hradě. Požádejte ho, ať se za mě modlí a dvůr ať požádá, aby učinil totéž. Mému dobrému otci řekni, že se za něj stále modlím“.*

Otec se však pokusil ji přimět k návratu ještě jedenkrát. Tentokrát k ní poslal důvěrného rytíře Waltera z Varila, který se snažil ji přivést domů. Jako poslední úkon odříkání jí otec Konrád nařídil, aby poslal domů obě věrné služebné a nahradil je drsnou a nevychovanou vesničankou a hluchou stařenou.

V listopadu 1231 nadešla otci Konrádovi hodina smrti. Jeho největší starostí byla péče o Alžbětinu duši. Ujistila jej těmito slovy: *„Drahý otče, nebudu potřebovat ochranu. Nejsi ty, kdo umíráš, nýbrž já“.*

Čtyři dny nato byla Alžběta stížena horečkou. Když se zpráva o její těžké nemoci roznesla, přicházely velké zástupy, aby ji spatřily. Dvanáct dní neustával proud návštěvníků. Nakonec Alžběta požádala, aby zavřely brány, aby sama s Bohem připravila svou duši. Otec Konrád vyslechl její zpověď a podal jí viaticum. Sbohem jí přišli dát i Guda, Isentruda, i další přátelé. A ona jim věnovala to nejdražší, co měla – plášť svatého Františka. Když se blížila půlnoc její štěstí a radost vzrůstaly. Tehdy řekla: *„V tuto hodinu přivedla Panna Maria na svět Spasitele. Mluvme o Bohu, o malém Ježíškovi, vždyť je půlnoc, hodina, kdy se Ježíš narodil a byl položen do jesliček, a tak vzešla nová hvězda, jakou nikdo předtím nespatriil: v tuto hodinu přišel spasit svět; spasí i mne v tuto hodinu, kdy vyšel ze smrti a zachránil uvězněné duše; z tohoto ubohého světa osvobodí i tu mou“*.

Po krátké odmlce zašeptala: *„Bud’ se mnou, Maria! Nadešla chvíle, kdy Bůh povolává svého přítele na svatební hostinu. Ženich hledá svou nevěstu ... Tiše! ... Tiše!“*

To se odehrálo v noci 17. listopadu 1231; nebylo jí ještě ani čtyřicet let. Starobylý rukopis uvádí, že její dcera, čtyřletá Gertruda, v dalekém Marbourg řikala: *„Slyším jak v Marbourg zvoní umíráček: v tuto chvíli zemřela drahá paní, moje dobrá maminka“*. Alžběta byla podle svého přání pohřbena v kapli nemocnice, kterou založila. Krátce nato napsal otec Konrád podrobné pojednání o životě Alžběty, jejich ctnostech a zázracích, vzhledem k právnímu zkoumání Církve o její svatosti.

Ani smrt nezastavila Alžbětinu lásku k potřebným. Zázraky, které během svého života skrývala se staly zřejmými všem, kdo ji prosili za přimluvu, především těm, kdo se modlili u jejího hrobu. Do Říma bylo odesláno 130 zpráv o zázracích na její přimluvu.

Nebyli uzdravováni jen nemocní a zázračně vyřešena i spousta těžkostí, ale jsou zdokumentovány i zázraky vzkříšení na přimluvu svaté Alžběty Uherské. Ty dokazují ohromující sílu její přimluvy a její soucit s rodiči, kteří trpí smrtí svých dětí. V pěti doložených případech to byly právě děti, které byly vráceny životu díky modlitbám rodičů k této úchvatné světici a slibu konat dobro k její počtě.

O letnicích roku 1235, pouhé čtyři roky po smrti, byla Alžběta kanonizována papežem Řehořem IX. za přítomnosti Ludwigovy matky a dvou bratří, svých drahých přátel Gudy a Isentrudy, Waltera z Varila, i svých dětí: čtrnáctiletého Hermanna, dvanáctileté Sofie a osmileté Gertrudy.

Přenesení jejich ostatků v roce 1236 byl přítomen i císař Fridrich, který na její hrob položil korunu se slovy: *„Protože jsem tě nemohl korunovat jako císařovnu v tomto světě, korunuji tě alespoň nyní jako nesmrtelnou královnu Božího království“*.

Život svaté Alžběty Uherské je příkladem dokonalého naplňování Boží vůle a věrnosti vlastnímu životnímu postavení. Byla obklopena bohatými, a přece se nikdy nenechala odvést od lásky k chudým. Hluboce milovala muže, který jí lásku opětoval, a přece nikdy ve svém srdci neodsunula Boha na druhé místo. Měla všechno, nic jí nescházelo; to, co dostala, rozdala. Nikdy nezahořkla, když se k ní štěstí obracelo zády. Vskutku křesťansky přijala bolest nad smrtí manžela a se stejnou průzračností přijala i tu svou.

Její dějiny nejsou legendou, nýbrž vkládají se do našich rukou jako příklad k následování. Ať už žiješ na zámku či v bytě, svatá Alžběta Uherská tě vybízí k následování jejich kroků k Božímu trůnu, v neúnavném plnění jeho vůle.

Svatá Alžběto Uherská, oroduj za nás.

Matka Courage

P. prof. ThDr. Richard Čemus, S.J.¹

P. Čemus, někdejší rektor Papežské koleje Russicum, představuje pustiměřským poutníkům Ad limina apostolorum dějiny koleje a Papežského Orientálního Institutu, kostel sv. Antonína poustevníka, 10. června 2007

Často se dnes mluví o roli žen v církvi a ve společnosti. Stále se však nedoceňuje, jakou „rolí“ připadlo „hrát“ mnohým ženám za komunistické diktatury v naší zemi, zejména ženám „muklů“, tedy mužů „určených k likvidaci“. Že tyto „role“ nebyly tak spektakulární, aby vydaly na materiál do pořadu „Příběhy dvacátého století“, nebo na vyznamenání prezidentem, nemění nic na jejich hodnotě, syrovosti a tragice. Jeden takový příběh znám zblízka.

Jmenovala se Marie a narodila se v Praze 5. listopadu 1929 v rodině stavitele a architekta na Žižkově. Dorůstala za války. Po válce ji duchovně formovala Mariánská družina pod vedením jesuity Františka Mikuláška a už jako středoškolačka patřila do okruhu prof. Růženy Vackové a Josefa Zvěřiny, který se stal jejím duchovním vůdcem. Maturovala na gymnasiu na Sladkovského náměstí a jejím životním snem bylo, stát se lékařkou. To však bylo už po „vítězném únoru“ 1948. Komunistická komise rozjařených svazáků ji napsala do posudku „fanaticky nábožensky založená“. A tak navzdory maturitnímu prospěchu z medicíny nic nebylo. Nevzdala se. Přihlásila se na Teologickou fakultu v Dejvicích. Stačila však absolvovat jen tři semestry. Noví mocipáni nejstarší fakultu z Karlovy university roku 1950 nejdříve vyňali a následně r. 1952 odsunuli do

¹ Narodil se 2. září 1954 v Praze. Filosofii a teologii studoval postupně ve Freiburgu im Breisgau, Salzburgu a v Římě. Doktorát získal na Papežském Východním Institutu v Římě. Od roku 1993 tam přednáší teologii východní spirituality. Je žákem kardinála Tomáše Špidlíka. V současné době působí také jako spirituál v české koleji Nepomucenum v Římě.

Litoměřic. Laiky vyloučili. Tím pro Marii universitní studium definitivně skončilo. V té době se na studentské mši u Nejsvětějšího Salvátora seznámila s právě promováním strojním inženýrem Miloslavem a 1. prosince roku 1951 se vzali.

Miloslav byl vedoucím kroužků České ligy akademické na Technické vysoké škole a úzce spolupracoval s Otou Mádrem a Josefem Zvěřinou ve společenství „Rodina“, jejíž aktivní členové postupně mizeli za mřížemi. Ačkoliv ústava garantovala náboženskou svobodu, stačilo být aktivním katolíkem a sdružovat se, aby člověk tak zvaně podrýval socialistické zřízení. Vykonstruovaným procesem se tak stal politickým vězněm za velezradu podle § 231. Na Miloslava došlo dne 25. března 1954, na svátek Zvěstování Panny Marie, kdy byl při cestě na ranní mši sv. zatčen. To už měli mladí manželé roční dítě a druhé čekali. Následovala vyšetřovací vazba v Ruzyni, kde mu marně navrhovali okamžitý návrat domů výměnou za podpis, zavazující ke spolupráci. Když odmítl, následoval soud na Pankráci. Obžaloba zněla: velezrada a špionáž pro Vatikán. Zůstala z toho velezrada a za tu dostal Miloslav deset let. Marie nedala na vystrašeného obhájce, který ji zapřisahal neriskovat, že mu ještě přidají a zvolala na manžela, aby se odvolal. Svou kuráží dosáhla, že mu trest zmírnili na sedm let. To vše prožívala Marie těhotná.

Bylo jí 25 a čekalo ji prožít ta nejlepší léta mladé ženy jako sedm biblických hubených let, opuštěná, bez podpory manžela, sama s dvěma dětmi. V jistém smyslu to měla ona „na svobodě“ horší, než on za mřížemi opavském kriminálu, kam ho deportovali k výkonu trestu aby byl hodně vzdálen od rodiny. V první řadě tu byla otázka z čeho žít. Nebála se jít až za ministrem Plojharem, aby ji na to odpověděl. Samozřejmě ji nepřijal. Její na smrt nemocný otec, vyvlastněný živnostník, si šel přivydělávat aby vypomohl. Ve schránce čas od času našla obálku od přátel, kteří se na rodinu složili. Bratr z Německa anonymně posílal balíky s jídlem a šatstvem. Přesto nezbylo, než hledat si práci. Jenže pro ženu

kriminálnika se nenašla lepší, než mazání výhybek na Masarykově nádraží, tehdejší Praze- střed. S vděčností po letech vzpomínala na kolomazí zašpiněné výhybkáře, kteří se s ní dělili o svačinu a oslovovali ji Milostpaní. Kádrovák ji naopak sliboval lepší místo, necháli se ovšem rozvést od svého manžela – nepřitele socialistického zřízení. Odolala. Když si všimli, že umí německy, francouzsky i rusky, dali ji nakonec do informací. V nikotinem a vulgaritami prosáklém ovzduší tam vydržela celá léta manželova věznění a i léta potom. Jediným světlem v dlouhých, nočních i nedělních službách bylo, že díky obětavosti starší sestry Libuše, děti nevyrůstaly jak bezprizorní – s klíčem od bytu na krku.

Párkrát za rok byly vězňům povoleny návštěvy. I to bylo drama. Jednou dorazila Marie s dětmi do Opavy večer, aby byla ráno ve věznici v přesně stanovený čas. V zamluveném pensionu ji odmítli: museli prý náhle ubytovat fotbalové mužstvo! Strávila by noc na lavičce v parku, kdyby se nad mladou matkou s dětmi nesmilovala cizí žena z přilehlého činžáku, která je pozorovala z okna... Návštěvou však drama nekončilo: Jak nepozorovaně prostrčit muži eucharistii v krajíci chleba štěrbinou mezi skly, která dělila odsouzeného od rodinných příslušníků, ještě k tomu pod stálým dozorem bachařů? Jak sdělit to důležité, nikoho nejmenovat, nikomu neuškodit, v první řadě ne vězni samotnému, který za minimální přestupek mohl jít třeba na týden do korekce, do studené samoty o chlebu a o vodě? A jak manžela přes vlastní smutek na duši přesto potěšit?

I zde projevila Marie kuráž, která se podle svědectví spoluvězně Zdeňka Kádi Zeleného, který byl přítomen, stala v opavské věznici legendární. Marie totiž nečekaně vstala, uchopila dcerku a vši silou ji vyšvihla nad skleněný předěl, do náručí otce. Sklo však bylo příliš vysoké a roztříštilo se o nohy dítěte. Všichni strnuli. Znamenalo to téměř jistou korekci pro Miloslava. Hrobové ticho prolomil Mariin hlas, nikoliv však omluvou, ale výhružkou na adresu náčelníka: „Bude-li za to můj muž jakkoliv trestán, půjdu si stěžovat na ministerstvo vnitra“. Episoda zůstala bez následků.

Léta se vlekla. Roku 1960 se Miloslav po bezmála sedmi letech konečně vrátil domů. Oficiálně na amnestii. Nebyl to však, než jen jiný způsob pokračování trestu: Práce pomocného dělníka, sledování, opakované zatčení. Tedy žádný happy end. Ta dlouhá léta neustálého boje o hmotné a morální přežití Marii podlomila zdraví a poznamenala veškerý další život její rodiny. Bůh od ní mnoho žádal a ona se nezdráhala. Měla až s troufalostí hraničící důvěru v Boží pomoc a to i, ba právě, v bezvýhodných situacích, které ani v jejím dalším životě nechyběly. Engagement manželů v díle pokoncilové obnovy a Klubu politických vězňů K 231 způsobil, že se s nástupem normalizace začalo nad nyní pětičlennou rodinou opět smrákat. Hrozilo anulování rehabilitace, kterou v osmašedesátém dosáhli, ztráta zaměstnání a znemožnění studia dětí.

Poslední Mariino dítě, syn Michael, nepřežil ve výrech okupace porod, když primář utekl od rodičky na krizovou stranickou schůzi. Z cest do zahraničí se i po sovětské okupaci Miloslav s Marií vrátili, ačkoliv je přemlouvali zůstat. Byli příliš spjati s českou církví. Zdráhali se až do roku 1970. Pak ale nezůstal než „exil“ který žili jako to, co doslovně znamená — vyhnanství... To by však bylo na další vyprávění. 25 let po pádu komunismu jsem chtěl jen vzpomenout — zástupně za mnohé neznámé —, ženu jednoho muže, kteří přispěli k tomu, že totalitní režim nezvítězil a my že dnes žijeme ve svobodě. Oba zemřeli roku 2005. Letos, 5. listopadu, by bylo Marii 94 let. Jak jsem je znal? Miloslav byl můj otec, Marie má matka.

DIKTATURA versus NADĚJE

Pronásledování římskokatolické Církve v Československu v letech 1948-1989

*(projev Giovanniho kardinála Coppy na papežské univerzitě Santa Croce v Římě
při slavnostním zahájení stejnojmenné výstavy, 26. listopadu 2012)*

Eminence, Excellence pánové velvyslanci,
ctihodní kněží, ctihodné sestry, přátelé!

1. Je mi ctí – a za to děkuji Jeho Excelenci velvyslanci České republiky u Svatého Stolce – že mohu říci několik slov při inauguraci výstavy „Diktatura vs. Naděje, Pronásledování římskokatolické Církve v Česko-slovensku v letech 1948-1989“.

Obrazy zde vystavené mluví samy za sebe, nepotřebují komentář, brutalita a zášť tohoto dlouhého období, 40 let!, které zhanobily jméno a pověst civilizace československého národa. Byla to temná a krvavá stránka občanských a náboženských dějin země. Zrodila se z hanebné ignorance, z bezmezného ovládnutí a především z programu zničení katolického náboženství, který bral své vzory z marxistického ateizmu a jím inspirované bolševické politiky.

2. Ty hrůzy jsem v Československu nezažil, protože jsem přišel do Prahy v roce 1990. Viděl jsem jen historickou a grafickou dokumentaci v působivých televizních pořadech, které běžely v 90. letech. Především však jsem měl přímou zkušenost důsledků, které dosud vynořovaly v každodenním životě: náhrobní kameny obětí, jako ten kardinála Trochty v Litoměřicích, jiné v Praze na Vyšehradě; stín smrti a mučení dosud znatelný v blízkosti pankrácké věznice či budovy tajné policie na Bartolomějské ulici v Praze; setkání s různými osobami, zvláště pak biskupy, kněžími a monsignory, kteří byli ve vězení či na nucených pracích, a mnozí tím byli doposud poznamenáni na zdraví i na vzezření. Opakuji, neprošel jsem „velkým soužením“, o němž mluví Apokalypsa (kap. 7, v. 14). Při pontifikální mši svaté, kterou jsem slavil v katedrále sv. Víta na začátku své mise, která byla rovněž první papežskou slavností v Praze, které se mezi jinými účastnili prezident Havel a pan Dubček, jsem mnoha kněžím a věřícím řekl: „Chovám k vám obrovskou úctu a obdiv, protože jste trpěli pro Církev, já ne. Já jsem vždy plnil svou kněžskou povinnost, ale netrpěl jsem jako vy“: a šumění, které se mezi přítomnými kněžími vyvstalo, bylo výpovědí, jak na ně tato slova zapůsobila.

Byl jsem vždy přesvědčen, že Československo bylo zemí nejtvrději zasaženou diktaturou a její utrpení je hned za tím, kterému byla podrobena Albánie; a bylo mi dáno

za pravdu. Náboženská svoboda byla všemožně potírána, chtěla se dokonce bezostyšně potlačit násilím, či pokrytecky sametovou rukou (říkali mi, že komunisti nechávali vodit zahraniční návštěvy na prohlídky dosud fungujících kostelů, ale kněžími, kteří byli věrní režimu): to vše vyrůstalo ze základní „struktury hříchu“, slepé a morálně podlé.

Jak říká Slovník sociální nauky Církve, „Církev odsuzujete jako těžce hříšný nejen přímý zásah proti lidskému životu, ale také všechny druhy fyzického či psychického týrání, ať už je jeho motiv jakýkoliv: vynucovat doznání, trestat provinilé, zstrašovat odpůrce, ukojit hněv, získat prospěch (...). Dennodenní rozsah těchto praktik nemohl než šířit *kulturu smrti*, která hluboce znehodnocuje důstojnost lidské osoby“ (*Vita umana, cit. dílo*, str. 819-820). Ideologická apologie a represivní praxe této struktury hříchu panovala v Československu den co den po čtyřicet let. Další slova nebudu přidávat, na její tragickou skutečnost ukazuje výstava.

3. Díky Bohu, druhá strana strašné zkušenosti prožívané během čtyřicetileté sovětské přítomnosti v Československu, kterou také naznačuje název výstavy, je naděje. S velkým potěšením zdůrazňuji, že výstava je výslovně „pořádána v rámci Roku víry“. Papež Benedikt XVI. věnoval právě naději svou encykliku *Spe salvi facti sumus. V naději jsme byli zachráněni*. Slova, kterých Svatý otec užívá velmi dobře zapadají do rámce zkušenosti útisku a znovuzrození v Československu. Tam se z utrpení zrodila naděje. Papež říká: „Člověku nepřináší uzdravení vyhýbání se utrpení, útěk před bolestí, nýbrž schopnost přijímat soužení, dozrávat v něm a nalézat smysl ve sjednocení s Kristem, který trpěl s nekonečnou láskou. (...) Utrpení, muka zůstávají děsivá a skoro nesnesitelná. Přesto však vyšla hvězda naděje, - kotva srdce vystupuje až k Božímu trůnu. V člověku se nerozpoutává zlo, ale vítězí světlo: utrpení, - aniž by přestalo být utrpením, - se navzdory všemu stává zpěvem chvály“ (č. 37; *AAS XCIX*, 2007, str. 1015-1016). To znamená, stává se nadějí. V televizní dokumentaci, věnované pronásledování kněží za komunizmu, bylo vidět tyto kněze – mezi nimiž jsem některé dobře poznával – jak v přípravě na tajné slavení mše svaté ve vězení se snažili promyslet všechno, aby oklamali kontroly dozorců: kbelíky z vodou, které se převracely při příchodu hlídky; výmluvy až komické, jen aby

4. Naděje zrodila dosažení post-disentu a post-revoluce. Brzké nastolení demokratických struktur, podmanění politiky, umění, kultury byla nádherným rozkvětem této naděje, která má hluboké a nepopíratelné lidské základy, a jež pro věřící vyvěrají z víry v Krista, podle bedlivého zkoumání, učiněného Svatým otcem o naději, která zachraňuje. Další signál, tolik očekávaný a konečně uskutečněný nedávným politickým rozhodnutím, přinesl vytoužené definitivní restituce církevního majetku, zabaveného režimem, o němž jsme se právě doslechli. Konečně nedávná beatifikace čtrnácti františkánských mučedníků a radostná účast, kterou v Praze vzbudila, vedla mezi lidmi ke konstatování, jak mi bylo sděleno: „Znovu jsme prožili nadšení dnů osvobození“.

Ano, utrpení pronásledování a naděje znovuzrození jsou vzácným dědictvím, které má dosud hlubokou stopu v myšlení i duši národa. Nezbyvá než si vroucně přát, aby tato výstava dala šířeji poznat tyto epochální události zvláště mladým třetího milénia, kteří je nezažili a ani si je nedokáží představit; a především ať je duchovním obohacením obdivu a napodobení příkladu morální důslednosti, lásky k pravdě a ke svobodě, naděje proti diktatuře, jaký Československo vydalo před světem. Děkuji.

+ Giovanni card. Coppa

Hle, jak umírá spravedlivý

Angelo Giuseppe Roncalli - Jan XXIII.

+1963   60   2023

Bylo to 3. června 1963 v 7 hodin 49 minut večer.

Na náměstí před bazilikou sv. Petra zpívali antifonu »Ubi caritas et amor, Deus ibi est — Kde je opravdová láska, tam je Bůh.« Právě skončila mše svatá obětovaná za papeže Jana, který umíral tam nahoře vysoko, za oknem, z něhož tolikrát žehnal a se modlil se statisíci na náměstí. Zase tu stály tisíce, a desetimilióny dalších lidí se spojovaly v modlitbě u rozhlasových a televizních přijímačů v celé Evropě i v zámoří. Lidé ani neměli čas se obrátit na cestu k domovu, když zaslechli truchlivou zprávu: Jan XXIII. odevzdal svou svátou duši Bohu.

Když byl 28. října 1958 kard. Anděl Josef Roncalli zvolen papežem, bylo mu skoro 77 let - věk, kdy se lidé už těší z klidného odpočinku a z radosti nad vykonaným životním dílem. Jan XXIII. má železné zdraví, říkali všichni, a snad měli pravdu. Přece však nové břímě a práce, do níž se dal s mladickou energií, začaly podlamovat jeho už lety opotřebovaný organismus, nebo aspoň nechávaly více cítit skrytou nemoc. V listopadu 1961 si píše do svého duchovního deníku: *»Pozoruji na svém těle začátek nějakých těžkostí, prý je to přirozená věc pro staršího člověka. Ponesu to klidně, i když je to někdy obtížné a budí obavy, že věc se může zhoršit. Není radostné na to příliš myslet, Ale i co se*

této věci týče: Jsem připraven na vše.« Několik týdnů předtím ho stihlo první vnitřní krvácení, pocházející z rakovinového nádoru v žaludeční oblasti. Jan XXIII. je brzy šťastně překonal, podobně jako i další menší krize, takže se veřejnost o nich ani nedověděla.

Krize z 25. listopadu 1962, kterou už bylo těžké skrýt, ohlásila blízkou smrt. Vzpomínáme ještě dnes, jak s radostí z okna své pracovny nad náměstím oznamoval Římanům a koncilovým Otcům, že se zdraví vrací. Ale vlastně se už nikdy plně nevrátilo. Papež Jan měl některé dny dost zdravou barvu - třebaš ztratil mnoho ze své tělesné váhy, někteří mluvili až o 30 kg - jindy vypadal velmi špatně: žlutý, voskově bledý jako živá mrtvola. Lékaři a jeho nejbližší okolí ho stále žádali, aby se šetřil; nikdo však netušil, že smrt je tak blízko.

Po 19. květnu se stav víc a více horšil. Jen stěží lékaři dovedli zastavit vnitřní krvácení a transfúzemi nahradit ztracenou krev. 22. května nerad odřekl všeobecnou audienci u sv. Petra, ale alespoň z okna pracovny kratičce pozdravil poutníky a turisty. *»Pán Ježíš zítra vstupuje na nebesa, jděme i my za ním ...«* Podobně se s nimi pomodlil velikonoční *»Raduj se nebes Královno«* i ve čtvrtek. V ten den též oznámil, že se uchýlí na nastávajících devět dní do soukromých duchovních cvičení; bude to jeho příprava na svatodušní svátky. Zval biskupy, kněze a věřící na celém světě, aby se spojili v duchu v této modlitbě s ním a obětovali ji za zdar sněmu. Komusi prý se proěkl: *»Kdo ví, zda to není moje příprava na smrt?«*

A opravdu. V neděli 26. května se už neobjevil ani v okně nad náměstím sv. Petra. Shromáždění věřící vyslechli hlas sv. Otce, jak se modlil *»Raduj se nebes Královno«*, ze zvukového záznamu.

S naprostou odevzdaností do vůle Boží přijal zprávu, že je to s ním vážné. Když mu jeho státní tajemník řekl, že se celý svět za něho modlí, odpověděl: *»Tato modlitba má jen jeden, úmysl: chce-li Bůh obět mého života, nechť tedy tato obět vyprosí hodně milostí pro II. vatikánský sněm, pro Církev a pro lidstvo, které touží po míru. Líbí-li se však Bohu můj život prodloužit, nechť je to k posvěcení duše mé a všech, kdo se mnou pracují a trpí za rozšíření Kristova království ve světě.«*

29. a 30. května se stav poněkud zlepšil, ale bylo to jen poslední přechodné vítězství silného organismu nad zákeřnou nemocí.

Tehdy též prohlížel telegramy a dopisy, v nichž mu svět přál uzdravení a ujišťoval ho svými modlitbami. Jak psal vatikánský deník L'Osservatore Romano, velkou radost způsobil Janu XXIII. dopis poslaný z ČSSR jménem biskupů, kněží i věřících. - V noci na 31. květen se nemoc vrátila, a za čtyři dny učinila papežovu životu konec. Jakmile se ráno dověděl, že se blíží poslední chvíle, dal si zavolat svého zpovědníka mons. Cavagnu a zůstal s ním delší chvíli o samotě. Pak z jeho rukou přijal poslední sv. přijímání; potom mu bylo uděleno též pomazání nemocných. Dal si zavolat své spolupracovníky. Přivítal je slovy žalmu: *»Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus — Zaradoval jsem se, když mi řekli: Do domu Hospodinova půjdeme.«* Prosil o odpuštění všechny, jimž snad ublížil, a děkoval všem, kdo mu pomáhali nést břímě papežského úřadu. Poslal pozdrav všem kardinálům, koncilovým Otcům, biskupům, všem národům. Jeho synovec, mons. Jan Roncalli, měl vyřídít pozdrav a poslední požehnání rodné vesnici Sotto il Monte a diecézi bergamské. S naprostou jasnou myslí, s klidem a odevzdaností do

vůle Boží složil vyznání víry a svůj život obětoval za sněm, za církev a za mír ve světě. Koncilovým Otcům kladl na srdce, aby dokončili dílo, jež začal.

To bylo v sobotu v poledne. Už v odpoledních hodinách upadl do těžkého hlubokého spánku, jakoby omámen léky, které měly poněkud tišit jeho chvílemi velké bolesti. Takto omámen zůstal skoro celé čtyři dny. Jen chvílemi se jako by probral. Tu jeho myšlenky platily Bohu - obětoval znovu svůj život za jednotu křesťanů a za církev, modlil se své nejmilejší vznětné modlitby nebo opakoval modlitby s přítomnými - a okolostojícím. I sem tam nějaký žert si dovolil, např. lékaři říkal, že jak to je s těmi jeho předpověďmi, že zbývá jen pár hodin. Ale to byly jen chvílky. Závažná nemoc pokračovala neodvratně.

3. června v 7,49 hodin večer Jan XXIII. vydechl naposled. Jeho poslední slova byla střelná modlitba k P. Marii, Matce dobré naděje, k níž každý rok putoval do římské seminární kaple i jako papež: *»Mater mea, fiducia mea ... Matko moje, moje naděje ...«* Byli přítomni jen jeho nejbližší spolupracovníci, tři ošetřující lékaři a několik členů jeho rodiny: tři bratři, jedna sestra a několik synovců a neteří.

Janův pontifikát trval čtyři roky, sedm měsíců a sedm dní. Poměrně krátce, a přece: kdo spočítá stránky deníků a časopisů, které hleděly tuto krátkou dobu zhodnotit!

Jan XXIII. - papež dobrotivý, laskavý. Tak ho označovali všichni bez rozdílu. Prostá, nelíčená dobrota vyzařovala z jeho tváře, jí si podmaňoval všechny. V naší živé paměti jsou nejrůznější historiky dokazující, že i na Petrově stolci a pod bílým šatem nástupců Petrových Jan XXIII. zůstal Beppo Roncalli; ještě si pamatujeme jeho návštěvy v nemocnicích, věznicích, nápravných ústavech, ve farnostech na římském předměstí, všude tam, kde žijí chudí a trpící. *»To Kristus sám zavítal mezi nás,«* říkali lidé, *»dobrý pastýř.«* A právě dobrým pastýřem chtěl Jan být. Tak si to předsevzal ve svém prvním proslovu po zvolení, ještě ze Sixtinské kaple, a pak v proslovu v den své papežské korunovace. Jako dobrý pastýř šel nejen k ovečkám, které už v jeho ovčinci byly, nýbrž i k těm, kdo byli mimo něj. Jan XXIII. byl papež jednoty křesťanů. Proto o něm tak pochvalně a vděčně mluvili představitelé jiných křesťanských církví; pro něho to nebyli bludaři a rozkolníci, nýbrž odloučení bratři. Bylo to poprvé za jeho pontifikátu, že primas anglikánské církve dr. Fisher prošel bránou Vatikánu a že nástupce dr. Fishera, dr. Ramsey sloužil ve své kapli za římského papeže zádušní bohoslužby.

Jméno Jana XXIII. bude navždy spojeno s II. vatikánským sněmem, který on jakoby z vnuknutí Ducha svatého připravoval a svolal. *»Koncil — «čtete v jeho deníku. »Bůh ví, že jsem tomuto velkému vnuknutí poslušně otevřel svou duši. Dopřeje mi Bůh sněm*

dokončit? Necht' je za to pochválen. Nedopřeje mi to? Z nebe, kam doufám, ne, kam mě jistě Boží milosrdenství přitáhne, z nebe uvidím jeho šťastné zakončení.» Sněm nechává Jan XXIII. jako své velké dědictví svému nástupci. V brázdě, kterou sněm začal, Církev půjde dál v následujících letech.

Jan XXIII. je papež míru. Už ve svém prvním poselství k světu se obrátil k vládcům národů. Zapřísahal je, aby svým občanům dali mír, spravedlivý a trvanlivý mír. Obnosy, které vynakládají na zbraně, mají vynaložit k povznesení životní úrovně zvláště zemí, kde se teprve hospodářsky vyvíjejí. Otázce míru věnuje celou jednu encykliku: *Pacem in terris*; svět dojde míru, jen když uspořádá své vztahy podle řádu stanoveného Bohem. Ve dnech kubánské krize koncem října 1962 měla rozhodující význam jeho výzva k pokojnému narovnání.

Je pravda, že tato jeho činnost za mír a cesty, jimiž se nebál jít, byly vykládány různě. Jedni jeho slova překrucovali a vybrali si z nich jen, co se jim hodilo - druzí mluvili jen o nebezpečích této cesty, protože druhá strana zná jen přetvářku, slovo nedodrží a skutek laskavosti, ochoty jít až do krajnosti, vykládá jako politické prohlášení. Je jisté, že papež Jan o tom věděl a velmi tím trpěl právě v posledních dnech svého života. V deníku čteme: *»Nermoutím se nad tím, co se o mně napsalo a řeklo. Je to tak málo ve srovnání s utrpením a úzkostmi, které musel podstoupit Ježíš, Boží Syn, po celý svůj život a na kříži.»* Teprve budoucnost ukáže, že Jan XXIII. měl na mysli dobro Církve a duší, když přijal Adžubeje; vzal na sebe nebezpečí nesprávného výkladu, protože věděl, že s ním a s Církví stojí sám nepřemožitelný Bůh.

Jan XXIII. měl rád všechny lidi. První místo v jeho otcovském srdci měli trpící, trpící pro Církev. Sotvakdy se v jeho ústech objevila slova *»umlčená Církev«*, ale že Církev v mnoha zemích je opravdu odsouzena k mlčení, to věděl velmi dobře. Takto ji oslovil v prvním proslovu: *»Naše mysl se nese zvláštním způsobem k biskupům, kněžím, řeholním sestrám a všem věřícím, kteří žijí v zemích, v nichž katolická Církev nemá vůbec žádnou nebo jen částečnou svobodu. Svatosvatá práva Církve jsou tam opovážlivě šlapána v prach; biskupové jsou buď ve vyhnanství, nebo musí žít v internaci, nebo se jim brání vykonávat úřad svobodně, jak se sluší. Všichni ti ať vědí, že sdílíme jejich bolesti, úzkosti a protivenství; že prosíme Pána, dárce všeho dobra, aby konečně ukončil taková nelidská pronásledování, jež nejen ohrožují klid a blahobyt oněch národů, nýbrž jsou též v naprostém rozporu s naší moderní civilizací a s lidskými právy. Kéž Bůh osvítl mysl představitelů oněch států! Kéž odpustí pronásledovatelům! Kéž všem těm, kdo se netěší pravé svobodě, udělí brzy lepší a šťastnější časy!«* Při všech příležitostech, a zvláště v modlitbě, vzpomínal na všechny, kdo trpí pro spravedlnost, a ze všech sil jim hleděl pomoci a ulehčit, třeba způsobem a slovy poněkud odlišnými od svého předchůdce Pia XII.

S velkou vděčností vzpomínáme zemřelého Jana XXIII. i my, čeští katolíci. Několikrát poslal našim internovaným biskupům k jejich životním a kněžským jubilejím svůj pozdrav. S jakou radostí vzpomínával při audienci, udělené alumnům našeho Nepomucena, na svou návštěvu v Praze a ve Staré Boleslavi. S hlubokým dojetím, se slzami v očích odcházeli z audience naši biskupové, kteří mohli přijet na koncil. V nich zdravil, objímal a žehnal i těm nepřítomným.

Jan XXIII. byl světec. Snad jsme si to málo uvědomovali, když kráčel mezi námi. Z této svatosti prýštila jeho laskavost a dobrota, protože ve všech viděl Boží děti a své bratry -

buď jimi jsou, nebo se jimi stát mohou, jeho přičiněním; zde je kořen jeho touhy po uskutečnění jednoty křesťanů, jeho lásky k Církvi a k trpícím. »*Jsem klidný. Hleděl jsem vždycky dělat vůli Boží, vždycky, vždycky ... Toto lůžko je oltář. Oltář žádá oběť. Zde jsem, jsem připraven,*« píše do svého deníku, kdy už byl tváří v tvář smrti. Jan XXIII. nám dával příklad svatého života, ale dal nám především příklad svatě odevzdané smrti.

Duchovní závěť Jana XXIII.

Duchovní závěť Jana XXIII. byla napsána už 29. června 1954, když byl patriarchou v Benátkách. Potvrdil ji jako papež 4. prosince 1959, a ještě jednou v předvečer svých osmdesátin 12. září 1961. Tehdy dodal též: »Očekávám sestru Smrt a přijmu ji s prostotou a radostí se všemi okolnostmi, za jakých se Pánu zalíbí mi ji poslat.« L'Osservatore Romano též uveřejnilo poslední dopis sv. Otce jeho rodině, bratrovi Xaverovi z 3. prosince 1961. Sv. Otec se omlouvá, že tak málo píše. »Ukládám si tuto oběť; a vím, že to zjednává mně i vám více úcty a sympatie, než si myslíte ... Děláte dobře, že zůstáváte v pozadí. Víím, že musíte někdy mnoho trpět od těch, kdo neuvažují správně. Mají papeže v rodině, k němuž se obracejí uctivé zraky celého světa, a žijí tak chudě; ani je nevysvobodí z jejich bídy, říkají oni lidé. A přece, papež, syn chudé, ale počestné rodiny, nezapomíná na nikoho, má dobré srdce i pro své příbuzné, a dává to na svém místě najevo. Je to papeži ke cti, když své příbuzné neobohatí, ale když jim podle přikázání lásky pomáhá, když toho potřebují. To bude jedna z největších chval, které se řeknou o papeži Roncallim a o jeho rodině. Při mé smrti řeknou o mně lidé to, co řekli o sv. Piu X.: Narodil se chudý a chudý též zemřel.«— Na konec sv. Otec píše, že fotografie jeho rodičů a celé rodiny zdobí jeho pracovnu. Cítí jejich pomoc z nebe a už se těší na shledanou s nimi se všemi v nebi. Opravdu: hluboce věřící a odevzdané chování nejbližších příbuzných sv. Otce tvořilo velké kázání pro všechny, kdo obřady sledovali.

V okamžiku, kdy se objevím před Pánem, jedním ve třech osobách, Pánem, který mě stvořil, vykoupil, chtěl, abych se stal knězem a biskupem, který mě zahrnul milostmi bez konce, - svěřuji svou ubohou duši jeho milosrdenství. Pokorně ho žádám, aby mi prominul mé hříchy a nedostatky. Obětuji mu tu trochu dobra, kterou jsem s jeho pomocí byl schopen vykonat, skutky nedokonalé, konané k jeho slávě, ve službách Církve svaté, ke vzdělání bratří. Prosím ho nakonec, aby mě přijal, jako laskavý a dobrotivý Otec, do společenství se svými svátými ve věčné blaženosti.

S radostí vyznávám znovu a z plna srdce svou křesťanskou a katolickou víru a příslušnost a podřízenost svaté a apoštolské římské Církvi, stejně jako oddanost a poslušnost nejvyššímu pastýři, svatému Otci. Bylo pro mne velkou ctí, že jsem mohl být jeho představitelům po dlouhá léta v různých zemích Východu i Západu. On mě pak poslal do Benátek jako kardinála a patriarchu. Jemu jsem byl vždy upřímně oddán, bez ohledu na důstojnost, kterou mi udělil. Vědomí mé nepatrnosti a mého nic mi bylo dobrým průvodcem a udržovalo mě pokorným a klidným. Tak jsem se mohl co nejlépe cvičit v poslušnosti a lásce k duším a k zájmům království Krista Pána,

Krista, který je můj Pán a mé všechno. Veškerá sláva necht' patří jemu, na mně ať se projeví jeho milosrdenství.

Prosím o prominutí všechny, kterým jsem nevědomky ublížil a jimž jsem nedával dobrý příklad. Myslím, že nemám, komu bych co odpustil. Všecky, kdo mě znali a stýkali se se mnou a mně snad ublížili, mnou pohrdali nebo si mě nevážili - ostatně právem by tak činili - nebo mi způsobili bolest, všechny ty považuji za své bratry a dobrodince, jimž jsem za všechno vděčný, za které se modlím a za něž se budu stále modlit.

Narodil jsem se chudý, ale z počestné a věřící rodiny. Jsem opravdu rád, že umírám chudý, protože jsem podle různých potřeb a okolností svého života rozdal na chudé a na potřeby svaté Církve, jež mě živila, vše, co se mi dostalo do rukou, když jsem byl knězem a biskupem. Ostatně bylo toho dost málo. Vnější zdání bohatého a spokojeného života zakrývalo často skryté trny tížící chudoby; tak jsem nemohl rozdávat vždy s tak velkou štědrostí, jak bych byl rád činil. Děkuji Bohu za tuto milost chudoby, k níž jsem se ve svém mládí zavázal slibem jako kněz božského Srdce Páně. Tento slib chudoby duchovní, ale též skutečné, mi dodával odvahy, že jsem nikdy nikoho neprosil o nic, ani o lepší místo, ani o peníze, ani o výhody, a to ani pro sebe, ani pro své příbuzné nebo přátele.

Své milované rodině secundum sanguinem, pokrevním příbuzným, od nichž jsem nedostal žádné hmotné bohatství, nemohu zanechat nic jiného než velké zvláštní požehnání s výzvou, aby si zachovala bázeň Boží, která ji činila vždycky tak milou a milovanou, prostou a skromnou, aniž se kdy za to musela stydět. To je na ní opravdu vznešené, to je její šlechtický titul. Někdy jsem jim také pomohl v jejich krajní potřebě, jako chudý pomáhá chudým; ale nikdy jsem ji nezabavil její chudoby, která jí ostatně dodávala cti a v níž byla spokojena. Modlím se a budu se modlit za její blahobyť; mám radost, že i její děti zůstávají pevně věrny náboženské tradici otců; to bude vždycky její největší štěstí. Moje veliké přání je, aby všichni moji příbuzní došli radostného shledání na věčnosti.

Tváří v tvář smrti vzpomínám všech, s kterými jsem se setkal na své životní pouti, těch, kteří mě předešli ve smrti, kteří mě přežijí a kteří půjdou za mnou. Modlete se za mne. Odplatím jim to z očístce a z ráje; doufám, že tam budu přijat, ne pro své zásluhy, ale pro milosrdenství svého Boha.

Na všechny vzpomínám a za všechny se budu přimlouvát. Zvláště za vás, mé děti z Benátek; Všechny vás v duchu objímám. »Otče svatý, zachovej ve svém jménu ty, které jsi mi dal: aby byli jedno, jako jsme my.«

Moje děti, moji bratři, na shledanou. Ve jménu Otce i Syna i svátého Ducha. Amen.

(Foto: relikviář sv. Jana XXIII. v bazilice sv. Petra v Římě pod oltářem sv. Jeronýma; poutníci v Sotto il Monte – rodišti sv. Jana XXIII.).

Dr. Antonín Cyril STOJAN

arcibiskup olomoucký, metropolita moravský, čestný občan Podivic

22. května 1851

29. září 1923

Sarkofág Antonína Cyrila Stojana v královské kapli baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě; u oltáře pamětní věnec podivických farníků. Peregrinatio ad memoriam diei natalis, 17.4.2011.

Kněz veliký, který za života svého podepřel dům

a za dnů svých upevnil chrám...

Jako oheň svítící a jako kadidlo hořící v ohni... (Sir 50,1,9)

Cyrilem a Metodem - bdí

Bůh nad mým národem.

Ve všem ukázal jsem vám,

že takto se lopotíte, máte

se ujímati slabých, pamětliví

slov Pána Ježíše, který řekl:

Lepší je dáti, než bráti.

Tomáš kardinál ŠPIDLÍK, S.J.

čestný občan Pustiměře

17. prosince 1919

16. dubna 2010

Sarkofág Tomáše kardinála Špidlíka, S.J. na Velehradě, 16. 4. 2010.

*Všechno, co žijeme s láskou,
přechází s Kristem
do vzkříšení.
Věčnost vytvářejí vztahy,
které nekončí.*

Tomáš kard. Špidlík S. J.

Giovanni kardinál COPPA

čestný občan Drysic

9. listopadu 1925 16. května 2016

Hrobka kardinála Copsy na římském hřbitově Campo Verano, 29. 6. 2016.

«Omnia Christus est nobis!

Kristus je nám vším!

Chceš-li léčit ránu,

On je lékař;

potřebuješ-li pomoc,

On je síla;

bojíš-li se smrti,

On je život!

Toužíš-li

po nebi,

On je cesta;

jsi-li v temnotách, On je světlo»

(Svatý Ambrož)

***"Když jsem šel k Janu Pavlu II.,
vždy jsem musel mít připraveny
aspoň dva vtipy***

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Dvě stařenky na hřbitově umyly náhrobek, vyměnily vodu u květin, pak si spolu sedly na lavičku, vzpomínaly, klábosily, až v podvečerním sluníčku obě usnuly. Vzbudily se kolem desáté večer, všude kolem byla tma. Jedna povídá: „Marie, a neměli bychom jít domů?“ Ta druhá na to: „A stojí nám to ještě zato...?“

II.

Jeden muž říká rabínovi: „Moc toužím žít věčně. Co mám dělat?“ – „Ožeň se,“ odvětlí rabín. „A budu pak žít věčně?“ – „Ne, ale ta touha zmizí.“

III.

Rybář chytne zlatou rybku a ptá se, jaká že má rybář tři přání. „Za prvé bych chtěl, aby do Evropy přišla čínská pozemní vojska a pak se zase vrátila zpět.“ Ryba kroučí hlavou, ale dobře, máchla ploutví a stalo se. „Za druhé bych chtěl, aby do Evropy přišla čínská pozemní vojska a pak se zase vrátila zpět.“ Ryba vůbec nechápe, ale přání je holt přání. Máchla ploutví a stalo se. „A za třetí bych chtěl, aby do Evropy přišla čínská pozemní vojska a pak se zase vrátila zpět.“ Ryba nato: „Je to poslední přání, dobře si to promysli!“ „Neboj se zlatá rybko, to mi bude ke štěstí stačit!“ Ryba máchla ploutví a stalo se, jenže zvědavost jí nedala: „Proč taková divná přání?“ „Umíš si vůbec představit, co zbylo z Ruska, když tam šestkrát prošli Číňani?“

IV.

Roubíček vykládá: „Dal jsem ženě norkový kožich a ona na mě už půl roku nepromluvila.“ – Kohn se diví: „A to proč, Roubíček?“ – „Tak zněla dohoda...“

V.

Přijde Kohn na vystěhovalecký úřad v Praze a požádá o vystěhování do Izraele. Dostane je, odjede, ale za půl roku je zpátky. Za rok zase požádá v Praze o vystěhování, zase odjede do Izraele a znovu je zpátky. Když přichází žádat o vystěhování po třetí, úředník už toho má dost a začne se vyptávat, proč to vlastně dělá. „Víte, tady to nestojí za nic, vysvětluje Kohn, tam to taky nestojí za nic, ale řeknu vám, ta cesta, ta je plná naděje...“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 5. - 12. listopadu 2023

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDĚLE 5. listopadu	31. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + rodinu ZBOŘILOVU, VŠETULOVU, POTĚŠILOVU s prosbou o Boží požehnání a dar zdraví pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Boženu KLUDÁKOVOU, manžela, dvě dcery, dva zetě, vnuka, dar zdraví a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Rudolfa POSPÍŠILA, dvě manželky, + děti a Boží požehnání pro rodinu POSPÍŠILOVU a ŠMEHLÍKOVU
		TOPOLANY 17.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
PONDĚLÍ 6. listopadu	PONDĚLÍ 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Vojtěcha JANSKÉHO, manželku, rodiče, syna, snachu, vázně nemocného vnuka a dar zdraví pro rodinu
ÚTERÝ 7. listopadu	PONDĚLÍ 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za +Františka PIVODU, manželku, rodiče, dceru, syna, zetě a Boží požehnání pro živou rodinu
STŘEDA 8. listopadu	STŘEDA 31. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 17.00	na poděkování za dar zdraví s prosbou o Boží požehnání pro rodinu POLÁCHOVU
ČTVRTEK 9. listopadu	SVÁTEK POSVĚCENÍ LATERÁNSKÉ BAZILIKY	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní s prosbou o ochranu Panny Marie pro rodinu a přátele
PÁTEK 10. listopadu	SV. LEV VELIKÝ, PAPEŽ A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 17.00	na poděkování za dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu JANSKOU a VOLDŘICHOVU
SOBOTA 11. listopadu	SV. MARTIN TOURSKÝ, BISKUP	PODIVICE 8.00	ke cti sv. Martina za Boží požehnání pro rodinu NAVLÁČILOVU
NEDĚLE 12. listopadu	32. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Emila POLÁŠKA, rodiče POLÁŠKOVY, ŠRÁMKOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Jana a Jiřího ADAMCOVY a dvoje rodiče
		PODIVICE 11.00	za + rodiče MALOVY, děti, + rodinu a duše v očistci
		TOPOLANY 17.00	za + manžele PANÁKOVY, zetě a rodiče z obou stran
	PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA		
	SBÍRKA NA CHARITU		
	SV. JOSAFAT, BISKUP A MUČEDNÍK		

POŘAD BOHOSLUŽEB: 12. - 19. listopadu 2023

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
NEDELE 12. listopadu	32. NEDELE V MEZIDOBÍ SBÍRKA NA CHARITU SV. JOSAFAT, BISKUP A MUČEDNÍK	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Emila POLÁŠKA, rodiče POLÁŠKOVY, ŠRÁMKOVY a Boží požehnání pro živou rodinu
		DRYSICE 9.30	za +Jana a Jiřího ADAMCOVY a dvoje rodiče
		PODIVICE 11.00	za + rodiče MALOVY, děti, + rodinu a duše v očistci
		TOPOLANY 17.00	za + manžele PANÁKOVY, zetě a rodiče z obou stran
PONDĚLÍ 13. listopadu	SV. ANEŽKA ČESKÁ, PANNA	PUSTIMĚŘ 17.00	za + P. Františka BENÍČKA
ÚTERÝ 14. listopadu	ÚTERÝ 32. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	za + Otakara DRAGONA u příležitosti 25. výročí úmrtí a celou živou rodinu
STŘEDA 15. listopadu	SV. ALBERT VELIKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	DRYSICE 17.00	za + Annu ZAREMBOVOU, manžela, živou a + rodinu
ČTVRTEK 16. listopadu	SV. MARKÉTA SKOTSKÁ SV. GERTRUDA, PANNA	RYCHTÁŘOV 9.00	na poděkování za 50 let života Jiřího ŠTREITA (<i>trvalého jáhna</i>), dar zdraví a Boží požehnání pro rodinu
		PODIVICE 17.00	za Boží ochranu a požehnání pro rodinu GAJDUŠKOVU a MALÍKOVU
PÁTEK 17. listopadu	SV. ALBĚTA UHERSKÁ, ŘEHOLNICE	PUSTIMĚŘ 17.00	za + Vojtěcha a Hedviku ADAMCOVY, rodiče a sourozence
SOBOTA 18. listopadu	POSVĚCENÍ ŘÍM. BAZILIK SV. APOŠTOLŮ PETRA A PAVLA		
NEDELE 19. listopadu	33. NEDELE V MEZIDOBÍ SVĚTOVÝ DEN CHUDÝCH	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana ŘÍHU, živou a zemřelou rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Ladislava ADAMCE, manželku, syna a Boží požehnání pro živou rodinu
		PODIVICE 11.00	za zemřelou rodinu DOSTÁLOVU, ZAČALOVU, KRATOCHVÍLOVU a Boží požehnání pro živou rodinu
		TOPOLANY 17.00	za + rodinu KUDLIČKOVU a ŠTĚPÁNKOVU

FARNÍ INFORMÁTOR, XXX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, 723593106. Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě, na příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům dotovaná cena: 30,-Kč/ks.** Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.